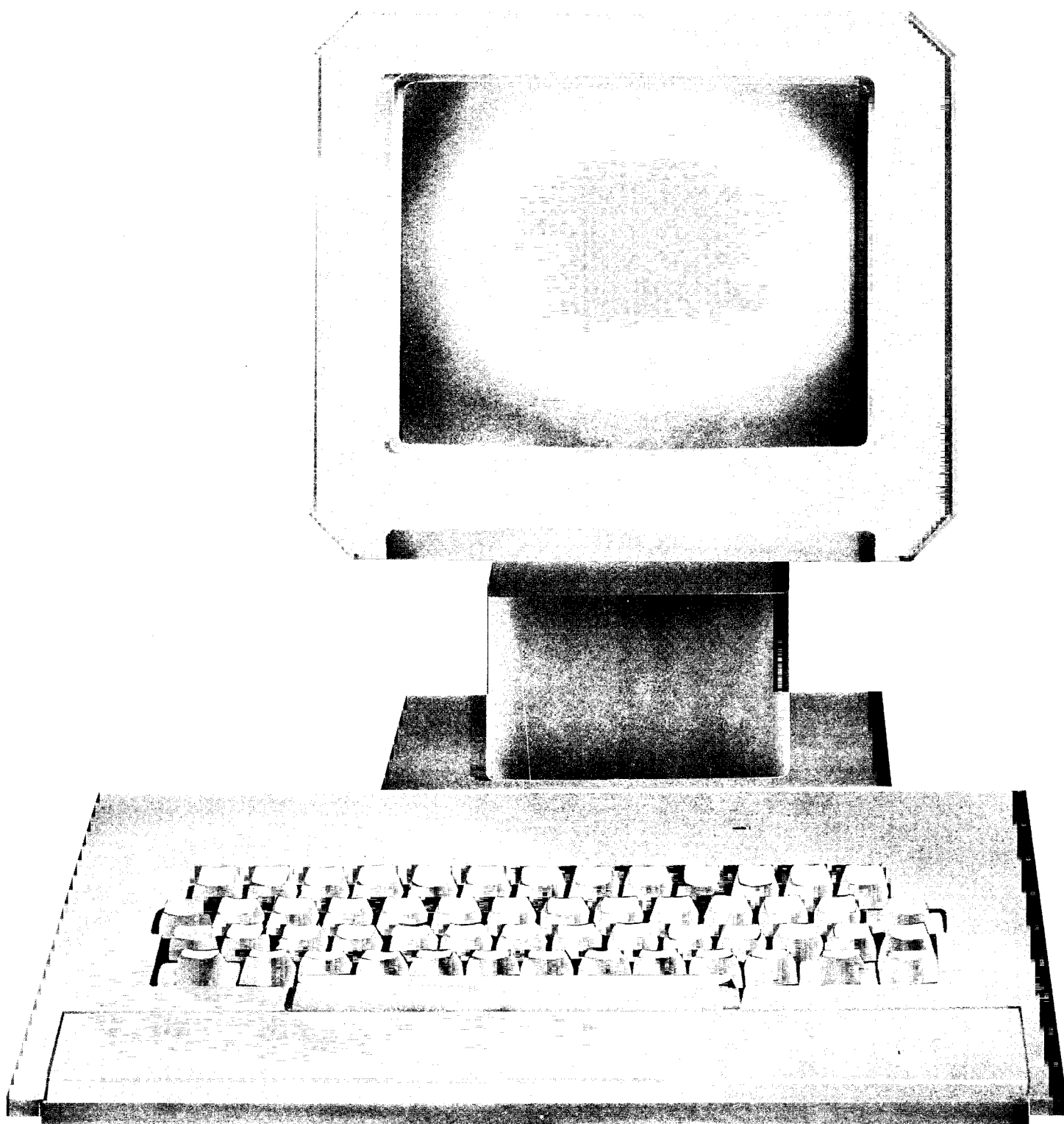

ABC BLADET

NUMMER 2, 1984

ABC-KLUBBENS MEDLEMSBLAD FÖR BLANDAD INFORMATION TILL BÅDE NYTTA OCH NÖJE

ABC-klubbens publikationer.

På grund av kostnadsförhöjningar tvingas ABC-klubben fastställa nya priser på sina samlingsnummer

Samlingsnummer 1980-81	inkl kas 1-2	125 SEK
Samlingsnummer 1982	inkl kas 3-8	150 SEK
Samlingsnummer 1983	inkl kas 9-11	125 SEK

Alla tre = 1980-1983 inkl kas 1-11 375 SEK

Ingen höjning sker för nedanstående:

ABC-Rapport 1, disassemblern för ABC80	100 SEK
ABC-Rapport 2, Fig-FORTH	60 SEK

Starting FORTH, inkl kassett för ABC80	220 SEK
Starting FORTH, inkl diskett (ange typ av disk dvs 830/832, 838)	220 SEK
Starting FORTH, enbart boken	175 SEK
FORTH 79, enbart programvaran (ange typ av disk)	65 SEK

Q-Zentralen, inträdesavgift 50 SEK

100 st ALME C60 kassetter 300 SEK

Om Du är intresserad av någon av ABC-klubbens publikationer får Du dem enklast genom att sätta in rätt belopp på ABC-klubbens postgirokonto 62 93 00-5.

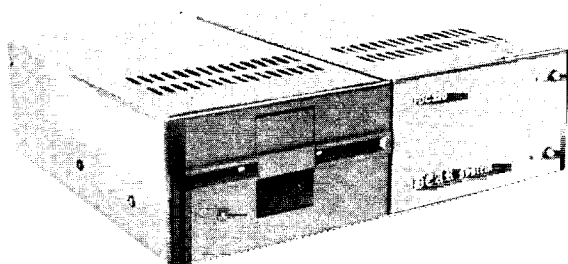
Skriv på talongen vad Du vill ha samt en tydlig och läslig leveransadress.

Glöm inte att ange vilken maskin och DOS Du har när Du beställer någon av FORTH-disketterna.

Om Du avser ABC-klubben, Q-Zentralen ber vi Dig använda postgirokotot för Q-Zentralen 43 51 74-8.

ABC KLUBBEN

SVENSK
ABC80
NYHET!

ABC80 LAGPRISFLOPPY UNDER 5.000:-

NU FINNS ETT LÅGPRISALTERNATIV!

Grundutrustning med drive och kontrollernhet utbyggbar till fyra floppyenheter och RAM disk!

Kontrollernheten klar att bestycka med hela ABC80:s minneskarta, 16K minne ROM mm.

Kapacitet: 320 K byte per drive formaterat

Format.....80 spår enkelsidig

Accesstid.....4 mS. Spår till spår

Erforderlig mjukvara ingår.

S K R I V och begär komplett dokumentation- tekniska data, priser, levtid etc.

A.O ELEKTRONIK Box 115, 684 01 MUNKFORS

Tel. 0563/509 38 Medlem i DELEC gruppen

**Medlemsorgan för
ABC-klubben**
Vidängsvägen 1
161 33 Bromma
ISSN 0349-3652

Ansvarig utgivare: Gunnar Tidner
Redaktör: Rune Mattsson
I redaktionen: Odd Rolander
Claes Schibler
Ulf Sjöstrand

ABC-klubbens postgiron:
Medlemsavgifter: 15 33 36-3
Publikationer: 62 93 00-5
Q-Zentralen: 43 51 74-8

Telefoner:
08-80 15 22 (automatisk telefonsvarare med
aktuell klubbinformation)
08-80 15 23 (modem med ABC-Monitor)
08-53 57 50 (kansli, kontorstid)

Annonspriser fr o m nr 4, 1983

1/1-sida 185 × 260 mm	2.400:-
1/2-sida 185 × 128 mm, eller 90 × 260 mm	1.450:-
1/3-sida 185 × 85 mm, eller 60 × 260 mm	975:-
1/4-sida 90 × 128 mm	780:-
2 st 1/1-sidor i uppslag	5.400:-
2:a omslagssida	3.000:-
3:e omslagssida	2.875:-
4:e omslagssida 185×225 mm	3.300:-

Begärd placering 10% förhöjning.

Tidningen ansvarar ej för att införda programlistningar är korrekta.

Särskild prislista vid best. av flera ex. tillhandahålls på begäran.

Upphovsrätt gäller för införda program om inget annat anges.

Tryck: Märstatryck AB 1984

Lämnad till tryck 4 juni 1984.
Upplaga 8 000 ex.

NUMMER 2, 1984

INNEHÅLL

Omslagsillustration Rune Mattsson	
Nytt ABC. . av Bo Kullmar	4
Rapport från microdatormässan av Bo Kullmar	4
Bilda lokalföreningar av Bo Kullmar	4
Ny monitor av Bo Kullmar	5
MATRIX ett bokstavspussel som ger många program- meringstips av Sven Wickberg	8
Rak höger av Sven Wickberg	9
Mera om Ja och Nej och användardefinierade funktioner av Sven Wickberg	12
Skyddad programvara av Bo Kullmar	13
Om 80 till 800 och tvärtom av Bo Kullmar	13
LEAVE av Kalle Lindström	14
ISAM en metod att organisera register av Gunnar Tidner	15
Ja & Nej-svar av Viktor Falkteg	16
QZ, KOM	16
Kassett 12 av Kalle Lindström	16
Årsmöte 1984	17

Reklaminlaga från TDX.

RAM-rutin för ABC806 av Mats Knuts insänt av Bo Kullmar	27
IX-registrets betydelse vid filhantering med assembler av Kalle Lindström	29
Grafrutin	29
CP/M dBASE av Odd Rolander	30
Den där mystiska rad 10 i TV-MAIN av Lars Frej	34
CAD på ABC80 av Rune Sagnell	34
Vilken rubrik skall jag välja. Av Sigvard Johansson	36
ABC Stockholm	37
ATN og ASIN av Halvard Torgersen	37
Radannonser	37
Utgivningsplan	39

PRESSTOPP

ABC-öst bildat.

Möten i höst. För information ring:

Nils Larsson (784) 013-13 45 65

Lars Källner (763) 013-662 97

Medlemsavgifter 1984

Seniorer 140 Skr
Juniorer 80 Skr

Junior räknas man t o m det kalenderår man fyller 18 år. Ange därför personnummer när Du betalar medlemsavgifter.

Medlemskapet är personligt och avser fysisk person. Medlemskapet räknas per kalenderår och Du får automatiskt det löpande årets förmåner retroaktivt om Du inte markerat annat årtal på talongen när medlemsavgiften betalas in.

Medlem blir Du enklast genom att sätta in medlemsavgiften på ABC-klubbens postgiro-konto 15 33 36-3 och ange en entydig avsändare.

ABC-klubbens styrelse för 1984
(enligt årsmötet 1984-02-18)

Ordförande: Gunnar Tidner

Vice ordförande: Stig Löfgren

Ledamöter: Bo Kullmar

Rune Mattsson

Jan Holmberg

Torsten Ljungström

Gösta Stenhorn

Suppleanter: Kalle Lindström

Björn Sjöborg

ABC-klubbens postgiron:

Medlemsavgifter: 15 33 36-3

Publikationer: 62 93 00-5

Q-Zentralen: 43 51 74-8

NYTT ABC...

Från DIAB...

I samband med pressläggningen presenterade DIAB sitt nya Databoard System, DS 90. DS 90 är ett nytt 16/32 bitars system som ersätter DataBoard 4680. Förutom att vara kompartibel med DB 4680 så är systemet kompartibel med ABC/DTC-datorerna.

Till DS 90 finns ett UNIX liknande operativsystem, D-Nix, som uppges vara kompartibel med Bell Unix version 7. D-Nix är alltså helt skrivet av Diab. Vid sidan om D-Nix:s filhanterare finns standard UFD-DOS.

Diab säger: "För att kunna utnyttja Databoardserien för industriella tillämpningar blir UNIX's time-sharing alltför långsamt. D-Nix arbetar istället som ett realtidsoperativsystem. Oerfarna användare kan kommunicera med systemet genom en menyhantare i stället för att "prata" direkt med D-Nix.

DS90 i grundversionen leveras med relationsdatabasen Mimer! Till systemet finns det också en BASIC III som är "kompartibel" med BASIC II för ABC800-serien. Dessutom finns det C, Pascal, Fortran och Assembler.

Diab menar att all programvara skriven i C under Unix eller Xenix direkt eller efter smärre ändringar kan köras under D-Nix. (!?)

Processorn är en Motorola 68010. Ett CPU kort för NS 32032 är under utveckling. Primärminnet är normalt 0.5 Mbyte men kan byggas ut till 8 Mbyte! DS90 är uppbyggd kring en sk DMI-buss.

Wincheterminnen med kapacitet 20-60 Mbyte är standard, samt en 8" flexskiveenhet på 1 Mbyte för distribution av programvara. Till grundsystemet kan man direkt ansluta sex terminaler/ABC/DTC-datorer, genom en utbyggnad kan ytterligare 20 enheter anslutas. Till systemet kan dessutom ABC-datorer anslutas via D-net.

DS90 börjar marknadsföras i september och priset för en grundenhet beräknas till 120 000 kronor.

Från LUXOR...

I en annonser vecka 20 börjar Luxor Datorer att prata om en ny kraftfull ABC-dator!

Man antyder att den kommer att ha UNIX som operativsystem och Motorola 68000 som processor! Dessutom pratar man om bra programvara och relationsdatabasen Mimer.

Eftersom DIAB sannolikt kommer att ha ett finger med i utvecklingen av denna nya 16 bitars mikrodator från Luxor så gissar jag att Lurors nya dator kommer att ha vissa gemensamma drag med DIAB:s DS90.

Att satsa på ett UNIX liknande operativsystem och en icke IBM kompartibel PC tycker jag är ett djärvt steg som kanske kan vara ett lyckokast. Vi får se...

Bo Kullmar

Mbyte lagringsutrymme och en 640 kbytes slim line floppy. Plats finns också för ytterligare en floppy. Controlern till floppyn är DIAB:s nya snabba controller. ABC850 är ganska stor, ungefär så stor som tre stycken datorlådor till ABC806 och dessutom ganska ful. I ABC850 finns expansionslåda och enligt uppgift plats förberedd för en streamer.

Myabs snabba kontrollkort UNIDISK för 5 tums floppy fungerar nu för alla normala program. De problem med kortet som man har haft har man alltså kommit till rätta med. Dock kan man inte använda kortet om man kör program som skickar Z80 kod till kontrollern. Det finns inte så många program av denna typ. Errcopy lär vara ett sådant. Nu kommer Myab att ta fram en UNIDISK för 8" floppy.

Myab har planer att till hösten konstruera en tillsats som gör att man kan köra MS-DOS på ABC800-serien. Detta innebär då att datorn kompletteras med en 16 bitars processor typ Intel 8088.

CAT och Mica

CAT visade CAT-NET som nu kan anslutas till ABC80, ABC800C, ABC800M, ABC802, ABC806, DTC, DTC2, Metric 8 (CPM), Metric Card (MC-Net) och Jet80 (Jet-Net). Under kvartal 3 räknar man med att kunna ansluta IBM PC till nätverket. Nu finns det en hel del programvara som är anpassad för CAT-NET. Mica visade sina winchestrar som kan användas lokalt eller anslutas till CAT-NET.

Scandia Metric

Scandia Metric visade en billig färgmatris-skrivare tillverkad av ITHO. Skrivaren har ett färgband med de tre komplementfärgerna.

Liber

Liber visade bland annat BASIC II och HR-grafik till ABC80.

Övrigt

I övrigt fanns det en hel del intressanta saker. Mässan visade nu att IBM PC har kommit in på allvar. Det fanns IBM burkar överallt! Data General visade sin Desktop Generation som kan exekvera två operativsystem samtidigt och dessutom understödja upp till fyra samtidiga användare!

Bo Kullmar

Rapport från microdatormässan.

Mikrodatormässan ägde rum i slutet av April i Stockholm. Luxor fanns inte med denna gång eftersom man har valt att i stället satsa på gratis datautbildning för allmänheten. Däremot fanns det några andra företag som visade produkter till ABC-datorerna.

Owoco

Owoco AB visade en prototyp till en Smartaid 800 för ABC800, ABC802 och ABC806. Den beräknas vara klar inom kort och är kanske klar när detta läses. (Det skrivs 840429.)

Smartaiden finns på ett europakort och skall monteras på bussen mellan ABC-bussen och kontrollerkortet. Den tar inte något RAM-minne i anspråk eftersom den är "mappad" någonstans. Priset beräknas till knappt 2000 kronor.

Bland annat ingår följande funktioner LIB (även UFD-lib), FIND, HELP, VAR samt en skärmonitorerad editor och type ahead buffert. Det finns inte lika många funktioner som i Super Smartaid för ABC80, även om man tar hänsyn till de funktioner som redan finns i ABC800-serien.

Jag planerar att testa Smartaid 800 när den är klar och redovisa erfarenheterna i ABC-Bladet nr 3.

TDX

TDX (en återförsäljare i Stockholm) visa de några DataDisc/DataStore enheter som nu kommer att marknadsföras under namnet Tranfor.

Bland nyheterna märktes följande:

DataDisc 34 som är en 3 tums floppy på 2 * 320 Kbyte. DataDisc 86 är en 8 tums slim line floppy som är monterad i en låda som liknar ABC806:s datorlåda. Wincheterminnet DataStore 55 som lagrar 52 Mbyte har ett konkurrenskraftigt pris. Tranfor har gjort en streamer (kassetbandspelare för backup av en winchester) som kallas för DataStream 20.

En nyhet var också DataStore K5 som är ett wincheterminne med en sk cartridge, dvs löstagbar skiva, på 5 Mbyte! Detta minne kan också kombineras med ett vanligt wincheterminne på 5 Mbyte.

TDX visade också tillsatsen TELEX800 som gör att man kan använda ABC800-serien för att kommunicera med teletextnätet. Programvara för att ansluta TELEX800 till ABC80 kommer enligt Dieter Lewe inte att tas fram.

Myab

I Myabs monter fanns Luxors nya winchester ABC850. Den har en winchester med 10

Bilda lokalföreningar.

Bilda lokalavdelningar!!! Genom att bilda lokalavdelningar så får ni möjlighet till att ha trevliga möten på er ort. Ni kan räkna med ett stöd uppgående till 5 kronor per medlem i ABC-Klubben inom er region. Hör av er till ABC-Klubbens styrelse om ni vill bilda en lokalavdelning.

I samband med att avierna för medlemskort skickades ut så fanns det ett svarskort som kunde skickas in med en markering för "Jag vill vara med i en lokalavdelning". Vi kan därför ange vilka som aktivt har meddelat att de vill vara med, till någon som har lust att försöka starta en lokalavdelning. Dessutom kan vi givetvis leverera ett utdrag ur medlemsregistret och även bekosta ett speciellt utskick till medlemmar i regionen.

Bo Kullmar

NY MONITOR.

ABC-Klubbens styrelse beslöt under 1983 att beställa utrustning till ett nytt monitor-system. Kritik har förekommit mot beslutet om ett nytt monitorsystem dels inom en minoritet i 1983 års styrelse och från några medlemmar på årsmötet. Här skall jag personligen försöka att redovisa skälen för varför en majoritet av ABC-Klubbens styrelse beslöt att satsa på ett nytt centralt monitor-system i Stockholm.

Gratiskörning av KOM

Under maj månad erbjöd Stockholms Datorcentral, QZ, klubbens medlemmar att köra konferenssystemet KOM gratis. Det visade sig bli ganska populärt. Cirka 200 medlemmar begärde snabbt att få lösenord till gratiskörningarna. Från juni fick medlemmarna åter igen betala sina körningar. Det visade sig att många som hade kört gratis inte fortsatte när det kostade pengar. Det är inte särskilt dyrt att köra KOM, det kostar cirka 20-30 kronor per timme. Skall man däremot betala ytterligare cirka 50 kronor per timme till televerket så blir det dyrare.

Detta gör att det främst är medlemmar i Stockholmsregionen som kör KOM. På klubbens nuvarande monitorsystem kör medlemmar från hela landet. En undersökning som har gjorts av användningen av klubbens nuvarande monitorsystem visade att 1/4 av medlemmarna dvs de som bor i Stockholmsregionen utgör 50% av dem som använder monitorn. Det visar att en hel del medlemmar som ej bor inom Stockholmsregionen använder monitorn.

På ett eget monitorsystem kan vi låta medlemmarna köra gratis. Detta gynnar i hög grad medlemmar ute i landet.

Är det få som använder monitorn?

De som är kritiska mot ett nytt monitor-system hävdar att det är få medlemmar som använder det nuvarande systemet. Den undersökning som gjordes visar att 412 medlemmar har använt det nuvarande systemet under en viss period. Fler kan knappast använda det nuvarande systemet. Det kan ni som har försökt att komma in i systemet och bara fått upptaggeton bekräfta. De medlemmar som har andra typer av asynkrona modem än 300 bps, V21, kan inte använda systemet idag. Jag tror att om ett nytt och bättre system rent tekniskt kan medge att flera medlemmar kan använda systemet, så kommer så att ske.

Televerkets monopol upphör

Den 1 juli 1983 hävdades monopolet på låghastighets modem. Detta gör att flera medlemmar skaffar sig modem. Därmed ökar antalet medlemmar som kan tänkas använda ett monitorsystem.

Centralt system?

Varför satsar vi då på ett centralt system. Jo, jag anser att vi måste ha ett bra centralt system som sedan kan kompletteras med mindre enkla lokala system. Vi räknar i samband med detta att flytta det nuvarande systemet i Stockholm till Göteborg. Televerkets taxor har minskat för rikssamtal och ökat för lokalsamtal. Detta innebär att Sverige har blivit "rundare". Om man skall kunna köra till låg telefontaxa så innebär

detta att vi måste sätta upp ett system i varje län. Detta har vi givetvis inte råd till.

Jag tycker att vi bör kunna kombinera det centrala systemet med några mindre och enkla system. Dessa enkla system kan då enbart bestå av en telefonlinje och ett 300 bps modem. Detta gör att om vi t ex får i gång monitorn i Göteborg så måste de som har andra typer av asynkrona modem än 300 bps V21 fortfarande ringa till Stockholm för att köra.

Monitorsystem måste skötas och för närvarande har vi tyvärr bara en lokalavdelning utanför Stockholm. Dessutom talar tanken om informationsutbyte med ett konferenssystem för ett centralt system eftersom man då får fler att "prata" med.

Kan man köra på Stockholmsmonitorn till lokaltaxa?

Vi har undersökt om det är möjligt för medlemmarna ute i landet att nå Stockholmsmonitorn utan att behöva betala rikstelefontaxa. Vi har har undersökt hur medlemmarna skall kunna nå monitorn i Stockholm utan att enbart använda det dyra telenätet (DATEL). DATEX, DATAPAK (TELEPAK) och SOFTNET näten har undersökts. Tyvärr är inget av dessa alternativ genomförbara just nu, de blir för dyra.

Om man kör Televerkets Datavisionssystem så betalar man bara lokaltaxa oberoende varifrån man ringer. Vi har också undersökt om Televerket vill öppna denna möjlighet, men de har avvisat det av tekniska skäl (!).

Om vi skulle ha råd att utnyttja DATEX så skulle vi kunna skaffa en DATEX-linje till t ex Göteborg och i Göteborg sätta upp en DATEX-nod dit medlemmarna i Göteborg kunde ringa med lokaltelfontaxa. Kostnaden för DATEX-linjen mellan Göteborg och Stockholm skulle då betalas av klubben. Kostnaden för denna linje blir lägre än ett vanligt telefonsamtal. Man skulle till och med kunna tänka sig att vi utnyttjade en och samma DATEX-linje för flera noder i Göteborg (multiplexingsteknik). Denna lösning är för närvarande något för dyr.

Om vi skulle införa DATEX-noder så skulle vi kanske behöva ta ut en avgift för alla som kör på monitorn förslagvis 100 kronor per år. Avgiften kan då tas ut oberoende om man kör via en lokal nod eller direkt mot Stockholmsmonitorn.

Ett system med DATEX-noder ersätter givetvis lokala monitorn. De blir då i stället DATEX-noder till Stockholmsmonitorn.

Förmedla program utan kassetbandspelare

Klubbens programdistribution sker på kassetter. Till ABC806 kan man inte ansluta en kassetbandspelare och det kommer troligen inte att vara möjligt att ansluta kassetbandspelare till den nya generationen Luxordatorer. I dag saknar vi möjlighet att snabbkopiera flexskivor därför är möjligheten att få program i maskinläsbar form begränsad till överföring via modem. Det är alltså många medlemmar som enbart kan få program från klubben via modem. Om vi enbart hade satsat på mindre system så hade vi inte haft råd att skaffa stora winchesterar så att vi kunde lägga upp hela klubbens programbank på varje lokal monitor.

Monitorn inte bara monitor

Slutligen vill jag nämna att avsikten med att skaffa en så stor winchesterdisk också är rent administrativ. Genom att vi får möjlighet att lagra programbanken på ett rationellt sätt så underlättas administrationen av denna. Förut låg programbanken på ett stort antal 160 kbytes flexskivor.

I framtiden ska winchesterdisken komma att utnyttjas för t ex medlemsregistret och annan administration. Om vi idag skall förmedla filer vid styrelsens interna arbete använder vi ofta QZ. Detta kostar pengar och i och med att vi kan använda ett eget system så slipper vi betala för att använda QZ. T ex så lagras alla protokoll på QZ. Dessa kommer att flyttas till vår winchester när systemet blir klart.

Det faktum att winchesterdisken kommer att användas till andra funktioner än monitorn utgjorde ett tungt vägande skäl till beslutet att köpa en så stor winchesterdisk som 40 Mbyte.

Hårdvaran i ett nytt system

Hur skall det nya systemet se ut? När detta skrivs har just all hårdvara till det nya systemet levererats. Systemet beräknas komma igång under sommaren. Basen i systemet blir en 40 Mbytes winchesterdisk. För att vi skall kunna ha flera ingångar till systemet så skall vi använda flera mikro-datorer av typ ABC802 som skall anslutas till winchesterdisken via ett CAT-NET som vi får låna av CAT Ingenjörbyrå.

När systemet tas i drift kommer det att finnas 300 bps, V21, modem på 08-80 15 23 och 08-80 15 26. Senare under året hoppas jag att vi också kan sätta upp en linje för 1200/75 split speed och helst även en 1200/1200, V22 linje.

Mjukvaran i det nya systemet

Systemet kommer att bli helt nytt. När man kör systemet så kommer det att verka som om man kör mot ett operativsystem. Den främsta nyheten är att det finns flera bibliotek som man kan förflytta sig mellan. På disken har vi redan nu lagt upp all den programvara som klubben har tillgång till. Alla dessa program kommer medlemmarna att kunna hämta hem via modem. Vi kommer även att ta fram ett konferenssystem, men till en början blir det ett mycket enkelt sådant tills vi hinner utveckla ett bra system. Med detta hoppas jag att jag har förklart varför en majoritet i styrelsen satsade på att bygga ett nytt centralt monitorsystem. Detta trots att vi därmed överskred 1983 års budget, men den ekonomiska utvecklingen av verksamheten under 1983 möjliggjorde trots detta investeringen. Investeringen är på cirka 100 000 kronor. (Hundra tusen)

Jag hoppas att det nya systemet är i drift när detta läses. Prova och ring ni som har 300 bps V21 modem. Det kommer att finnas hjälpfiler i systemet. När vi får igång modemingångar för andra typer än 300 bps, V21, så kommer vi att meddela telefonnumret på telefonsvararen (08-80 15 22).

Bo Kullmar

Olle Ödman

VERKSTÄLLANDE DIREKTOR, DATABOLIN

Varför har Databolin valt att samarbeta med Luxor Datorer?

"De allra flesta människor strävar efter att få gehör för sina tankar och ideer. Att få utrymme för sin begåvning och kreativitet. Samma sak med företag. Man vill naturligtvis se en framtid som man själv är med och påverkar. Därför föll det sig naturligt för oss att söka Luxor Datorer som samarbetspartner.

En leverantör som vi vet är intresserad av en öppen dialog. Som kan ta råd utifrån, lyssna och åstadkomma lösningar. Som dessutom är svensk, med allt vad det innebär av närhet till service, support och nationell anpassning. Att sedan Luxor Datorer är marknadsledare och en tekniskt sett mycket kompetent smådatortillverkare gjorde ju inte vårt val svårare."

- Vad är det som fått er att ta steget in på smådatormarknaden?

"Datormarknaden kan delas in i tre olika nivåer, stor-, mini- och mikrodatornivå. Hittills har vi hållit oss på mini- och stordatornivå. Men mellan vår 'Low End' och mikrodatorernas 'High End' har det alltid funnits en stor, mer eller mindre orörd marknad för datorer med 1 till 4 arbetsplatser i prisläget 60-200 000:-. Det är det tomrummet Luxors nya dator och en mikro-version av MÄSTER skall fylla upp. Vi ser den nya datorn som ett utmärkt komplement uppåt till datorerna i ABC 800-familjen."

- Så det är tack vare detta vi får se ett MICROMÄSTER på marknaden i höst?

"Ja, det kan man säga. MÄSTER är ett av Sveriges bästa administrativa programpaket. Ett sådant program 'slarvar' man inte gärna bort, men med Luxors nya dator har vi äntligen fått en hårdvara som matchar MÄSTER. Det har helt enkelt blivit meningsfullt att ta fram en MICROMÄSTER-version. Kombinationen Luxor Datorer och

MICROMÄSTER har alla chanser att bli marknadsdominerande."

- Kommer samarbetet med Luxor Datorer inte alls att beröra den nuvarande ABC 800-serien?

"Jodå, i allra högsta grad. Det är ju 800-seriens kvaliteter som ligger till grund för hela samarbetet. Tex den väldokumenterade och väl beprövade programvaran och den kompletta hårdvaran med både terminal- och personatorfunktioner.

Detta gör att vi kan erbjuda våra kunder ännu bättre och mångsidigare lösningar och bli ett ännu mera slagkraftigt alternativ på marknaden.

Så när det gäller våra stor- och minidatorsystem idag har ABC 800-datorerna sin självklara plats. Antingen som allterminaler med både terminal- och smådatorfunktion eller också som enbart intelligenta terminaler utan floppy. Och att ABC 800-familjen kommer att bli ryggraden i vårt samarbete även i framtiden kan jag lova redan nu. Det garanterar om inte annat de nyheter, som Luxor Datorer nu släpper tex WINCHESTER, LUXNET, ny programvara bla för ordbehandling, statistiska analyser och kommunikation."

- Hur ser samarbetet ut mellan MÄSTER och Luxor Datorers egen programvara?

"I stordator- och minidatorsystem skall du via ett terminalprogram kunna hämta data från de stora systemen och köra dem på en ABC 800 med något av Luxor Datorers standardprogram. Du skall alltså kunna ta ut tex en redovisningsfil från MÄSTER-programmet och köra den mot Luxors kalkylprogram.

På den andra nivån kommer den nya datorn att bli den verkliga universalmaskinen, där du kan köra MICRO-

MÄSTER och Luxors standardprogram integrerat med varandra.

Så jag ser verkligen Luxors programvara som en förstärkning i vårt totalkoncept. Den hakar i System MÄSTER på ett naturligt sätt och gör det ännu mera mångsidigt med smådatorfunktioner som vi tidigare inte haft, tex 'spread sheet' och grafikprogram."

- Vad önskar du dej av det fortsatta samarbetet med Luxor Datorer?

"Jag förutsätter först och främst att Luxor Datorer kommer att tillhandahålla precis den sorts programvara som man tidigare gjort. Vældokumenterad, på svenska. Beprövad, med en väl anpassad komplexitetsnivå. Tillräckligt avancerad för att räckta till de flesta applikationer men samtidigt enkel nog för att vara lätt att använda. Jag efterlyser också ett Winchesterminne som är större än det som kommer nu, 40 Mb bör räckta. Det måste dessutom ha en vettigt fungerande och väl tilltagen 'back up'-utrustning. Jag välkomnar UNIX och MIMER. Med ett nytt operativsystem och ett effektivt programutvecklingsverktyg kan vi definitivt lova ett MICROMÄSTER som blir minst lika bra som sina större bröder. Jag förutsätter också att man håller fast vid det som genom tiderna varit en av Luxor Datorers främsta tillgångar; kompatibilitet både framåt och bakåt och 'åt sidorna'.

Sist men inte minst, ett råd till er på Luxor Datorer. Fortsätt att vara ett alternativ till de stora jättarna. Fortsätt att hålla dialogen med marknaden öppen och håll fast vid er linje att låta de enskilda företagen ha möjligheten att påverka. För berövas vi den möjligheten kommer marknaden att stelna. I ett enda koncept, i en enda uniform."

- Tack, Olle Ödman.

Databolin är Sveriges tredje största leverantör av standardprogram för minidatorer. Förmodligen branschens snabbast expanderande och mest lönsamma företag.

Databolins System MÄSTER är marknadens mest kompletta och omfattar rutiner för Kontor (ekonomi), Lön, MPS, Textbehandling och Branschsystem.

Luxor Datorer AB,
Box 923, 591 29 Motala
Tel 0141-162 00

"hänger sig" när man lagt ned en massa arbete på att ordna utskriften.

Rutinen skriver "PRINTER EJ KLAR" på skärmen och skriver sedan ASCII-tecken 13 på skrivaren, dvs en "vagnretur". Detta syns inte på papperet, men om skrivaren inte är klar kommer programmet inte längre än hit, och förklaringen står på skärmen! Samtidigt kommer ett varningsljud på.

Om man då trycker på de rätta knapparna så att skrivaren öppnas, kan programmet fortsätta med att på skärmen glida till tabulatorläge 18 och tillbaka i ny vagnretur, vilket leder till att texten PRINTER EJ KLAR suddas ut. På vägen stängs också varningsljudet av.

Allt detta går - som i romanerna - mycket fortare än det tar att berätta om det. Om printern är i ordning från början hinner man inte märka någonting.

Lägg också märke till att om L%=0%, dvs man har valt bort printerutskrift, sker utskrift i stället på skärmen.

Rak högermarginal

Rutinen 250-360 (samt 130-40 och 190) har jag själv skrivit.

När man sysslar med blysnättning av text låter man mellanslagen utgöras av kilar som slås ned till dess raden är full. Mellanslagen blir alltså olika långa på olika rader.

På en vanlig skrivmaskin (och en vanlig radskrivare) upptar varje tecken samma bredd. För att fylla ut raden måste man öka ut mellanslagen mellan orden till dess raden är full.

Om man alltså utökar mellanslagen från vänster blir texten glesare på sidans vänstra halva. Detta undviker man genom att på varannan rad börja utspärningen från mitten på raden.

Det finns ett par andra praktiska problem som måste lösas. Efter punkt har somliga skribenter två mellanslag i stället för en, men det finns ingen anledning att utöka det utrymmet dubbelt.

Ibland kan en rad vara så kort att det skulle behövas tre, fyra mellanslag eller mer mellan varje ord. Detta inträffar t ex på sista raden i stycket där man ju inte alls behöver fylla ut raden.

Därför måste programmet låta för korta (och för långa) rader vara oförändrade.

Likaså bör programmet låta korta indrag på raden (för nytt stycke eller tabeller) vara oförändrade.

Nu till programmet. De för rak högermarginal viktiga raderna är 130-40, 190 och 250-360.

På 130 väljes om man vill ha rak höger eller ej. (N) betyder att man har nej som förvalsvärde, som fås om man bara slår RETURN. (Den modellen gäller genomgående i detta program.)

Väljer man JA, frågas efter längd på raden med förvalsvärdet R5%, som här är satt till 60 (rad 40). Samtidigt sätts en flagga Q% till 1% för att tala om att rak höger har valts.

(IF Q% tolkar datorn som "falskt" om Q%=0%, men som "sant" om Q% har ett annat värde. Datorn själv sätter "sant" till -1%, så egentligen borde man låta flaggan vara -1%.)

Rad 190: Om Q% är "sant", dvs om man valt rak höger, utförs denna rad som tar reda på hur många breddsteg det fattas till radlängden R5%. Man måste då ta hänsyn till att raden (A\$) lästs in med INPUTLINE och alltså följs av de två ASCII-tecknen 10 och 13 (motsvarande RETURN).

Om raden är kortare är 5/6 av R5% (i det här fallet 50 med behov av 10 skarvbitar), då lämnas den orörd. Likaså om den är längre än R5%.

Nu sker hopp till skarvrutinen. Först sätts ett antal pekare och flaggor till 0. Sedan bestämmer man sig för att börja på radmitten eller radbörjan (285). R5%/2% har samma verkan som INT(R5%/2), medan division med flyttalet 2 ger decimaler. Startpunkten sparas i S% (285).

Rad 300 är den intressanta. Här söker programmet första förekomst av mellanslag med början i position C%, som alltså kan vara i början eller i mitten på raden. Om B% blir noll har inget mellanslag hittats. Antingen finns inget (C%=1%), och då är inget att göra åt raden, eller har man kommit till radens slut, då det gäller att börja om på andra varvet. C%=-1% markerar att man börjat andra varvet. Då har man

redan utökat alla mellanslag till det dubbla, vilket programmet måste ta hänsyn till när den letar efter nästa mellanrum. Därav att C1% ökas med ett (återkommer i 340).

Rad 310 tar hänsyn till att "andra varvet" faktiskt kan börja mitt i raden. C1% ökas alltså först när startpunkten S% passerats, och då nollställs på nytt C9% i väntan på nästa "varvning".

(I praktiken är hela denna apparat litet väl vidlyftig. Med normal text händer det sällan att inte radens mellanrum räcker redan i första varvet. Det skulle gå nästan lika bra att utöka C1% redan på rad 300 och skipa både C9% och S%. Men då bör man i 340 ha C%=B%+4%.)

Nu skarvar man i ett mellanrum i position B% (320) och kollar om raden är full (330). Sedan måste startpekaren i INST-sökningen flyttas förbi denna lucka. Det sker i 340, där man flyttar sig från det hittade mellanslaget (B%), förbi det insatta mellanslaget samt ytterligare två steg. Varför två? Jo, därför att texten kanske innehåller ett dubbelt mellanslag från början (efter punkt t ex). Det vill man komma förbi, därav första steget. Efter mellanslaget skall ju komma ett tecken av annat slag. Det vet man och kan därför noppa över det också. Där har vi det andra steget.

När raden skarvats i till full längd sker återhopp och raden skrivs ut.

Denna rutin har fungerat bra på min Epson-skrivare utan märkbar fördröjning av utskriften.

Förval av standardvärden

RETURN fungerar som JA och accepterar hela paketet. Svarar man NEJ kommer parametrarna upp till behandling en och en så att man kan välja vad man vill ha. Förvalsvärdet (som kan väljas enkelt med RETURN) står inom parentes.

Var och en kan ju lätt ändra förvalet till individuellt önskvärda standardvärden.

Sven Wickberg

```

10 REM ...SAVE RAK (-SKRIVUT=rak höger)
   ny vers 83 07 31 sw
20 REM L%-1% om printer : Q%=1% om rak höger
22 REM R%-raderäknare :
   G%-antal steg som fattas till R5% :
30 DIM A$=127%,W$=14% : R9%=60% : REM Max rader/sida
40 R5%=60% : REM tecken/rad vid rak höger
50 M%=10% : REM vmarg
60 : 'INFIL > : INPUTLINE W$ : W$=LEFT$(W$,LEN(W$)-2%)
70 IF INSTR(1%,W$,'.')=0% W$=W$+'.TXT' : '.TXT' ELSE :
80 ONERRORGOTO 230 : OPEN W$ ASFILE 2%
90 GOSUB 380 : REM koll standard?
100 : 'PA PRINTER? (N) : L%=0% : GET B$ : B$
110 IF INSTR(1%,YJJ',B$) GOSUB 470 : REM printer
120 : 'RADER/SIDA ('R9%') : ONERRORGOTO 130 : INPUT R9%
130 : 'RAK HMARG (N) : GET B$ : B$ : Q%=0%
   : IF INSTR(1%,YJJ',B$) 140 ELSE 150
140 Q%=1% : 'HUR LÅNG RAD ('R5%') : ONERRORGOTO 150
   : INPUT R5%
150 : 'HUR BRED VMARG ('M%') : ONERRORGOTO 170
   : INPUT M% : GOTO 170
160 ONERRORGOTO 210 : INPUTLINE $2%,A$ : REM läs rad
170 IF INP(16%)>128% GOTO 170 : REM Handbroms
180 IF ASC(A$)=ASC('^') R%=0% : IF L%=0% : (Ny sida)
   <CR> : GET A$ : ELSE : $L%CHR$(12%) : GOTO 160
190 IF Q% G%-R5%+2%-LEN(A$) : IF G%CR5%/6% GOSUB 250
   : REM G% skall skarvas i
200 : $L%TAB(M%)A$ : R%-R%+1% : IF R%>R9% A$='^'
   : GOTO 180 ELSE GOTO 160
210 IF L% IF R%<=R9% : $L%CHR$(10%) :
220 END
230 E%=E%+1% : IF E%>4% : 'Sorry jag bryter ! : END

```

```

240 GOTO 60
250 REM rak högermarg
260 REM C9% flagga 300-310 för första resp andra varvet
270 REM C1% extra skarvbit : S% radmitten
280 C1%=0% : C9%=0% : IF R%/2%-R%/2 C%=1% ELSE C%=R5%/2%
285 S%=C% : REM minns utgångspunkten
290 FOR I%=1% TO G%
300 B%=INSTR(C%,A$,'.') : IF B%=0% IF C%=1% 360
   ELSE C9%=-1% : C%=1% : GOTO 300
310 IF C9%=-1% IF B%>S% C1%=C1%+1% : C9%=0%
315 IF B%<4% THEN C%=C%+1% : GOTO 300 : REM mellanslag
   i början av raden godkänns ej
320 A$=LEFT$(A$,B$)+'. ' +RIGHT$(A$,B%+1%)
330 IF LEN(A$)=R5%+2% THEN 360
340 C%=B%+3%+C1%
350 NEXT I%
360 RETURN
370 REM ...koll om standardvärden
380 : : : 'Standardutskrift :
390 : : 'PRINTER -'R9%' rader/sida'
400 : 'RAK Hmarg' : Q%=1% : REM Q% flagga
410 : 'Vmarg = 'M%'
420 : 'Radlängd = 'R5%'
430 : : 'OK? (J) : GET B$ : B$
450 IF B$='N' OR B$='n' THEN RETURN
460 GOSUB 470 : GOTO 160
470 REM printer
480 L%=1% : OPEN 'pr:' ASFILE L%
490 : : 'Printer ej klar ! : OUT 6%,17%
500 : $L%CHR$(13%) : OUT 6%,0%
510 : CHR$(13%)TAB(18%)CHR$(13%) :
530 RETURN

```

```

10 REM SAVE MATRIX 84 04 23 SW
20 REM bokstavspussel efter en id` från
30 REM More Basic Computer Games
40 REM Sven Wickberg 0750-50456
50 RANDOMIZE
60 GOTO 150
70 DEF FN J% = W$ = 'j' OR W$ = 'J' OR W$ = '' : REM -1% för JA-svar
75 REM -----
80 REM hänvisingar
90 GOTO 180 : REM hämta ord
100 GOTO 340 : REM blanda bokstäverna
110 GOTO 470 : REM skriv bokstavsmatris
120 GOTO 630 : REM skriv ruta för lösaren
130 GOTO 760 : REM printerrutin
140 REM -----
150 ; CHR$(12%) 'MATRIX ORDPUSSEL'
160 GOSUB 860 : REM information
170 GOSUB 760 : REM printer?
175 REM -----
180 REM hämta ord
190 ; 'HUR MÅNGA ORD' ; : INPUT A
200 ; 'HUR LÅNGA' ; : INPUT L
210 IF INP(56%) > 127% THEN 210
220 H1 = A * L
230 DIM A$(H1) = 1, A(H1), B$ = H1, B$(H1) = 1, B(H1), C(H1)
240 ; 'Ord 1: ' ;
250 FOR I = 1 TO H1
260 GET W$ : ; W$ ;
270 A$(I) = W$ : A(I) = I
280 IF NOT I/L = INT(I/L) THEN 320
290 ; CHR$(7) ' Ok (J)' ; : INPUT W$
300 IF NOT FN J% THEN I = I - L
310 ; : IF I < H1 THEN ; 'Ord' INT(I/L) + 1 : ' ;
320 NEXT I
330 ;
335 REM -----
340 REM blanda bokstäverna
350 H = H1
360 FOR I = 1 TO A
370 FOR J = 1 TO L
380 X = INT(RND * H + 1) : REM dra bokstaven X
390 B$ = B$ + A$(X) : REM lägg den i B$
400 C(A(X)) = I + J : REM rad+kolumn för denna bokstav
410 A$(X) = A$(H) : REM Flytta sista bokstaven i leken...
420 A(X) = A(H) : REM ...till hålet efter X
430 H = H - 1 : REM minska leken
440 NEXT J
450 NEXT I
460 ;
465 REM -----
470 REM skriv matriser
475 REM bokstavsruta
480 FOR I = 1 TO L
490 ; TAB(3)I ' ; : REM siffror ovanför
500 IF P% THEN ; $P%TAB(13%)I ' ;
510 NEXT I
520 ; ; : IF P% ; $P% : ; $P%
530 ; ' 1 ' ; : IF P% ; $P%TAB(10) ' 1 ' ;
540 FOR I = 1 TO H1
550 ; ' MID$(B$,I,1) ' ;
560 IF P% ; $P% ' MID$(B$,I,1) ' ;
570 IF I = H1 THEN 600 : REM ingen vänstersiffra
    efter sista
580 IF P% IF I/L = INT(I/L) THEN ; $P%STRING$(3%,10%) :
    ; $P%TAB(10%)INT(I/L)+1 ' ;
590 IF I/L = INT(I/L) THEN ; ; ; ; INT(I/L)+1 ' ;
600 NEXT I
610 IF P% = 0% ; ; ; ; 'SKRIV AV - TRYCK RETURN' : GET W$
620 ; ; : IF P% ; $P%STRING$(8%,10%)
625 REM -----
630 REM lösningsrutan
640 FOR I = 1 TO A
650 ; TAB(1%) ; : IF P% ; $P%TAB(10) ;
660 FOR J = 1 TO L
670 K = K + 1 ; C(K) ' ; : IF P% ; $P%C(K) ' ;
680 NEXT J ; : $P% : ; $P%
690 FOR J = 1 TO L
700 ; ' ' ; : IF P% ; $P%TAB(9) ' ' ;
710 NEXT J
720 ; $P% : ; $P%
730 NEXT I
740 END
750 REM -----
760 REM printer
770 ; ; 'Utskrift på PRINTER (J)' ; : INPUT W$
780 IF NOT FN J% THEN 840
790 P$ = 'PR:VSA30A72.5'
800 ; 'Vad heter printern ('P$') ' ; : INPUT W$
810 IF NOT FN J% THEN P$ = W$ : GOTO 800
820 P% = 1% : OPEN P$ AS FILE P$
830 ; 'Printer EJ KLAR' ; ; ; $P%CHR$(13%) ;
    ; ; CHR$(13%)TAB(25%)CHR$(13) ;
840 RETURN
850 REM -----
860 REM information
870 ; ; 'Du skriver in ett antal lika långa ord.'
880 ; ; 'Datorn blandar om bokstäverna och visar'
890 ; 'resultatet i en fyrkant med rader och'
900 ; 'kolumner numrerade.'
910 ; ; '(Om du ej använder printer skriver du'
920 ; 'av denna fyrkant.)'
930 ; ; 'Sedan visas prickade linjer med plats'
940 ; 'för de ursprungliga orden. Man får tips'
950 ; 'om du aktuella bokstäverna genom ett'
960 ; 'tal som är summan av rad och kolumn i'
970 ; 'bokstavs-fyrkanten.'
980 ; ; '(Tryck RETURN för att börja)'
990 GET W$ : RETURN

```

RAK HÖGER.

Herbert Söderström efterlyser smör- och brödrutiner. Jag kanske kan bidra med en som skriver ut textfiler med (eller utan) rak högermarginal.

Själva utskriftsdelen (1-290) har jag en gång fått av Magnus Lundberg. Den är en utökning av programmet VISA som fanns på den första ABC-kassetten. Den ger valmöjlighet mellan utskrift på printer och på skärm, och sätter värden på parametrar som radlängd, sidlängd osv.

Om man inte anger någon extension, förutsätts .TXT.

Om programmet inte hittar den angivna filen startar det om, men bara tre gånger. Rutinen kan användas t ex vid jobströmmar med EXED i SUPERBASIC som Magnus Lundberg kan tillhandahålla.

Utskriftsdelen har fler finesser, bl a en "handbroms" (170) som stoppar utskriften om tangent trycks ned.

Printerrutinen

(470-530) har jag hittat i andra program och lagt till här. Den innebär en intressant metod att få kontroll på att printern verkligen är inkopplad, så att programmet inte

"hänger sig" när man lagt ned en massa arbete på att ordna utskriften.

Rutinen skriver "PRINTER EJ KLAR" på skärmen och skriver sedan ASCII-tecken 13 på skrivaren, dvs en "vagnretur". Detta syns inte på papperet, men om skrivaren inte är klar kommer programmet inte längre än hit, och förklaringen står på skärmen! Samtidigt kommer ett varningsljud på.

Om man då trycker på de rätta knapparna så att skrivaren öppnas, kan programmet fortsätta med att på skärmen glida till tabulatorläge 18 och tillbaka i ny vagnretur, vilket leder till att texten PRINTER EJ KLAR suddas ut. På vägen stängs också varningsljudet av.

Allt detta går - som i romanerna - mycket fortare än det tar att berätta om det. Om printern är i ordning från början hinner man inte märka någonting.

Lägg också märke till att om L%=0%, dvs man har valt bort printerutskrift, sker utskrift i stället på skärmen.

Rak högermarginal

Rutinen 250-360 (samt 130-40 och 190) har jag själv skrivit.

När man sysslar med blysnättning av text låter man mellanslagen utgöras av kilar som slås ned till dess raden är full. Mellanslagen blir alltså olika långa på olika rader.

På en vanlig skrivmaskin (och en vanlig radskrivare) upptar varje tecken samma bredd. För att fylla ut raden måste man öka ut mellanslagen mellan orden till dess raden är full.

Om man alltid utökar mellanslagen från vänster blir texten glesare på sidans vänstra halva. Detta undviker man genom att på varannan rad börja utspärningen från mitten på raden.

Det finns ett par andra praktiska problem som måste lösas. Efter punkt har somliga skribenter två mellanslag i stället för en, men det finns ingen anledning att utöka det utrymme dubbelt.

ibland kan en rad vara så kort att det skulle behövas tre, fyra mellanslag eller mer mellan varje ord. Detta inträffar t ex på sista raden i stycket där man ju inte alls behöver fylla ut raden.

Därför måste programmet låta för korta (och för långa) rader vara oförändrade.

Likaså bör programmet låta korta indrag på raden (för nytt stycke eller tabeller) vara oförändrade.

Nu till programmet. De för rak högermarginal viktiga raderna är 130-40, 190 och 250-360.

På 130 väljes om man vill ha rak höger eller ej. (N) betyder att man har nej som förvalsvärde, som fås om man bara slår RETURN. (Den modellen gäller genomgående i detta program.)

Väljer man JA, frågas efter längd på raden med förvalsvärdet R5%, som här är satt till 60 (rad 40). Samtidigt sätts en flagga Q% till 1% för att tala om att rak höger har valts.

(IF Q% tolkar datorn som "falskt" om Q%=0%, men som "sant" om Q% har ett annat värde. Datorn själv sätter "sant" till -1%, så egentligen borde man låta flaggan vara -1%.)

Rad 190: Om Q% är "sant", dvs om man valt rak höger, utförs denna rad som tar reda på hur många breddsteg det fattas till radlängden R5%. Man måste då ta hänsyn till att raden (A\$) lästs in med INPUTLINE och alltså följs av de två ASCII-tecknen 10 och 13 (motsvarande RETURN).

Om raden är kortare är 5/6 av R5% (i det här fallet 50 med behov av 10 skarvbiter), då lämnas den orörd. Likaså om den är längre än R5%.

Nu sker hopp till skarvrutinen. Först sätts ett antal pekare och flaggor till 0. Sedan bestämmer man sig för att börja på radmitten eller radbörjan (285). R5%/2% har samma verkan som INT(R5%/2), medan division med flyttalet 2 ger decimaler. Startpunkten sparas i S% (285).

Rad 300 är den intressanta. Här söker programmet första förekomst av mellanslag med början i position C%, som alltså kan vara i början eller i mitten på raden. Om B% blir noll har inget mellanslag hittats. Antingen finns inget (C%=1%), och då är inget att göra åt raden, eller har man kommit till radens slut, då det gäller att börja om på andra varvet. C%=-1% markerar att man börjat andra varvet. Då har man

redan utökat alla mellanslag till det dubbla, vilket programmet måste ta hänsyn till när den letar efter nästa mellanrum. Därav att C1% ökas med ett (återkommer i 340).

Rad 310 tar hänsyn till att "andra varvet" faktiskt kan börja mitt i raden. C1% ökas alltså först när startpunkten S% passerats, och då nollställs på nytt C9% i väntan på nästa "varvning".

(I praktiken är hela denna apparat litet väl vidlyftig. Med normal text händer det sällan att inte radens mellanrum räcker redan i första varvet. Det skulle gå nästan lika bra att utöka C1% redan på rad 300 och skipa både C9% och S%. Men då bör man i 340 ha C%=B%+4%.)

Nu skarvar man i ett mellanrum i position B% (320) och kollar om raden är full (330). Sedan måste startpekaren i INST-sökningen flyttas förbi denna lucka. Det sker i 340, där man flyttar sig från det hittade mellanslaget (B%), förbi det insatta mellanslaget samt ytterligare två steg. Varför två? Jo, därför att texten kanske innehåller ett dubbelt mellanslag från början (efter punkt t ex). Det vill man komma förbi, därav första steget. Efter mellanslaget skall ju komma ett tecken av annat slag. Det vet man och kan därför noppa över det också. Där har vi det andra steget.

När raden skarvats i till full längd sker återhopp och raden skrivs ut.

Denna rutin har fungerat bra på min Epson-skrivare utan märkbar fördröjning av utskriften.

Förval av standardvärden

RETURN fungerar som JA och accepterar hela paketet. Svarar man NEJ kommer parametrarna upp till behandling en och en så att man kan välja vad man vill ha. Förvalsvärdet (som kan väljas enkelt med RETURN) står inom parentes.

Var och en kan ju lätt ändra förvalet till individuellt önskvärda standardvärden.

Sven Wickberg

```

10 REM ...SAVE RAK (=SKRIVUT+rak höger)
   ny vers 83 07 31 sw
20 REM L%=1% om printer :   Q%=1% om rak höger
22 REM R%=radräknare :
   G%=antal steg som fattas till R5% :
30 DIM A$=127%,W$=14% : R9%=60% : REM Max rader/sida
40 R5%=60% : REM tecken/rad vid rak höger
50 M%=10% : REM vmarg
60 : 'INFIL >': INPUTLINE W$ : W$=LEFT$(W$,LEN(W$)-2%)
70 IF INSTR(1%,W$,'.')=0 W$=W$+'.TXT' : '.TXT' ELSE :
80 ONERRORGOTO 230 : OPEN W$ ASFILE 2%
90 GOSUB 380 : REM koll standard?
100 : 'PA PRINTER? (N)': L%=0% : GET B$ : B$
110 IF INSTR(1%,YyJj',B$) GOSUB 470 : REM printer
120 : 'RADER/SIDA ('R9%')' : ONERRORGOTO 130 : INPUT R9%
130 : 'RAK HMARG (N)?' : GET B$ : B$ : Q%=0%
   : IF INSTR(1%,YyJj',B$) 140 ELSE 150
140 Q%=1% : 'HUR LÅNG RAD ('R5%')' : ONERRORGOTO 150
   : INPUT R5%
150 : 'HUR BRED VMARG ('M%')' : ONERRORGOTO 170
   : INPUT M% : GOTO 170
160 ONERRORGOTO 210 : INPUTLINE $2%,A$ : REM läs rad
170 IF INP(16%)>128% GOTO 170 : REM Handbroms
180 IF ASC(A$)=ASC('^') R%=0% : IF L%=0% : '(Ny sida)
   <CR>' : GET A$ : ELSE : $LCHR$(12%) : GOTO 160
190 IF Q% G%=R5%+2%-LEN(A$) : IF G%<R5%/6% GOSUB 250
   : REM G% skall skarvas i
200 : $L$TAB(M%)A$ : R%=R%+1% : IF R%>R9% A$='^'
   : GOTO 180 ELSE GOTO 160
210 IF L% IF R%<R9% : $LCHR$(10%) :
220 END
230 E%=E%+1% : IF E%>4% : 'Sorry jag bryter !' : END

```

```

240 GOTO 60
250 REM rak högermarg
260 REM C9% flagga 300-310 för första resp andra varvet
270 REM C1% extra skarvbiter : S% radmitten
280 C1%=0% : C9%=0% : IF R%/2%=R%/2 C%=1% ELSE C%=R5%/2%
285 S%=C% : REM minns utgångspunkten
290 FOR I%=1% TO G%
300 B%=INSTR(C%,A$,' ') : IF B%=0% IF C%=1% 360
   ELSE C9%=-1% : C%=1% : GOTO 300
310 IF C9%=-1% IF B%>S% C1%=C1%+1% : C9%=0%
315 IF B%<4% THEN C%=C%+1% : GOTO 300 : REM mellanslag
   i början av raden godkänns ej
320 A$=LEFT$(A$,B%)+ ' '+RIGHT$(A$,B%+1%)
330 IF LEN(A$)=R5%+2% THEN 360
340 C%=B%+3%+C1%
350 NEXT I%
360 RETURN
370 REM ...koll om standardvärden
380 : : : 'Standardutskrift:'
390 : : 'PRINTER -'R9%' rader/sida'
400 : 'RAK Hmarg' : Q%=1% : REM Q% flagga
410 : 'Vmarg' =M%
420 : 'Radlängd' =R5%
430 : : 'OK? (J)': GET B$ : B$
450 IF B$='N' OR B$='n' THEN RETURN
460 GOSUB 470 : GOTO 160
470 REM printer
480 L%=1% : OPEN 'pr:' ASFILE L%
490 : : 'Printer ej klar !' : OUT 6%,17%
500 : $LCHR$(13%) : OUT 6%,0%
510 : CHR$(13%)TAB(18%)CHR$(13%) :
530 RETURN

```

BEG. ABC

ABC 800/C 5900:-
 ABC 800/M 6900:-
 HR-KORT till d:o 1900:-

ABC 802 exkl.
 tangentbord 5900:-

ABC 806 exkl.
 tangentbord 8200:-

TANGENTBORD
 ABC 77 2500:-
 ABC 55 1750:-

BILDSKÄRMAR
 ABC 815 Monokr. 2900:-
 ABC 810 Färg 2000:-
 ABC 816 Mono 10" 1600:-

FLOPPYDISKENHETER
 ABC 830 2x160K 5000:-
 DataDisk 82 -- 5500:-
 DataDisk 84 6700:-
 ABC 832 2x640K 8500:-

LÖSA DRIVAR
 BASF 6106 160K 1000:-
 MPI 51 160K 1000:-
 BASF 6108 320K 1350:-
 MPI 52 320K 1400:-
 Div TEAC från 1000:-
 Div PERTEC från 900:-
 Micropolis från 1250:-
 8" Drivar av olika
 fab. och i olika skick
 från kronor 1000:-
 5" Rodime RO 101 Win-
 chester drive 5Mbyte
 form.(NY)
 Endast 3900:-

Floppykontrollerkort av
 långa modellen Luxor
 DS/DD Beg. 1400:-

Floppykontrollerkort
 Metric SS/SD 600:-

DOSKORT ABC 80 700:-

ÖVRIGT

PRIMALDATOR
 PD2000 Komplet med 2
 st BASF 6106. M6809&64K
 RAM. DMA och klocka.
 Parallellport för skri-
 vare. Nypris 27500:-
 Vårt pris endast 9700:-

ALTOS DATOR
 typ 8000-7E 208 K RAM.
 Komplet med 2 st 8"
 Shugart drivar. BIOS.
 Ge oss ett bud.....

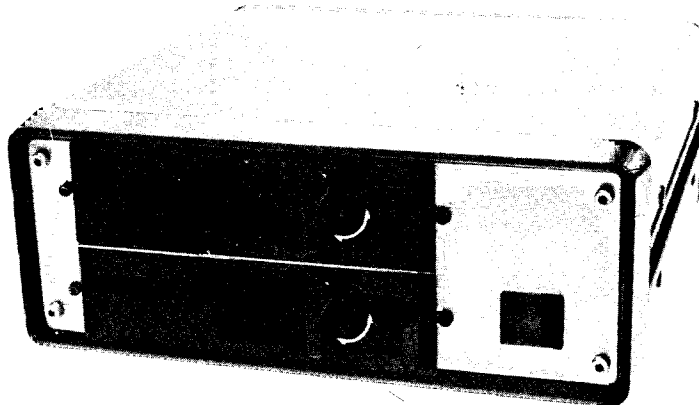
Telefonmodem från 500:-

 NYHETER INOM BEGAGNAT
 KOMMER IN VARJE DAG.
 RING OCH KOLLA !!

NYTT-NYTT-NYTT

HITACHI BILDSKÄRMAR
 9"-15", i låda eller
 utan. Färg el. monokr.
 Passande till ABC dato-
 rer.

ASTEC Nätaggregat i
 olika effekt och pris-
 klasser.

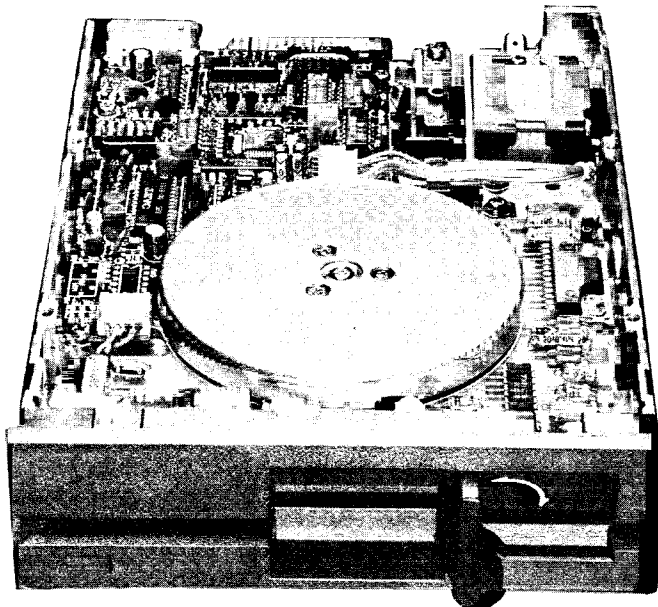
KOLLA PRISET!**SLIMLINEPAKET 2x320/2x640K**

För Luxors ABC-datorer erbjuder vi
 "SLIMLINEPAKET" med 2 st TEAC 55F, 2x80
 spår, omkopplingsbart mellan ABC 830/832.
 Försett med primärswitchat nätaggregat
 ASTEC och inbyggt i SCHROFF Compaclåda.
 Levereras med kontrollerkort och kablage.

Pris endast 10500:-

Paketet levereras även utan kontrollerkort
 för användning tillsammans med andra dato-
 rer.

Pris 8000:-

****TEAC DRIVAR****

TEAC 55B	48TPI 2x40 spår Slimline	2300:-
55F	96TPI 2x80 spår --	2800:-
55G	96TPI 8" Kompatibel --	3350:-
35	3.5" Drive. 2x80 spår. Helt kompatibel med 5" när det gäller kablage.	ca: 2800:-

Samtliga
 priser
 exkl.
 moms.

BILD & DATA

OSKARSGATAN 1
 802 23 GÄVLE

Telefon
 026-142438

och användardefinierade funktioner

I ett par tidigare artiklar har jag behandlat dels den så kallade Boole'ska algebran och dels behovet av bra rutiner för att ta emot svaret JA/NEJ. Det finns en inte tidigare redovisad kombination av dessa båda där man utnyttjar funktioner.

Användardefinierade funktioner

I ABC-Basic finns åtskilliga funktioner färdiga. Det är bl a olika matematiska uttryck och metoder för att hantera teckensträngar:

$Y = \text{SQR}(X)$ beräknar kvadratroten ur X och lägger resultatet i Y .

$B\$ = \text{LEFT}\$(A\$,3)$ tar $A\$\text{'s}$ 3 första tecknen och lägger i $B\$$.

Särskilt när man arbetar med beräkningar kan man ha god nytta av att själv definiera någon speciell funktion. Man skriver då DEF (för definiera) FN (för funktion) och lägger till funktionsnamnet, på vänligt sätt en bokstav, ev följt av en siffra, ev följt av ett % för att beteckna heltal. Även indexerade funktioner kan användas: $D(X,Y)$ (I ABC80 kan man däremot inte definiera strängfunktioner.)

Basicolken skriver sedan ihop delarna: DEF FN A blir DEFFNA.

Några exempel:

DEFFNA=B+C - man definierar FNA (funktionen A) som summan av B och C

DEFFND(X)=X*X - kvadraten av X läggs i FND(X)

DEFFNE(Y,Z)=SIN(Y)+COS(Z) - sinus för y plus cosinus för z läggs i FNE(Y,Z)

Dessa definitioner måste skrivas någonstans i programmet. Liksom DATA-satser kan de placeras var som helst. Somliga sätter dem sist, andra vill ha dem först. Man kan också sätta dem strax före den plats där de första gången används.

Vid kommandot RUN lägger datorn upp alla definitioner någonstans och sedan är det bara att använda dem:

Z=FND(3)+5*FNA

Här beräknas kvadraten av 3, sedan 5 gånger FNA som är summan av B och C. Alltsammans läggs ihop och placeras i variabeln Z.

Allt detta är inte så märkvärdigt när man väl vant sig vid de användardefinierade funktionernas något invecklade utseende.

JA eller NEJ

Men nu kommer det intressanta. Om man definierar en heltalsfunktion, t ex FNJ%, kan man använda den som en logisk variabel, dvs en som har värdet 0 (falskt) eller -1 (sant). Som funktionsdefinition kan man skriva vad som helst som datorn kan tolka som sant/falskt.

DEFFNJ%=(W\$='J')

Vad betyder detta? Jo, om strängen W\$ har innehållit J, då är det som står inom parentes sant, alltså FNJ%=-1%. Annars är det falskt dvs FNJ%=0%.

Man behöver inte ens ha parentes, men jag har med den för tydlighetens skull.

Vad använder man det här till?

Låt oss ta som exempel ett program där en lång rad frågor skall besvaras med JA eller NEJ:

```
100 ;Skall printer användas (J);:INPUT W$
```

```
200 ;Stopp vid sidbyte (N);:INPUT W$
```

```
300 ;En omgång till (J);:INPUT W$
```

Som visades i en tidigare artikel bör man gardera sig mot att användaren skriver små bokstäver i stället för stora. Vidare kan man snabba upp användningen genom att låta enbart RETURN betyda att man accepterar det förval som visas inom parentes.

För att slippa skriva den långa raden:

IF W\$='J' OR W\$='j' OR W\$="" then --- med olika variationer tre gånger i ovanstående programbit kan man göra så här:

```
80 DEFFNJ%=(W$='J' OR W$='j' OR W$='')
```

```
90 DEFFNN%=(W$='N' OR W$='n' OR W$='')
```

Då har man definierat ett JA- och ett NEJ-alternativ. Resten fixas t ex så här:

```
110 IF NOT FNJ% THEN 200
```

```
120 REM här kommer rutin för att koppla in printern
```

```
210 IF NOT FNN% THEN 300
```

```
220 REM här kommer rutin för att stoppa efter varje sida
```

```
320 IF FNJ% THEN 10 :REM från början
```

```
330 END
```

Rad 100 förutsätter att man vill ha printer inkopplad och väntar svaret J. Om man svarar med ett J, ett j, eller bara RETURN (som ju ger en tom sträng), blir parentesraden i 80 sann, dvs FNJ%=-1%. I så fall blir NOT FNJ% falskt och hoppet till rad 200 kommer inte att utföras.

Med andra ord: Om man inte svarar JA på rad 100, sker hopp till rad 200, annars utförs printerrutinen i rad 130.

På samma sätt förutsätter rad 200 ett NEJ-svar. Om den får något annat blir NOT FNN% sant och ger hopp till 300.

Rad 300, slutligen, förväntar ett JA. Om detta stämmer blir FNJ% på 320 sant och återhopp sker till början av programmet. I annat fall fortsätter rad 330, och man avslutar.

Program för andra

Att skriva program bara för eget bruk är mycket lättare än att skriva för andra. Man vet ju vad programmet utträtt, vad frågorna betyder. Man vet vad den egna printern heter, och man kanske är nöjd med vissa fasta rubriker på utskrifterna.

Så fort programmen skall köras av andra människor och på andra utrustningar uppenbar sig behovet av att kunna göra små förändringar och anpassningar.

För att fortsätta programexemplet ovan:

```
130 P$='PR:VSA30A72.5':P%=1%
```

```
140 ;Vad heter printern (' P$ ');:INPUT W$
```

```
150 IF W$<>' ' THEN P$=W$
```

```
---
```

```
200 OPEN P$ ASFILE P%
```

Här definieras printernkoden på rad 130, vilket visas upp som förval på rad 140. Om man svarar RETURN är allt OK. Villkoret på rad 150 är ej uppfyllt, och programmet går vidare till nästa rad.

Gillar man inte printerkoden utan skall ha t ex PR: i stället, så skriver man den och saken är fortfarande OK. Då är villkoret uppfyllt, och W\$ blir den nya printerkoden som överförs till P\$.

Idiotsäker?

Man vill gärna göra sitt program idiotsäkert, men det finns gränser för vad maskinen klarar. När programmet kommer till rad 140 och visar upp förvalsvärdet på printerkoden, kanske operatören tänker: JA den är rätt, och skriver J i stället för att bara trycka RETURN. Följden blir programavbrott när datorn förgäves försöker öppna en fil som heter 'J'...

Sånt händer, men det kan botas med

```
150 IF NOT FNJ% THEN P$=W$:GOTO 140
```

Nu godtas både den tomma strängen och J som sant i FNJ% och därmed passeras rad 150 utan åtgärd, eftersom NOT FNJ% då blir falskt.

(En liten komplikation är att ABC80 faktiskt tolkar både mellan-slag, enkel-blipp (') och dubbel-blipp (") som tom sträng. Men det gör kanske mindre i detta fall eftersom printerkoden inte kan vara något av dessa tecken.)

Värre är att operatören, vid val av annan printerkod, kan skriva fel: t ex "PT;" i stället för "PR:". Man behöver en extra omgång som visar upp den nya koden för kontroll:

```
150 IF NOT FNJ% THEN P$=W$:GOTO 140
```

Nu vandrar programmet runt tills man godkänner koden med J eller bara RETURN.

Varför P%?

Varför öppnar jag inte printern som fil 1%, utan går omvägen över P%? Jo, det är enkelt. Då kan jag skriva de rader som ger utskrift så här:

```
;$P% 'Här kommer en utskriftsrad'
```

Om Nu printerrutinen har körts är P%=1% (eller något annat lämpligt tal från 1 till 255) och utskriften sker på den valda kanalen, i detta fall skrivaren.

Men om man valt bort skrivaren är P%=0%. Kanal noll är skärmen, varför utskriften i vanlig ordning hamnar på den. Vi kan alltså med samma programrad få utskriften på skärm eller skrivare.

Jaså, du vill alltid ha utskrift på skärmen också? Det var värre. Då måste det varje gång finnas en rad

```
;$P% 'Här kommer en utskriftsrad'
```

```
If P% then ;$P% 'Här kommer en utskriftsrad'
```

Nu blir det alltid skärmutskrift enligt första raden. Om P% inte är noll blir villkoret P% sant och andra raden skriver på printern.

ABC80 tolkar nämligen alla värden skilda från noll som "sanna". Men det är bara värdet -1% som man kan ändra till noll med (P%=NOT P%).

Sven Wickberg

Skyddad programvara.

Juridik

Idag finns det inget riktigt skydd för programvara i Sverige. Klart är att patentlagstiftningen inte kan tillämpas på programvara. Jurister hävdar dock att man bör kunna tillämpa lagen om upphovsmanntät (copyright). Copyright hindrar dock inte kopiering för privat bruk enligt andra jurister. Jämför rätten att för privat bruk kopiera t ex en sida ur en bok. Några rättsfall finns dock inte i Sverige som kan ge ledning. Detta oklara rättsläge gör att jurister rekommenderar programmakare att skydda sina program tekniskt.

Olika typer av tekniska skydd

Det finns främst två typer av skydd, nämligen listskydd och kopieringsskydd. Ett 800:a program som är behandlat med Luxors program Squeeze får effekten av listskydd, men är rent tekniskt inte det.

Kopieringsskydd

Ett kopieringsskydd förhindrar inte att man kopierar en flexskiva. Däremot gör skyddet att man inte kan köra ett program från en kopia! Man kan alltså inte ens själv ta en backup-kopia. Det går inte heller att köra programmet från en winchesterdisk, eftersom ett program som har kopierats över till den fasta winchesterdisken blir okörlbart. Kopieringsskydd kan göras genom att man skriver information på skivan mellan sektorer och eller spår. Om man tar en vanlig helkopia av en disk så får man inte med denna speciella informationen eftersom helkopian tas enbart av normala sektorer/spår med hjälp av DOS:et. För att kontrollera kopieringsskyddet läses den speciella informationen på skivan. En annan skydds metod är att märka skivan fysiskt genom att t ex sticka hål i den.

ABC-klubbens policy

ABC-klubben medverkar inte för att sprida metoder för att lösa upp kopieringsskydd. ABC-klubben är dock emot att kopieringsskydd används eftersom detta försvårar för våra medlemmar att använda sådan programvara.

Kopieringsskydd eller inte?

Måga använder sig inte av något kopieringsskydd. Detta har aldrig använts inom stor datorbranchen. Anledningen till att man använder kopieringsskydd är givetvis att man är rädd för att förlora betydande intäkter i utebliven försäljning av programvara. Om man inte använder kopieringsskydd innebär detta, såvitt jag förstår, att man

gör bedömningen att en ev piratkopiering inte kan påverka intäkterna vid försäljning av programvaran.

Företag piratkopierar sannolikt inte program. En piratkopiering innebär ju att man inte får tillgång till dokumentation och nya versioner av programmet. Alla standardprogram som säljs till ABC800-datorer är normalt kopieringsskyddade. Detta beror, tror jag, på historiska skäl. Luxor började med den numera hemdatorklassade datorn ABC80. För privatpersoner finns det mycket större intresse för att få programvara gratis. Trots att Luxor numera säljer flertalet program till företag så håller man fast vid de gamla principerna.

Hur många exemplar skall ett företag köpa?

I ett fleranvändarsystem använder flera användare samma program. ABC800/80 är ju inte några fleranvändarsystem. Frågan ställer sig då hur många exemplar av t ex ORD800 skall storföretaget X köpa in? För varje köp så får man en backup-kopia, vilket alltså räcker till två maskiner. Är man dessutom snabbfotad och maskinerna är väl samlade så kan kanske dessa två kopior räcka till fler än två maskiner. Dagens kopieringsskydd löser ju frågan, eftersom man inte får mer än två ex per program. För framtida mikrodatorer kan problemet dock bli akut eftersom dessa är fleranvändarsystem som normalt använder sig av en fast winchesterdisk.

Knyt programvaran till datorn?

En bra lösning på problemet med kopieringsskydd är att strunta helt i det. Däremot kan man om man vill införa ett hemligt identifikationsnummer i hårdvaran (datorn). Då kan man göra så att man kan kopiera programvaran och även lyfta över den till en winchesterdisk. Man kan då förhindra att programmet körs på en annan dator. Klart är naturligtvis att detta skyddet såväl som alla andra skydd kan kringgå. Denna typ av skydd tillämpas för programvara som är speciellt anpassad för CAT-NET.

Listskydd

Genom listskydd förhindrar man att programmet kan listas. Listskydd kan kombineras med kopieringsskydd, men i den del fall är programmen inte listskyddade utan bara kopieringsskyddade. Om programmet inte är listskyddat, men kopieringsskyddat så kan man normalt ändra det om man lagrar det på orgi-nalskivan.

Ett BASIC-program lagras i en ABC-dator i en semikompilerad form. Detta är en kod som kan sägas vara ett slags objekt-kod. Ett program som lagras i semikompilerad form kallas också för BAC-program (BASIC Code). För att lista ett BAC-program sker en tolkning av koden för att komma fram till den text som ursprungligen skrevs in. Denna rutin brukar man kalla för tillbakalistning. Vill man undvika att ett program skall listas så kan man antingen förhindra att en sådan tillbakalistning kan ske eller se till så att tillbakalistningen spårar ur när den görs.

Listskydd för ABC800-datorer

Om man ett-ställer bit nr 1 i adress 65318 så kommer 800:ans operativsystem att förhindra listning. De enda kommandon som man då kan ge är LOAD, RUN och NEW. Alltså fungerar inte POKE och PEEK. Man kan inte heller göra RESET och ha kvar programmet, eftersom datorn vid RESET skriver nollor i hela minnet. Vill man listskydda ett program så bör man ett-ställa ovan nämnda bit på fil. Den finns då i programblockets 3:e byte (PRSTAT).

Tro nu inte att den ovan nämnda enkla metoden för att låsa upp listskydd fungerar på mera kvalificerade listskydd. En annan metod är att se till så att listningen går snett när den utföres. Man kan t ex genom att skriva direkt i programmet/variabelslistan ändra namn på en variabel till t ex ASCII-tecknet 12. Detta får alltid den effekten att skärmen blankas när den variabeln listas.

Squeeze för ABC800 datorer

Luxor säljer ett programpaket som heter Squeeze. Detta paket är till för att komprimera BAC-koden genom att ta bort onödigt information som t ex radnummer och variabelnamn. Detta gör att koden tar mindre plats både i minnet och på fil. Samtidigt som ett program behandlas med Squeeze får man dessutom ett mycket effektivt listskydd på köpet.

Tar man bort alla radnummer och variabelnamn så är det helt enkelt omöjligt att lista programmet. Squeeze är faktiskt ett ganska effektivt listskydd. Naturligtvis går det att knäcka ett sådant program rent teoretiskt.

Med en ny version av Squeeze kan man länka ihop tidigare semikompilerade program till ett nytt program.

Bo Kullmar <1789>

Om 80 till 800 och tvärtom

Mycket har skrivits om BASIC II till ABC80, men aldrig något om BASIC I till ABC800-familjen. Många som "byter upp sig" saknar sina gamla program från ABC80. Det kan gälla spel eller andra tillämpningar.

Skulle det inte vara möjligt för ABC-klubben att ta fram en BASIC I-tolk för ABC802 att laddas in ungefär som CP/M i RAM-minnet?

Om inte detta går att realisera vore det önskvärt med fler översättningar av t ex spelprogram till 800-format.

Lennart Eliasson, <1914>

En medlem har gjort ett program som gör det möjligt att ladda in ABC80:s BASIC I-tolk i ABC800C. Programmet heter X800X80.800 och finns på klubbens monitor. Med det programmet kan man dock enbart använda bildskärmen och tangentbordet. DOS:et är inte ändrat, för övrigt så kan man inte ändra det, eftersom grafikminnet i ABC800C enbart är 16 kbyte stort. Bildminnet är också organiserat på samma sätt i ABC800C som i ABC80, vilket såvitt jag förstår underlättar det hela.

Om någon medlem vill försöka enligt Lennart Eliassons förslag att göra en rutin så att man kan köra BASIC I i 800:or så kan det tänka sig att ABC-klubben kan

lämna ekonomiskt stöd i form av projektstöd. Allra bäst är om man kan köra BASIC I på alla versioner av 800:or. Då krävs dock expanderat minne för att detta skall vara möjligt för ABC800C- och M-maskinerna.

Att göra ABC800-versioner av ABC80-program kan vara svårt. En del 800:or saknar t ex lågupplösnings- och ASCII-grafik. Andra medlemmar saknar en ABC800 och kan därför inte göra 800:a versioner av sina program. Jag kommer att föreslå att klubben köper en ABC802:a för att låna ut den till medlemmar som vill göra konvertera ABC80 program till ABC800.

Bo Kullmar

När jag de senaste gångerna har pratat med Bo Kullmar så har han berättat han han gått en kurs i Unix och hur bra det är. Han rättade bland annat om en rutin som heter LEAVE och som påminner användaren en valfri tid att det är dags att lämna terminalen "för nu börjar det bli sent!".

Det verkade ju bra! Varför skulle det inte gå att implementera det på ABC800? Hmm... Det där satte sig i huvudet på mig så jag kunde ju inte somna den natten förrän 4-tiden. Äntligen! Det fungerade! Trött som en jag-vet-inte-vad gick jag och lade mig, ganska nöjd med mig själv.

Rutinen läggs fr o m adress 64256, d v s dosbuf 6 & 7. Rutinen markerar själv att dosbuf 6 & 7 är upptagna i dosfilbeskrivningarna. Det gör att man endast kan

öppna 6 filer samtidigt i stället för 8. Programmet går lika bra att starta från ett basicprogram som från en ABS-fil.

När man laddat in programmet i minnet kan från basic (ABS-filer startar av sig själva) kan man starta LEAVE genom att skriva "; CALL(64256)". Man får då till svar: "When do you want to leave (HHMM) ?". Då matar man in den timme och minut man vill bli påmind. Om man matar in en felaktig tid så får man ett felmeddelande "Time error!!".

Antag att vi matat in tiden 2055. När klockan är 2055 så får vi på skärmen meddelandet "It's time to leave now!!". Det meddelandet får vi varje ny minut, d v s 2056, 2057 o s v.

Om vi vill stänga av rutinen, antingen under väntan på "väckning", eller under

tiden mellan två "väckningar", så kan vi skriva "; CALL(64259)". Vi kommer då inte att besväras av några nya meddelanden.

Jag har testat och fått fram att internklockan i ABC800 tyvärr drar sig en aning när man har rutinen inlagd. Jag har experimenterat lite grand men inte fått till den rätta ruckningsrutinen. Därför så finns det ingen sådan med.

Det kan tyckas att assemblerlistningen inte ser normal ut men det beror på att jag använder en assembler som heter ASMZ. Den första raden står det ZPROG LEAVE på och den kan uteslutas i andra assemblerer. I ASMZ så behöver man inte ha semikolon (;) framför kommentarer vilket man måste i alla andra assemblerer.

Hoppas att allt går i bra

Kalle Lindström

LEAVE	ZPROG Command 'LEAVE'	WHENSZ	EQU	*
;		;	OK	DEFB 13,10,10
;	ORG 64256		DEFM	"Ready!"
OUTLI	EQU 11		OKSZ	EQU *
;			;	
INLINE	EQU 5		ALARM	DEFS 1
TIME	EQU 65522		OLDMIN	DEFS 1
INTVECT	EQU 65494		OLDINT	DEFS 2
;			BUFFER	DEFS 10
START	JP INIT		BUF1	DEFS 2
;	JP LEAVEIT		;	
INIT	LD HL,WHEN		NEWINT	PUSH HL
	LD BC,WHENSZ-WHEN			PUSH DE
	CALL OUTLI			PUSH BC
	LD BC,10			PUSH AF
	LD HL,BUFFER		LD HL,TIME	
	PUSH HL		LD DE,BUF1	Position actually hour
	CALL INLINE		LD A,(ALARM)	Position leave hour
;				Check if alarm already
	POP HL		AND A	activated
	LD DE,BUF1		JR Z,WAKE	
	CALL ASC2I		LD B,(HL)	Wake'm
	CP 24		LD A,(DE)	Get actually hour
	JR NC,WRONG		CP B	Get leave hour
	LD (DE),A		JR NZ,NXTINT	Are they the same?
	INC DE		INC HL	No, jump to old interrupt
	CALL ASC2I		INC DE	Increment pointers
	CP 60		LD B,(HL)	
	JR NC,WRONG		LD A,(DE)	Get actually minute
	LD (DE),A		CP B	Get leave minute
	LD HL,OK		JR NZ,NXTINT	Are they the same too?
	LD BC,OKSZ-OK		XOR A	
	CALL OUTLI		LD (ALARM),A	Clear A:
	LD A,255		LD WAKEIT	Set alarm flag
	LD (ALARM),A	WAKE	INC HL	
	LD (OLDMIN),A		INC DE	
	LD HL,(INTVECT)		LD B,(HL)	Get actual minute
	LD (OLDINT),HL	WAKEIT	LD A,(OLDMIN)	Get last minute
	LD HL,NEWINT		CP B	Are they same?
	LD (INTVECT),HL		JR Z,NXTINT	Don't write anything
	LD HL,64967		LD A,B	Shift registers
	INC A		LD (OLDMIN),A	Save minute
	LD (HL),A		LD HL,MESS	Text for message
	LD HL,64945		LD BC,MESSSZ-MESS	Size of text
	LD (HL),A		CALL OUTLI	Write text on screen
	RET			
;			;	
WRONG	LD HL,WRTXT		NXTINT	POP AF
	LD BC,WRTXTSZ-WRTXT			POP BC
	CALL OUTLI			POP DE
	RET			LD HL,(OLDINT)
;				Here is address to
ASC2I	LD A,(HL)		EX (SP),HL	ordinary int.
	SUB 48		RET	Switch HL: and returnaddress
	LD B,A			Jump to ordinary interrupt
	XOR A		;	
	ADD A,10		MESS	DEFB 13,10
	DJNZ ADD10			DEFM "It's time to leave now!!!"
	LD C,A			DEFB 13,10,7
	INC HL		MESSSZ	EQU *
	LD A,(HL)		;	
	SUB 48		LEAVEIT	LD HL,(OLDINT)
	ADD A,C			LD (INTVECT),HL
	INC HL			LD HL,BYETXT
	RET			LD BC,BYETXTSZ-BYETXT
;				JP OUTLI
WRTXT	DEFB 13,10		;	Write text and return
	DEFM "Time error!"		BYETXT	DEFB 13,10
	DEFB 13,10			DEFM "No LEAVE activated!"
WRTXTSZ	EQU *		BYETXTSZ	DEFB 13,10
;				EQU *
WHEN	DEFB 13,10,10		;	
	DEFM "LEAVE ver 1.00 1984-05-07 (C) TCP"		END	START
	DEFB 13,10,10			
	DEFM "When do you want to leave (HHMM) ? "			

ISAM

en metod att organisera register

Med Luxors systemskiva till ABC800/802 /806 följer ett litet demonstrationspaket av ISAM-program. Programpaketet har utvecklats av Ide-Data, M Rudolfsen.

ISAM står för Index Sekventiell Access Metod. ISAM är en intressant alternativ metod att organisera register. Metoden bygger på att man använder två filer. Huvudfilen, den sk postfilen innehåller registerposterna. I postfilen lagras posterna i den ordning de matats in.

I ett bra registersystem vill man kunna arbeta med posterna sorterade efter olika ordningar och återfinna en post genom att söka efter den med olika sökbegrepp eller nycklar. Den som är van att arbeta med t ex Pdatas Basregister vet t ex att man ofta söker efter en post genom att ange innehållet eller början av innehållet i ett visst fält.

Förutom postfilen använder ISAM en speciell indexfil eller nyckelfil som håller reda på var i postfilen de olika posterna ligger lagrade. Detta görs för alla nycklarna för att man lätt skall kunna hitta en post oavsett vilken nyckel eller index man använder för att söka efter posten. När man ändrar i registret så uppdateras både postfilen och indexfilen. Man kan i ISAM arbeta med upptill 10 olika nycklar för varje post. De två filerna har normalt samma filnamn men använder olika namntillägg (DAT för postfilen och ISM för indexfilen). Både postfilen och nyckelfilen är vanliga random access filer vilket gör att registret kan kopieras till en annan skiva med COPYLIB.

ISAM arbetar med ett antal nya instruktioner som utgör utvidgning av Basic, varav följande utgör typexempel:

```
ISAM OPEN 'ARTIKLAR.ISM' AS FILE 1
ISAM WRITE $1, Post$
ISAM READ $1, Post$ INDEX 'ARTIKEL' KEY
Nyckel$
ISAM UPDATE $1, Gammalpost$ TO Nypost$
ISAM DELETE $1, Post$
```

Om man försöker ladda in och köra ett program som innehåller dessa instruktioner kan man få felutskrift. Listar man då programmet kan man få rader liknande denna:

```
3130 XSTM201 $1,Post$ XSTM206 Index$
XSTM207
```

Konstigheten i utskriften beror på att man inte länkat in de nya instruktionerna. Dessa finns i filen ISAMOPT.REL och länkas in på samma sätt som t ex DEVDES.REL genom att modifiera ADDOPT.ABS. Det kan ske genom att ändra programmet SETOPT enligt följande:

```
10 OPEN "addopt.abs" AS FILE 1
20 PUT $1,CHR$(255) ! to start table
30 PUT $1,CHR$(255)+"DEVDES REL"
40 PUT $1,CHR$(255)+"ISAMOPT REL"
50 PUT $1,CHR$(254) ! to terminate
60 CLOSE
```

Se vidare anvisningarna till DOSet.

Uppläggning av ett register

När man lägger upp ett registersystem enligt ISAM börjar man med att definiera indexfilen. Det kan göras med hjälp av programmet CREINDEX som ingår i programpaketet.

Först måste man bestämma sig för postlängd (max=512) och antalet nycklar samt vilket fält i posten resp nyckel skall motsvara. En nyckel kan var 'duplicerad'. Med

det menas att flera olika poster kan ha samma nyckel. i annat fall är nyckeln unik för varje post. Om man valt att nyckeln inte skall vara duplicerad så får man felutskrift om försöker mata in en post där samma nyckel redan finns i en annan post. Personnummer är ett exempel på nyckel som är unik. Om man vill söka på namn måste nyckeln definieras som duplicerad.

För varje nyckel skall också anges typ. Typen kan vara Binär, ASCII, Integer, Float eller Double.

Demonstrationsprogram på systemskivan

På systemskivan ligger ett färdigt exempel, postfilen ARTIKLAR.DAT och nyckelfilen ARTIKLAR.ISM innehållande 9 poster och demonstrationsprogram för att läsa, skriva och uppdatera registret. Det är lätt att av misstag förstöra dessa filer när man kör demonstrationsprogrammet ISAMDEMO. Innan detta startas kan det vara lämpligt att kopiera över följande filer till en ny skiva:

BASICINI	.SYS
DRINI	.BAC
START	.BAC
ADDOPT	.ABS
DEVDES	.REL
ISAMOPT	.REL
ISAMDEMO	.BAC
IDEMOI	.BAC
CREINDEX	.BAC
DEMOCRE	.BAC
ARTIKLAR	.DAT
ARTIKLAR	.ISM
ARTIKLAR	.ISI
	samt
SETOPT	.BAC modifierad enligt ovan.

Gör därefter RUN SETOPT och tryck sedan på RESET. Därvid inläsas DEVDES.REL OCH ISAMOPT.REL. Sedan startas DRINI som gör chain till START. Man kan också i DRINI lägga in ett annat programnamn än 'start' t ex 'isamdmo' för att få detta program att autostarta. Annars får man göra RUN ISAMDEMO. ISAMDEMO skriver en kort information på skärmen och chainar sedan till det egentliga demonstrationsprogrammet IDEMOI. När man kommit in i detta får man upp följande meny:

```
1 Skapa ISAM-fil
2 Inmatning
3 Sökning - Ändring - Borttagning
4 Listning på bildskärmen
0 Avsluta
```

Välj INTE 1 för då chainas programmet DEMOCRE, en speciell version av CREINDEX, som skapar nya ARTIKLAR-filer och förstör de gamla. Prova i stället först med 4 och därefter med 3. IDEMOI använder sig av filen ARTIKLAR.ISI för att lättare hålla reda på antalet poster i registret.

IDEMOI innehåller ett stort antal mycket användbara rutiner för bl a skärmhantering, dialog med inmatningskontroller. Det är relativt lätt att vid behov modifiera paketet för egen användning.

Vill man lägga upp ett eget register enligt ISAM använder man lämpligen programmet CREINDEX. För att att se hur det går till kan man först köra DEMOCRE, för säkerhets skull på en tom skiva. Ändra gärna tidskonstanten i rad 2090 från värdet 600 till 2000 så går det lite långsammare och man får lättare att följa med vad som händer.

Kommunregister

Jag har på detta sätt lagt upp ett register som innehåller Sveriges alla 284 kommuner. Som nyckel användes dels kommunnamnet dels den s k kommunkoden som utgöres av en fyrsiffrig kod där de två första siffrorna står för länet, 01 för Stockholms län, 03 för Uppsala län osv. Dessa sökbegrepp är unika varför nycklarna i detta fall inte behöver dupliceras. Typ av nyckel är ASCII. När man söker i registret på en nyckel av typ ASCII spelar stor eller liten bokstav ingen roll, till skillnad mot t ex Basregister. Det räcker med att ange nyckeln förkortad. ISAM letar upp den först påträffade posten där nyckeln börjar på samma sätt som sökbegreppet. Exempel: Det räcker med att ange TÅ eller tä för att få träff på Täby.

Ibland vill man kunna behandla posterna sekvensiellt i ett register. Nedanstående är ett exempel på ett program som gör detta.

```
10 REM SEKVISAM Sekvensiell behandling
av poster i ISAM-register
15 REM Program av Gunnar Tidner 840509
20 INTEGER : EXTEND
30 True=-1 : False=0
40 ISAM OPEN 'KOMMUN.ISM' AS FILE 1
50 DIM Post$=506
60 ; 'Ordning:' : ;
70 ; '1 KOD'
80 ; '2 KOMMUN' : ;
90 INPUT 'Välj (1/2):' Index
100 IF Index=1 THEN Index$='KOD' ELSE IF
Index=2 THEN Index$='KOMMUN' ELSE 90
110 INPUT 'Fr o m nyckel /Första:/' Key1$
120 INPUT 'T o m nyckel /Sista:/' Key2$
130 IF Key2$>' THEN Key2$=FNStora$(Key2$)
ELSE Key2$=CHR$(127)
140 IF Key1$>' THEN 160
150 ISAM READ $1,Post$ INDEX Index$ FIRST
: GOTO 170
160 ISAM READ $1,Post$ INDEX Index$ KEY
Key1$
170 ON ERROR GOTO 220
180 WHILE NOT FNSistapost
190 Z=FNBehandlapost
200 ISAM READ $1,Post$ INDEX Index$ NEXT
210 WEND
220 END
230 DEF FNSistapost
240 Kod$=LEFT$(Post$,4)
250 Kommun$=MID$(Post$,5,15)
260 IF Index$='KOD' THEN Nyckel$=Kod$
ELSE Nyckel$=Kommun$
270 Nyckel$=FNStora$(Nyckel$)
280 IF Nyckel$>Key2$ THEN RETURN True
ELSE RETURN False
290 FNEND
300 DEF FNStora$(A$) LOCAL S,B$=30
310 B$=''
320 FOR I=1 TO LEN(A$)
330 S=ASCII(MID$(A$,I,1))
340 IF S>95 THEN S=S-32
350 B$=B$+CHR$(S)
360 NEXT I
370 RETURN B$
380 FNEND
390 DEF FNBehandlapost
400 ; Kod$ ' ' Kommun$
410 RETURN True
420 FNEND
```

I funktionen Behandlapost kan man lägga in den speciella hantering man vill göra. I exemplet skrivs kod och kommun på skärmen.

Här har kommunerna i Östergötlands län skrivits ut från registret genom att ange fr o m '05' och t o m '06':

```
0509 Ödeshög
0512 Ydre
0513 Kinda
0560 Boxholm
0561 Åtvidaberg
0562 Finspång
```

0563 Valdemarsvik
0580 Linköping
0581 Norrköping
0582 Söderköping
0583 Motala
0584 Vadstena
0586 Mjölby

Utskriften av alla kommuner som börjar på O har gjorts genom att ange fr o m 'o' och t o m 'p'.

2101 Ockelbo
1060 Olofström
2034 Orsa
1421 Örust
1163 Osby
0882 Oskarshamn
2121 Ovanåker
0481 Oxelösund

Datalagring i ISAM

I variabeln Post\$ lagras förutom nycklarna även andra fält. Dessa fält kan innehålla både textinformation och talvärden (Integer eller Float, event med dubbel precision). För omvandling från talvärden till textsträngar använder man funktionerna CVT%\$ resp CVTF\$. Det åtgår därvid 2 tecken för att representera ett heltal som en sträng, 4 tecken för ett flyttal i single precision och 8 tecken vid double precision. I double är precisionen 16 signifikanta siffror vilket räcker för de flesta ändamål. Man

kan inte blanda single och double precision i samma program. Därför måste man bestämma sig för ettdera vid uppläggningsregistret. Vid omvandling i andra riktningen användes funktionerna CVT\$% resp CVT\$F. I IDEMO1 styrs inlagring, återlagring och display på skärmen av de olika fälten i en post av datasatser, en för varje fält.

```
20210 DATA 'Artikelnummer',1,1,7,0,7,
0501,0515
20220 DATA 'Benämning',1,1,25,0,25,
0601,0615
20230 DATA 'Styckpris',3,0,99999,2,8,
0701,0715
20240 DATA 'Antal i lager',3,0,9999,1,
6,0801,0815
20250 DATA 'Varugrupskod',2,0,999,0,3,
0901,0915
```

Varje datasats innehåller i ordning fält-rubrik, typ, min och maxvärde, antal decimaler, fältlängd, samt två tal som utgör cursoradresser dvs bestämmer var på skärmen fältrubrik resp fältinnehåll visas.

Typ är 1 för text, 2 för heltal och 3 för decimaltal. Vid typ 1 gäller min och maxvärde antalet tecken vid inmatning. Antal decimaler skall vara 0 vid typ 1 och 2. Fältlängd vid typ 2 och 3 är antalet tecken i display vid inmatning. I cursoradressen anger de två första siffrorna rad och de två sista kolumn.

Gunnar Tidner

JA & NEJ-SVAR.

Att styra ett program efter ja/nej-svar från tangentbordet är en ofta förekommande uppgift. Nöjer man sig med att tillåta svar med antingen versalt J eller versalt N är det också skäligen enkelt att på en rad få med hela rutinen. Vill man också att gemen j och n skall accepteras blir det antingen ytterligare två villkor som skall testas eller så får man tillgripa

```
100 INPUT A$
110 A%=ASC(A$) AND 95%
```

Metoden beskrivs av Sven Wickberg i ABC-bladet 3,1983.

Det kan dock ibland vara intressant att också acceptera svar med engelska yes, alltså versalt och gement Y. Nu börjar villkoren som skall testas bli obekvämt många. Följande rutin kan dock vara till

hjälp, då den enkelt tillåter modifiering för i princip vilka som helst bokstäver för ja respektive nej

```
10 A$="JjYyNn"
20 GET B$
30 A%=INSTR(1%,A$,B$)
40 IF (A%=0%) THEN 20
40 ELSE A%=(A%<5%)
50 ; B$
```

A\$ innehåller tillåtna svarsalternativ. Rad 20 hämtar svaret från tangentbordet. Rad 30 letar efter det svarsalternativ som givits i strängen A\$. Svaret A% är positionen för B\$ i strängen A\$. Om det inslagna svaret ej återfinnes blir A%=0% och då griper IF-satsen i rad 40 in och en ny inmatning väntas. Slutet på rad 40 ger sätter utvariabeln A% som sann om svaret var jakande annars som falsk, dvs rutinen styr resterande program genom satser av typen

```
10 IF A% THEN ...
```

Som alltså utföres om svaret varit jakande.

Talet 5% i rad 40 anger första positionen för ett svarsalternativ i A\$, som skall tolkas som ett nej.

Victor Falkteg <4068>

OZ, KOM.

(Text 211514) 84-04-25 17.21 Ulf Hedlund ABC-klubben
Mottagare: ABC-800 erfarenhetsutbyte <504>
Ärende: BASICversion för 802 & 806

Någon undrade i ett tidigare inlägg hur man kunde läsa av BASIC-version från ett program. Om det fungerar på ABC800 vet jag inte men på 802 & 806 kan man göra så här:

```
Basicversion = PEEK(38)
Basictyp = PEEK(39)
Dosversion = PEEK(24687)
Dostyp = PEEK(24688)
```

(Text 211514)-----

Kassett 12.

Tyvärr så kom inte någon bra innehållslista på kassett 12 med. Vi får publicera den här i stället:

CASDISK3.BAS

Överföringsprogram för överföring av filer till diskett.

FLUGAN .GAM

Ett spelprogram där det gäller att fånga en fluga.

UBÅT1281.GAM

Ett spelprogram där det gäller att skjuta ubåtar i sank. Du kan bli befördrad eller

LÖKAREN .16K

Efterföljaren till HJÄLPAREN för 16k minne. För bruksanvisning se annan plats i tidningen.

LÖKAREN .24K

LÖKAREN för 24 k minne.

LÖKAREN .32K

LÖKAREN för 32 k minne.

LÖKAREN .REM

Bruksanvisning till LÖKAREN.

TIPS .TXT

Lite tips om hur LÖKAREN är uppbyggd för den som själv vill experimentera lite.

DELREN .UTL

Delvis radnumrering. För den som tycker att LÖKAREN tar upp för stor plats i minnet. Bruksanvisning om man skriver LIST.

DONALD .GRF

Ett program av TMP. Skriver ut Kalle Anka på printer i två delar. För hel bild så måste man klippa och klistra.

PARASCAN.BER

Beräkning av parallellkopplade motstånd. Programmet räknar ut vilka motstånd som ska kopplas för att få en viss resistans.

TICOTICO.MUS

Musikprogram. För att få ut ljud måste man kortslua bandspelaruttaget på datorn med ett gem eller liknande. Det översta hållet på varje sida skall anslutas med varandra.

MEMORY .ABS

Ett systemprogram för minnestestning.

VISA .UTL

Ett program som visar text- och binär-filer. Som DISP i LÖKAREN. För instruktioner skriv LIST.

LIB .UTL

Ett program som visar innehållet på skivor. För instruktioner skriv LIST.

BASIC62 .800

Programmet ger en massaz nya instruktioner till ABC800. Glöm ej ange i program du gör om du använder någon av dessa instruktioner.

BASIC6 .REM

Instruktioner till dito.

BASIC6 .ASM

Assemblerkoden till dito.

LINDAPIC.800

En utviktningsskild för ABC800 med HR-grafik.

Kalle Lindström

ABC KLUBBEN

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 1983

Styrelse 1983:

Gunnar Tidner	ordförande
Kjell-Åke Johansson	vice ordförande
Ulf Sjöstrand	sekreterare
Bo Kullmar	protokollsekreterare
Marianne Forsman	kassör
Rune Mattsson	redaktör
Joe Johansson	ledamot
Stig Löfgren	ledamot
Claes Schubler	suppleant
Björn Sjöberg	suppleant
Kalle Lindström	suppleant

Styrelsen har under året haft 16 protokollfödda sammanträden.

Antalet medlemmar i ABC-klubben var 1982-12-31 4024 stycken

ABC-dagen 1983

Årsmötet 1982 genomfördes på sedvanligt kallat ABC-dagen med utställning av utrustning och tillbehör ABC80/800. Bengt Lönnqvist, Luxor AB och Lars Karlsson, DIAB presenterade under den efterföljande diskussionen de nya ABC-datorerna 802 och 806. Dagen avslutades med gemensam subskriberad middag.

ABC-bladet

ABC-bladet har under året utkommit med fyra nummer. Av dessa har två varit s k temanummer som behandlar datakommunikation och CP/M.

ABC-kassetter

Under året har utgivits ABC-kassett nr 9, 10 och 11. Många medlemmar har ställt egna program till förfogande för fri spridning inom klubben. Det har varit en strävan att servera ett innehåll som är väl balanserat med hänsyn till medlemmarnas skilda intressen och smak samt innehav av ABC-80 resp ABC-800. Stor möda har lagts ner på att göra programmen körbara på hela den växande floran av utrustningsalternativ.

Q-Zentralen

Den försöksverksamhet som inleddes 1982 har under året fortsatt i oförändrade former. Det är främst tillgången till konferanssystemet KOM som intresserat användarna. Under maj månad kunde medlemmarna utnyttja erbjudandet från QZ att gratis köra KOM. Det blev en stor succé. Ett stort antal medlemmar från hela Sverige körde KOM.

Erfarenheterna från gratisnåden tyder på stor prisänklighet hos medlemmarna. De flesta som provat under gratisnåden har inte fortsatt att köra när de utöver relativt hög samtalsavgift även måste betala för utnyttjandet av Q-Zentralens datorsystem.

ABC-Monitor

Under året har televerkets monopol på låghastighetsmodem upphört. Detta har gjort att flera nya medlemmar har köpt modem. Monitorn har under året utnyttjats till gränsen av sin kapacitet. Telefonlinjen har varit upptagen i stort sett dygnet runt.

Styrelsen har därför beslutat att bygga ut ABC-Monitorn med nytt system baserat på en 40 Mbytes winchesterdisk, ett nätverk och ABC-802or. Nätverket möjliggör anslutning av flera ingående linjer. Winchesterdiskens avses användas även för andra uppgifter bl a för att hantera klubbens växande programbank.

Forth

För att kunna tillhandahålla en bra lärobok i programmeringsspråket Fort till ett rimligt pris har ABC-klubben importerat den populära boken "Starting Fort" av Leo Brodie. En version av Fig Fort, Fort 79, för ABC-80 som är speciellt anpassad till boken har köpts in. Versioner av Fort79 för ABC-800, ABC-802 och ABC-806 som kan köras på de flesta förekommande diskoperativsystem har utvecklats.

Kansliet

ABC-klubben har under året nått en sådan storlek att det blivit allt svårare att med rimliga krav på service klara klubbadministrationen på enbart ideell basis. Medan sökandet efter en lösning på klubbens administrativa problem pågått har styrelsen fått tillgripa provisoriska arrangemang som inte alltid fungerat tillfredställande.

I slutet av året träffade ABC-klubben avtal med Gustavii bokföringsbyrå om att sköta vissa kanslifunktioner åt ABC-klubben. Sedan början av december tjänstgör Berit Gustavii på halvtid som kanslist åt klubben. I hennes uppgifter ingår bl a att ta emot och fördela inkommande post, svara i telefon, effektuera beställningar och sända ut material till nya medlemmar, handha medlemsregistret och hjälpa till med bokföringen.

Ekonomi

ABC-klubbens ekonomi redovisas separat.

Stockholm 1983-02-16

Gunnar Tidner	Kjell-Åke Johansson
Ulf Sjöstrand	Bo Kullmar
Marianne Forsman	Rune Mattsson
Joe Johansson	Stig Löfgren
Claes Schubler	Björn Sjöberg
Kalle Lindström	

BOKSLUT 1983 FÖR ABC-KLUBBEN

UTSKRIFTSDATUM: 1984-02-15

SENASTE VER.NR: 763

BALANSRÄKNING

T I L L G Å N G A R	INGÅENDE SALDO 1983-12-31	FÖRÄNDRING	UTGÅENDE SALDO 1983-12-31
1020 PG 15 33 36 - 3	2,535.00	-2,535.00	.00
1022 PG 43 51 74 - 8	8,092.61	-6,659.99	1,432.00
1024 PG 62 93 00 - 5	.00	1,195.00	1,195.00
1050 BANK	928.70	70.80	999.50
1060 BANK FTJ 3216-FK	203,339.93	174,309.50	377,649.43
1370 TILLG INTERIM B	.00	25,675.00	25,675.00
1380 TILLG INTERIM EB	.00	44,244.40	44,244.40
1430 FÖRDRINGAR UTEST	370.40	296.35	666.75
SUMMA.....	215,266.64	236,596.06	451,862.70
SUMMA TILLGÅNGAR.....	215,266.64	236,596.06	451,862.70
S K U L D E R			
2370 SKULD INTERIM B	.00	77,312.20	77,312.20
2380 SKULD INTERIM EB	.00	129,816.50	129,816.50
2690 ÖV K-FRIST SKULD	.00	19,617.95	19,617.95
2989 REDOV RESULTAT	215,266.64	9,849.41	225,116.06
SUMMA.....	215,266.64	236,596.06	451,862.70
SUMMA SKULDER.....	215,266.64	236,596.06	451,862.70

GUNNAR TIDNER

MARIANNE FORSMAN

BOKSLUT 1983 FÖR ABC-KLUBBEN

UTSKRIFTSDATUM: 1984-02-15

SENASTE VER.NR: 763

RESULTATRÄKNING

I N T Ä K T E R	UTGÅENDE SALDO
3010 MEDL-AVG SENIOR	432,608.59
3012 MEDL-AVG JUNIOR	36,330.00
3021 STLH-KRETSSEN	1,700.00
3022 GBG-KRETSSEN	1,325.00
3031 RAPPORT 1 /DIS	48,792.00
3032 RAPPORT 2 /FORTH	18,830.00
3033 RAPPORT 3/	36,035.00
3040 RÄNTEINTÄKTER	6,360.10
3045 FÖRSÄLJNING DIVERSE	533.80
3051 ABC-BLAD 1/83	650.00
3052 ABC-BLAD 2/83	5,600.00
3053 ABC-BLAD 3/83	4,800.00
3054 ABC-BLAD 4/83	20,000.00
3058 ABC-BL FÖRRE ÅR	14,843.00
3065 FÖRSÄLJNING LÖSNR	156,959.83
3070 QZ-INTÄKTER	36,759.03
3090 ÖVRIGA INTÄKTER	66.00
SUMMA.....	821,692.35
SUMMA INTÄKTER.....	821,692.35
K O S T N A D E R	
INKÖP	151,419.85
MATERIEL-INKÖP	180,500.80
MATERIAL-INKÖP	4,062.55
ARBETSKRAFT	6,000.00
LOKALKOSTNADER	13,707.00
KONTORSMTL/BIBL	132,282.00
DIY FRÅRHANDE TJ	19,103.05
TELE FRAKT POSTO	71,091.20
KOMMUNIKATION	50,898.65
ABC-BLADET	170,975.27
INFO/PR	8,453.35
FÖRVALTN KOSTN	30,715.52
REPRESENTATION	591.00
FINANSIELL INTÄK	-30,159.40
SKATTER	2,202.00
SUMMA KOSTNADER.....	811,842.95
RESULTAT.....	9,849.41

GUNNAR TIDNER

MARIANNE FORSMAN

PROJEKTREDOVISNING 1983

Projekt-nr	Inkomster	Utgifter
10 Klubb adm		68 988.42
20 Lokal avd		4 645.00
30 Kansliet		16 541.00
50 Medl adm		70 297.75
100 Projekt		1 000.00
120 Publikationer	103 657.00	111 326.50
130 Kassetter 9 - 11		74 138.85
137 Kassetter 1 - 8		100 958.25
140 Monitor		95 377.40
150 Prog adm		11 048.60
170 Info/PR		9 195.60
180 Q-Zentralen	36 759.03	50 688.85
200 ABC-bladet		
211 --, Snr	136 459.83	39 326.70
220 --, innev år		624.70
221 --, 1/1983	650.00	33 195.77
222 --, 2/1983	5 600.00	25 889.30
223 --, 3/1983	4 800.00	27 348.20
224 --, 4/1983	20 000.00	34 476.95
230 --, redaktionen		35 975.10
SUMMA.....		811 842.94
Periodens överskott.....		9 849.41
		821 692.35

BUDGETFÖRSLAG 1984

INKOMSTER

Konto	Medl avg	*)	tkr
3010 Medl avg			640
3030 Publikationer			120
3040 Renteintäkter			40
3045 Försäljning			150
3050 Annonsintäkter			60
3070 Q-Zentralen			30
SUMMA.....		*)	1040

UTGIFTER

Projekt-nr	tkr
10 Klubb adm	50
20 Lokal avd	*) 30
30 Kansliet	20
35 Köpta tjänster	100
50 Medl adm	60
100 Projekt	20
120 Publikationer	90
130 Kassetter 1984	190
137 Kassetter t o m 1983	100
140 Monitorer	50
150 Prog adm	15
170 Info/PR	30
180 Q-Zentralen	40
200 ABC-bladet, 4 nr	170
211 --, Snr 1981 - 1983	35
230 --, redaktionen	25
Skatter	15
SUMMA.....	*) 1040

*) Justerad i enlighet med årsmötesbeslut

ABC-Stockholms motion till ABC-klubbens årsmöte 1984.

Härmed föreslås ABC-klubbens årsmöte besluta att:

ett permanent bidrag skall utgå årligen till lokalaförening med egen styrelse och fastställda stadgar, som godkänns av ABC-klubbens styrelse.

Bidraget skall utgå med 5:- per medlem i ABC-klubben inom upptagningsområdet. ABC-klubbens styrelse skall vara suverän då oklarhet uppstår om var lokalaförenings upptagningsområde börjar och slutar.

För att ifrågakomma för bidraget skall under de första två verksamhetsåren minst 2 % av ABC-klubbens medlemmar inom upptagningsområdet vara anslutna till lokalaföreningen, åren därefter minst 5 %.

Utbetalning skall ske vid två tillfällen under året, dels en preliminär i maj månad, dels en slutlig i december månad.

Tanken är att genom detta bidrag underlätta för lokalavdelning att kunna hyra lokal, där verksamhet kan bedrivas, klara portokostnader för information till medlemmar inom området etc.

Namnteckningar

Styrelsens yttrande över motion från ABC-Stockholm:

Styrelsen föreslår att årsmötet avvisar motionen och hänvisar till den rapport till årsmötet 1983 angående frågan om lokalavdelningar som behandlades på detta årsmöte. Rapporten har i sin helhet publicerats i ABC-bladet 1983:1.

Årsmötet 1983 godkände den redovisade synen på lokalavdelningar och gav styrelsen mandat att besluta om tidsbegränsat bidrag till lokalavdelning uppgående till högst 5 kr per medlem i region.

Styrelsens förslag till ändring av §1 och §5 i stadgarna för ABC-klubben

§ 1. FÖRENINGENG ÄNDAMÅL

ABC-klubbens är en ideell sammanslutning av användare av ABC-datorer. Klubben skall verka för att tillvarata medlemmarnas gemensamma intressen av datorer och datorskillnader, verka för ökade kunskaper inom dessa områden till nytta, utbildning och nöje.

§ 5. AVGIFTER

Medlemsavgiftens storlek bestäms av årsmötet. Beviljat medlemskap träder i kraft när medlemsavgift erlagts. Medlemsavgift skall erläggas årligen före den 15 mars.

Här följer en utskrift av det som spelades in vid Årsmötesförhandlingarna i Brommasalen 1984-02-18.

Ett av skälen till att så har mycket kraft lagts ner på denna redovisning är att för ABC-klubbens Årsmöten är föreningens högsta beslutande organ och medlemmarna bör därför informeras om vad som den utvalda krets av nästan hundra personer diskuterade och hur besluten föll.

De tekniska faciliteterna innefattar mikrofoner som kan föras kring i salen och läggas ut över salens högtalare, samtidigt som det spelas in. Mot slutet av dagen blev talarna mindre disciplinerade och använde inte dessa, varför det då har blivit svårt att identifiera dels vem som pratar och dels vad som sägs. Vidare drog förhandlingarna ut på tiden varför originalbandet ej täcker hela förhandlingarna, men här återges så noga som gått inom tilldelad tidsram vad som utträs. Markeringar har gjorts när texten inte med full säkerhet kan höras. Självklart kan även hörfel förekomma.

Vissa av de längre föredragningarna har ej tagits med verbatim utan den redovisade handlingen har i stället tagits med.

Ulf Sjöstrand

Gunnar Tidner:

Jaha, har vi haft tillräcklig med akademisk kvart nu så skulle jag vilja börja den här ABC-klubbens-dagen genom att hälsa Er allesammans hjärtligt välkomna till ABC-klubbens femte årsmöte och det är fjärde som vi gör på det här sättet att vi har det i samband med en ABC-dag i den här lokalen och det här huset. Jag tänkte inleda med att ge en liten exposé i siffror över ABC-klubbens utveckling innan vi går in på själva ÅMF.

ABC-klubbens medlemsutveckling 1980 - 1984

År	Antal medlemmar vid årets slut	Ökning under året	Procentuell ökning
1980	1432	1432	-
1981	2102	670	47
1982	2773	671	32
1983	4024	1269	46

Figur 1

Det är svårt att gissa medlemsutvecklingen. Den stora ökningen under året beror inte enbart på att Luxor nu som ett slags reklamerbjudande bjuder på gratis medlemskap i ABC-klubben för dom som köper den här versionen av ABC80, utan det är inte mer än cirka 350 st som har kommit nya in i klubben den vägen. Resten är en ökning av andra medlemmar.

ABC-klubben
Ekonomisk utveckling 1980-1983, i tusental kr

År	Medlemsavgifter	Intäkter totalt	Kostnader totalt	Bank- och vid årets slut
1980	104	148	76	72
1981	192	297	284	89
1982	330	517	487	215
1983	469	822	812	381

Figur 2

Jag vill visa den här tabellen för jag tror att det kan finnas anledning att komma tillbaka till den under den följande diskussionen.

Därmed går vi till den första punkten på dagordningen, val av mötesordförande. Kan jag få förslag?

Sittande är föreslagen. Jag skulle helst vilja slippa sitta ordförande och så skulle jag vilja föreslå Torbjörn Alm. Kan vi välja Torbjörn Alm till mötesordförande?

ÅM:

Ja.

Gunnar Tidner:

Då lämnar jag ordet till honom.

Torbjörn Alm:

Jaha, jag ber att få tacka för förtroendet och skall försätta med nästa punkt på dagordningen. Den heter val av mötessekreterare. Får jag be om förslag.

Röst:

Bo Kullmar.

Torbjörn Alm:

Fler förslag?

Röst:

Nog med förslag.

Torbjörn Alm:

Väljes Bo Kullmar till mötessekreterare?

Ulf Sjöstrand:

Jag tycker det är direkt olämpligt att funktionärer i klubben sitter som funktionärer på ÅM. Det var en punkt som John Kvarnström lade fram på föregående år och det året tyckte jag det inte var så viktigt. Jag förstod det inte riktigt då. Jag har under året funderat på det och jag tycker faktiskt att det ligger väldigt mycket i det, på samma sätt som inte Gunnar inte är talman.

Torbjörn Alm:

Får jag då be om att få andra namn till mötessekreterare.

Det tycks inte finnas något annat förslag. Då frågar jag än en gång väljes Bo Kullmar till mötessekreterare?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Jag finner att Bo Kullmar är vald till mötessekreterare.

Punkt 3, val av två justeringsmän tillika rösträknare att jämte ordförande justera Årsmötesprotokollet. Kan jag be om förslag.

ÅM:

Lars-Göran Göransson, David Aronsson. Nog med förslag.

Torbjörn Alm:

Kan vi då välja Lars-Göran Göransson och David Aronsson till justeringsmän?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Då går vi till nästa fråga, frågan om Årsmötet är behörigen utlyst.

Gunnar Tidner:

Kallelsen till det här ÅM, det har stått i ABC-bladet 4,1983. Det har alltså gått ut i väl så god tid som behövdes.

Torbjörn Alm:

Ånses Årsmötet att kallelsen har gått ut i tid? Kan då mötet anses behörigen utlyst?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Då kommer vi till fastställande av dagordningen. Kan vi arbeta efter den dagordning som finns utdelad.

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Jag finner dagordningen fastställt.

Torbjörn Alm:

Nästa punkt är styrelsens redovisningshandlingar. Jag lämnar ordet till Gunnar Tidner.

Gunnar Tidner:

Styrelsens redovisningshandlingar består dels av verksamhetsberättelsen dels består av bokslut 1983 med resultaträkning på kostnadsslag samt projektredovisning 1983. Bokslut 83 och balansräkning. Detta är styrelsens redovisningshandlingar.

Torbjörn Alm:

Önskar ÅM att verksamhetsberättelsen 1983 skall läses upp?

ÅM:

Nej.

Gunnar Tidner:

Beträffande den ekonomiska redovisningen så skulle jag vilja be att Marianne Forsman drar den.

För redovisning av resultaträkningens och projektredovisningens siffror hänvisas till tabellerna, varför denna muntliga redovisning ej tas med här.

Marianne Forsman:

Kommentarer till några av de här punkterna. Klubbadministration ligger allting med klubbens verksamhet som har att göra men som inte har kunnat lägga på projekten bl a kostnaden kring årsmötet.

Där finns också lokalhyran för kansliet i det här huset, där finns papper och kuvert, tele och porto och där finns också skatter och det finns en summa på 3000:- för en annons om ABC-klubben.

Sen om man går vidare så är det en tung post på medlemsadministration och den som tar mest pengar där är matrikeln, den kostar 34 kr. Sen på publikationerna, där ser vi att vi har en inkomst på 103 kr och en utgift på 111 kr. Och de här 111 kr de är i huvudsak eftersom ni vill veta alla rapporter, R1, R2 och R3. R3 är boken Startning Forth.

Kassetterna och dom har vi lagt i två poster. Årets kassetter är 9-11 och 1-8 är de som följer med om som följer med ut till publikationerna.

Q-Zentralen, en intäkt som ni har betalt in på 36 kr och vi har fått räkningar från QZ på 50 kr. Och körningarna däremellan är då bl a den trafik som styrelsen har använt.

Sen har vi SNR, samlingsnummer och där har vi ...

Gunnar Tidner:

Jag skulle vilja återkomma till den här bilden, som vi hade över ekonomiutvecklingen och ser på det sista året. Vi har alltså haft totalt intäkter och kostnader på 822 kr och kostnader på 812 kr. Vi har haft på bank 381 kr. Det var läget vid årsskiftet. En hel del av dom här pengarna flyter, ligger alltså i åtaganden som styrelsen redan har beslutat och där vi i vissa fall redan nu har gjort betalningar, i andra fall väntar vi fortfarande på fakturor. Det blir alltså på det sättet en viss eftersläpning.

Den här ekonomin den överträffar den budget som vi lade fram förra året och det blir ju med en sådan här dynamisk utveckling som vi har så blir det alltid så att först mot slutet av året så kan man se hur ekonomin blir. Och då har styrelsen valt att göra en satsning som är oönskad i verksamhetsberättelsen, som jag tänkte redovisa lite närmare för och det är satsningen på en ny monitor.

Vi har skrivit där att styrelsen har beslutat att bygga ut ABC-Monitorn alltså den som står här i Alvik med ett nytt system baserat på en 40 Mb Winchesterdisk, nätverk och ABC80200. Vi har belastat fjolårets utfall med i runda tal, kan du säga hur mycket pengar, Marianne, winchester och anslutande grejor cirka 88 kr, cirka 1 kr för vissa interface. Sedan är det reparationer och underhåll på det befintliga och telekostnader. Det summerar på den siffran på 93 kr som stod i den här projektredovisningen.

Det är alltså den totala satsningen inklusive det som inte är betalt, som jag redovisat nu.

Det har varit så att under året har det ökat, skall jag säga folk som klagat på att det är så hemskt svårt att komma in på den här Monitorn och vi har länge tänkt att vi måste ha ytterligare linjer in och då har det visats sig att det är lättare att bygga om det till ett nytt system och det är det utvecklingsarbetet som pågår och då har vi satsat på en 40 Mb Winchesterdisk. Inom styrelsen har Ulf Sjöstrand och Claes Schibler gjort en utredning över monitoranvändningen som jag tänkte be och få visa några siffror ur.

Det är så att beroende på var man bor i Sverige så kostar det olika mycket per minut att ringa. Sverige är alltså inte likvärdigt, men televerket säger att dom gjort Sverige rundare men det skiljer mellan billigaste taxa om vi tar dagtid som är alltså 4 öre per min och 150 öre per min. Sedan har det då under en viss tidsperiod mätts hur många som har varit inne, och hur många av dem som vi har tidsmarkeringar så att vi kan räkna ut hur mycket tid dom har konsumerat av Monitorn och sedan via medlemsnummer har det kopplats ihop med taxaalternativ dom har haft när de har ringt hit och då har de beroende på dag eller nattid och då kan man se att det finns ett närområde, vi kan kalla det Stockholmsområdet, där väldigt många har konsumerat en stor del av Monitorns lediga tidsresurs.

Sen faktiskt nästa stora det är dom med de högsta taxan och det är i och för sig naturligt att det är sådana bor i kransområdet kring oss finns utan då hade landet i övrigt relativt, och man kommer relativt snart upp i närmaste full taxa.

Om vi jämför då närområdet i förhållande till dom övriga så kan man säga att närområdet har tagit i anspråk drygt 54 % av Monitorns lediga tidskapacitet och övriga 45 %.

Tittar man på hur mycket medlemmar som bor i dom här områdena respektive i runda tal så är det 25 % av medlemmarna som bor i stockholmsområdet och resten 75 % bor i övriga landet. Räkner man då nyttjandegraden relativt i förhållande till antalet medlemmar inom området så kan man se det att stockholmsmedlemmarna har utnyttjat relativt sett monitorn 3,6 gånger så mycket som dom som bor utanför stockholmsområdet.

Man kan vända på siffrorna genom att invertera dom här siffrorna, genom 28 % av de som stockholmarna använder monitorn, det använder folk som bor i landsorten. Detta trots att deras kostnader i vissa fall kan vara ungefär 40 gånger högre eller nåt sånt.

Så mot den här bakgrunden har styrelsen ansett att vi skall bygga ut Monitorn, trots att vi är medvetna om att vi ger vissa förmåner till stockholmsmedlemmarna som landsortsmedlemmarna inte fullt ut kan utnyttja på grund av dom höga telefontaxorna. Det har varit mycket funderingar på hur man skall kunna råda bot på dom här orättvisorna. Och styrelsen kommer i fortsättningen att arbeta på att försöka hitta sådana lösningar som det här innebär. Vi kan få återkomma när det kommer på budgeten.

Jag ville ge den här bakgrunden för vad styrelsen har gjort under året med dom här pengarna.

Lars-Göran Göransson:

Finns det någon siffra på hur stor del utav klubbens totala medlemmar som har utnyttjat Monitorn?

Gunnar Tidner:

Jag har ingen direkt siffra där för att... Men vi har tidigare siffror från hösten 1981 då vi under en viss period testade hur mycket det var. Den siffran gav då vid handen att antalet som kunde utnyttja på grund av tillgång till moden var 30 %. Sen är det då frågan hur många som verkligen har utnyttjat den när man inte kommer fram är väldigt svårt att säga. Under den här tidsperioden tror jag säkert Claes kan redovisa hur många som han har noterat som har gjort det. Jag har siffrorna här.

Röst:

Vilken tidsperiod gäller det?

Röst:

Första halvåret 1983.

Röst:

Det vore väldigt intressant att du även redovisade den ekonomiska delarna av de här siffrorna.

Nils Larsson:

Jag skulle vilja ha reda på exakta siffrorna för individerna har utnyttjat och kostnaden för vad det gäller. Tack.

Gunnar Tidner:

Det finns med i det här PM:en. Och det är självklart att multipliceras de här tidsuppgifterna med öre så blir det en jädran massa pengar. Och det som slår mig i det är inte hur mycket det har kostat utan faktiskt att folk ute i landsorten verkligen är beredd att betala för att utnyttja. Men ni skall få siffrorna.

Nils Larsson:

De har ju inget alternativ.

Gunnar Tidner:

Jo, de har kassetterna många gånger. Den totala kostnaden är 16 332 kr, räknat med den lägre taxan och 31 353 kr räknat med den högre taxan. Det är den totala kostnaden för medlemmarnas telefonid när man ringer sammanlagt som många minuter som står på det här.

Och det är då självklart den gruppen inom Stockholm blir en ganska låg kostnad eftersom det bara kostar 4 resp 2 öre per min.

Siffrorna för Stockholms-biten är med högre taxa 1171 kr och med den lägre taxa 586 kr. För den sista gruppen är taxan 150 resp 75 öre per min så är kostnaden 21 036 kr resp 10 518 kr.

De medlemmar som betalt högsta tariff har betalt 21 kr resp 14 kr. Detta ger 26,2 % av den inloggade tiden men 67 % av telekostnaden.

Och det är väl det jag sa att tittar man tidsmässigt hur man utnyttjar det så finns det alltså ett överutnyttjande av dom som bor nära med en faktor 3,6 därför att dom har låga telefontaxor.

Gunnar Tidner:

Om man tittar på dom som bor långt därifrån så kostar det väldigt mycket per minut. Det finns ett skäl till som har spelat roll i den här satsningen och det är att det dom nya användare av ABC80 som kommer in, nej förlåt mej, av ABC-datorer som kommer in i klubben när det är litet mer professionella användare blir det 806 som saknar kassett och deras enda chans att få tillgång till program om dom inte kan få det någon alternativ väg är det per telefonlinje. Förmödenligen kanske en del tycker att programmen som dom kan få den vägen är så värdefulla så att trots att dom bor så kan dom vara beredda att betala det.

Och visar alltså att folk ringer utifrån hela landet mycket trots dom mycket höga telefontaxorna.

Vi kommer att arbeta för att hitta lösningar som kan innebära viktigare för dom men vi har inte hittat någon bra teknisk lösning.

Torbjörn Alm:

Nu lämnar jag ordet till Bo Kullmar.

Bo Kullmar:

Jo, när det gäller monitorer uti landet som vi nu skall gå litet djupare i det, så kanske jag skall redogöra för att det finns två principer att gå fram där, dels att ordna noder uti i landet, alltså en hyrd ledning som ABC-klubben hyr av televerket uti i landet som ansluts till någon sorts av enkortsator som medlemmarna kan ringa på lokal taxa. Det kan man göra bl a med Dateljänster, nej.

Röst:

Ordförande, ordningsfråga. Är detta egentligen styrelsens redovisningshandlingar? Är det tillräckligt intressant borde det ju bli en extra punkt, i så fall.

Gunnar Tidner:

Skälet till att vi drog upp det här var att vi ville redovisa en satsning som vi har gjort inom styrelsen utan stöd av ett framtidsbeslut. Vi ville redovisa motiven för det. Vad vi sedan skall göra i framtiden tycker jag det är bättre hör hemma under budgetbehandlingen.

Torbjörn Alms:

Förlår ÅM att vi fortsätter den här diskussionen sen till budgetbehandlingen, så fortsätter vi med den nuvarande nu. Kjell-Åke Johansson har begärt ordet.

Kjell-Åke Johansson:

Jo, jag tänkte bara säga här att vi fick i inledningen höra att den här styrelsen hade beslutat om att inhandla winchestern mot slutet av året när man såg vad utfallet skulle bli. Det där är inte korrekt. Beslutet om köpa nätverket togs redan i juni och man kunde mycket väl ha tagit beslutet om winchestern då.

Anledningen att det inte blev något beslut om winchester det var att majoriteten ville ha en winchester inte var överens om vilken winchester dom skulle ha. Det betyder alltså beslutet egentligen var färdigt långt innan man kunde se utfallet. Så den här så att säga att beslutet togs först när man såg utfallet är inte korrekt.

Och det här har naturligtvis skapat ett problem i styrelsen, därför att det här att man inte bör göra den här typen av ombudetgetringar utan gå ut på ÅM när det då från folk uti landet vänta då på Monitorn i Göteborg, i Linköping, överallt bringa ner dom stora kostnaderna.

När man på ÅM det kan i ställa upp på. Och jag var en av dem i styrelsen som så att säga på ÅM att vi inte hade råd med monitorer uti i landet.

Om vi går ut på ett ÅM och sen några månader senare fattar ett utmanande beslut

Här i Stockholm ett utmanande beslut. Jag ansåg inte att jag då som på ÅM hade ifråga satt att vi hade råd att Monitorer uti i landet kunde stödja ett sådant beslut.

Det betyder att jag reserverade mig och vi var flera som reserverade oss mot beslutet i juni månad men jag inte rullade på naturligtvis och beslutet togs i december om jag inte minns alldeles fel och någon diskussion så att säga utåt i tidning eller så har det inte varit och det har då inte ansetts lämpligt utan först skall då beslutet tas sedan skall det redovisas för ÅM.

Och jag menar att det hade varit bättre om frågan hade lagts fram för ÅM. ÅM hade kommit här i dag, så att säga diskuterat konkret hur skall vi göra, utbyggnad i Stockholm, utbyggnad i landet, hur skall vi fördela resurserna. Det hade varit en rimligare fråga och om den frågan hade förberetts ordentligt genom en diskussion i bladet då hade vi säkert varit flera här i lokalen idag också.

Men nu genom att frågan hållits så att säga inom styrelsens väggar, ja då sitter vi här 62 personer och besluten är redan fattade och vi kan inte göra så mycket åt det hela.

Det var en liten korrigerig.

Torbjörn Alms:

Bo Kullmar.

Bo Kullmar:

Jag skulle vilja ge en liten annorlunda bild av beslutet på nätverket. Det är så att man behöver inte ha winchester för att använda nätverk. Vår första mening var att använda ett nätverk mot den befintliga 8"-disken och det är så jag uppfattar juni-beslutet. Sedan fördes faktiskt en diskussion om dom här frågorna i KOM och på klubbens monitor. Att det sen kommer till slutsatsen att vi inte kan och ordna hyrda linjer uti i landet vilket jag efter studie i frågan som monitorgruppen har gjort.

Det allra mest gynnsamma alternativet... För skall vi ha ett konferenssystem. Erfarenheten visar att konferenssystemet på ÅM är populärare och kostar 30-40 kr per timme att köra det och, sitter man med 1,5 kr per minut och dessutom skall betala 30-40 kr max i vissa fall ...

Kjell-Åke Johansson:

Ordförande, en ordningsfråga. Jag tycker kanske att det här här inte riktigt till vad vi diskuterar nu. Nu börjar Bo Kullmar tala om konferenssystem uti i landet, KOM osv.

Låt oss ta den diskussionen sen. Jag tog upp det här hur beslutet i styrelsen hade fattas och jag tyckte inte man skall sitta på ÅM och ljuga, det var faktiskt så att hade man varit enig i styrelsen om vilken typ av winchester man skulle köpa så hade beslutet tagits då i juni.

Ni var ju inte eniga då och det var ju därför det inte blev något beslut om winchestern utan det blev bara beslut om ett nätverk. Och kom inte och påstå något annat.

Röst:

Ordförande, en sakfråga. Det talas hela tiden om nätverk och winchester. Min erfarenhet av nätverk är att det är en fruktansvärd skillnad på de olika typer som finns för den här typen av datorer, både kostnadsmsättig och prestandamässigt och säkerhetsmässigt. Jag skulle vilja att när vi tar den här diskussionen när vi talar om nätverk att vi skulle få reda på vilken typ av nätverk är det ni syftar till. Jag skulle bara vilja veta det som en ren sakkuppläggning.

Bo Kullmar:

CAT-NET.

ÅM:

.....

Stig Löfgren:

ABC-klubben har erbjudits att få låna ett CAT-NET, så det är inga kostnader involverade.

Torbjörn Alms:

Kan vi då lämna frågorna om nätverk och gå till övriga frågor

ÅM:

Ja.

Gunnar Tidner:

Jag vill gärna dra upp en liten principiell fråga. Självklart kan man komma till inom en styrelse olika mening vilka satsningar man skall göra, men här är mera den principiella frågan, vad kan en styrelse fatta för beslut under verksamhetsåret utan att tillkalla ett extra ÅM för att få ett sådant beslut.

Tittar man i andra organisationer så finns det möjligheter när finner att man måste överskrida budgeten på någon punkt så skriver exempelvis en statlig myndighet till regeringen ber att få göra det överskridandet.

Om vi har den här bilden för oss hur klubben faktiskt har växt och hur ekonomin har förstorats och jämför det med andra klubbar där den normala situationen är den att skillnaden mellan budget och utfall är ganska litet därför att antalet medlemmar är ganska stationärt. Då kan man kräva liksom vi får medlemsinströmningen som överskrider den framlagda budgeten och det är också en svårighet.

Ja, jag skall avsluta meningen där. När vi får dom här sakerna så måste ju styrelsen som har ansvaret för förvaltningen så måste ju styrelsen göra dom bedömningarna av vad den avser vara bäst för hela klubben.

Självklart kan dessa bedömningar falla ut olika det är inte alltid man får enighet men man måste komma till ett beslut och det är det vi har gjort.

Man kan alltså fråga t ex har vi gjort rätt att beställa en telefon utan att det står på budgeten för innevarande budget? Det var en sak som vi hade en diskussion med revisorerna och jag har hävdat att vi som styrelse och utsedda som ansvariga för förvaltningen under ett år, vi måste kunna fatta den typen av beslut och sen får vi stå till svars på ÅM för dom sakerna. Tycker ÅM att vi gjort något fel då kanske vi inte får ansvarsfrihet eller i alla fall blir vi inte omvalda.

Kjell-Åke Johansson:

Jag skall bara få svara kort på det där. Vi visste inte hur budgetutfallet var i juni månad och min poäng här det är att beslutet formellt togs i december men att det i realiteten var det fattat redan i juni. Så hela den här frågan om ombudgetering så att säga är ju inte aktuellt.

Beslutet som fattades i december hade kunnat sparas till nu. Det hade inte varit något problem. Å som sagt det är ju inte frågan om att vi måste göra av med pengarna med detsamma, det här är en klubb där medlemmarna som har olika upplåtning om verksamheten och då kan man alltså att säga om man ser att det finns olika meningar även i styrelsen, det är inget negativt att det finns olika meningar i styrelsen, det är bra, men man skall använda detta till något positivt på det viset att man då drar igång en diskussion, och ger medlemmarna en chans. Den här tystnaden och beslutet som kommer till i styrelsens sista skälvande minut den är inte särskilt bra för klubben.

Det hade varit bättre med en diskussion och jag tror att det finns många här som hade ... Det är ju så att klubben består av datorintresserade det är väldigt många som hade velat vara med i en sådan diskussion, och velat ha synpunkter i den här frågan.

Det är väldigt många i klubben utanför styrelsen och det är det jag talar om.

Nils Larsson:

Eftersom det är jag som är en revisorerna så och Gunnar Tidner hänvisar till diskussionerna han har haft med oss så vill jag tala i klartext. Vi har anmärkt på att vi tyckte att styrelsen hade kopplat ut telefoner inte därför att dom hade kopplat telefoner men av principiella skäl.

Vi anser nämligen om vi tycker att det luktar nånting att styrelsen beviljar sig några former av egna förmåner utanför vad föreningen har gett den möjligheter att göra, så skall vi som revisorer påtala detta.

Det är orsaken till att vi tog upp telefonfrågan, eller hur Gunnar? Å då har vi placerat den telefonfrågan på rätt plats, alltså där nere där den hör.

När det gäller den här winchesterdisken, så kan vi i klartext säga så alltså att jag och även min revisorkollega tycker att denna winchesterdisk är någon form av revisholmarna egen leksak. Det är ungefär vad jag har sagt och att ett beslut som totalt sett kommer att innebära ett utlägg på något över 100 kr i en ideell förening av den här sorten utan att på något sätt innan vitala medlemsopinionen antingen genom att skriva det i vårt ABC-blad eller på annat sätt inkalla möte, ta det beslutet på ett ÅM, det tyckte vi var litet grand väl fränt.

Vi är fullt medvetna om att styrelsen måste arbeta och det gör att vi är villiga att ta ganska god hänsyn till detta. Och vi vet också vilken stil styrelsen har satat i. Vi har också fuller väl vetenskap och har klart deklarerat detta för styrelsemedlemmarna också att vi vet att dom har lagt ner mycket, mycket osjälviskt, och mycket, mycket stort arbete. Vi har all anledning från klubbens sida att tacka dom för det arbete som dom har lagt ner. Det är en sida av saken. Den andra sidan är att vi fortfarande är en ideell förening att styrelsen likaväl som regeringen här skall verkställa riksdagens beslut, med andra ord styrelsen skall verkställa föreningens beslut och arbeta inom dom ramar dom har att arbeta inom och jag tycker att 100 kr på ett bräde i princip, som det är frågan om i praktiken är litet för stort.

Vi har gemensamt tillsammans med revisionsberättelsen skickat med ett litet förslag, om ni läser igenom, det där vi i klartext deklarerar att vi vill att ÅM skall besluta att icke styrelsen skall ta större ekonomiska utlägg utan att vitala medlemsopinionen i princip.

Vi är inte formella och kräver att det skall göras över ÅM det kan göras mycket väl genom att man informerar i ABC-bladet. Det är en riksstäckande organisation och det är ett stort problem att sammankalla allihopa, vi är fullt medvetna om det.

Är det nog så att alla har förstått?

Carl Gunnar Hillerfors:

Jag tycker det är väldigt mycket skäll på det här mötet. Varför inte vara positiva att styrelsen har tagit ett initiativ? Det är så få styrelser som gör det idag för dom är alltför rädda för revisorerna, för att dom skall slå ner på dom alldeles förtärligt sedan.

Jag tycker att vi skall ge dom litet råg i ryggen, både Gunnar Tidner och Ulf Sjöstrand, dom har lagt ner ett fantastiskt arbete på just detta här med monitorfrågan och det ser ut att lösa sig tydligen för ABC-Sverige och även för ABC-Väst.

Jag tycker bara det är litet ledsamt att det inte är fler som startar lokalföreningar, för då får man litet större möjligheter att komma underfund hur man skall bära sig åt i sådana här monitorfrågor, för som vi har sett tidigare är det stora kostnader för den enskilda medlemmen som kan kanske inte helt och hållet orkar med till slut. Tack.

Jo jag vill också säga det att vi bör lovorda styrelsens initiativ. Tack.

Anders Karlén, <3119>:

När man läser förslaget från revisorerna, "med större ekonomiska konsekvenser", vad är större? Det är ett så flytande, relativt begrepp. Om min son pratar om större ekonomiska konsekvenser, det kan vara en femtilapp, men jag tror inte det är det man menar det i detta sammanhanget.

Nils Larsson:

Som Hillerfors sa, vi måste ha en arbetande styrelse. Vi har lagt ett mycket, mycket diffust förslag helt medvetet, därför att vi vill inte klavbända styrelsen helt och hållet, dom måste kunna arbeta. Det vi har opponerat oss mot nu här det är fortfarande att dom lägger en stor post på ett ställe när alternativet kanske kunde ha varit att sätta upp en tre, fyra likadana stationer som den dom har i Stockholm på andra ställen. Då hade dom fortfarande löst dom problem som Hillerfors här efterlyste och dom hade kanske löst det på ett betydligt smidigare sätt och för på medlemmarna betydligt billigare sätt.

Jag tror att det svaret var tillräckligt vad det gäller hur mycket större var, alltså.

Stig Löfgren:

Jag hade bara en liten kommentar om större också när det gäller utgifter. Man kan ju också hamna i den situationen att klubben plötsligt växer snabbt. Vi har ju växt med tusen stycken i år och då får man mycket pengar i kassan och man måste också kunna göra av med pengarna till medlemmarnas bästa så att vi inte får på oss att vi plötsligt går med vinst, och inte är en klubb längre. Så att vi måste alltså också kunna använda pengarna men jag vill inte kommentera det här med Monitorn därför att det fortfarande bara är 10 % av medlemmarna som använder monitorn och det är ju också ungefär 10 % av budgeten.

Gunnar Tidner:

Ja, det kan tyckas att det är mycket pengar det här. Men vi måste hela tiden se på den bakgrund som styrelsen satat i när det gäller ekonomitvecklingen och medlemsantalet. Och dessutom så vet vi inte inför nästa år hur situationen kommer att bli. Vi måste alltså varje år när vi lägger en budget försöka skatta vad tror vi om medlemsutvecklingen. I vissa fall det naturligtvis så att stiger antalet medlemmar får vi mera pengar men vi får också ökade kostnader. Men storskaligheten gör att det blir en viss ökad rörelsefrihet när medlemsstocken växer.

Jag måste få kommentera beslutsordningen som vi har haft i den här frågan. Det första vi behövde göra, för vi var ganska överens om att den nuvarande monitorn måste byggas ut med mera linjer. Det är en relativt liten kostnad att skaffa ett nätverk, dessutom fick vi löfte om att låna det gratis. Vi såg i början, alltså i juni, som Kjell-Åke Johansson hänvisar till, att det kunde finnas stora möjligheter att vi skulle få så pass mycket pengar över så att vi kunde köpa en winchester. Det är inte säkert heller att vi behövde göra det, vi kanske skulle vänta med inköpet och besluta det i dag. Det var i varje fall min utgångspunkt i juni. Sen när... Allteftersom hösten gick och vi såg hur ekonomin utvecklade sig och det kom upp andra skäl för att skaffa en stor lagringskapacitet, bortsett från monitorn, då fattade styrelsen ett beslut om att det skulle inköpas eller beställas innan en aviserad prishöjning trädde kraft.

Jag är fullt beredd att stå till svars för det här, jag vill redovisa det öppet att vi har gjort på det här sättet men det är mot bakgrunden av en samlad bedömning för att få någonting som är bra för tillräckligt många medlemmar.

Det är givetvis bra för er alla i Stockholm som kör på låga men jag reagerar litet grand mot uttrycket att det är en leksak för stockholmarna. Tittar vi på den professionella användningen av ABC-datorer så är det 806:an. Dom har ingen möjlighet att ta i klubbens program annat än genom modem. Vi har ingen möjlighet i alla fall ännu att skicka ut och distribuera program på flexibla.

Dom kan välja bort dessa kassetter och så vi slipper en kostnad för det, men vi vill inte ge dom rabatt på medlemsavgiften, men då har vi tyckt att vi skall kunna ge dom något i stället. En som har betalt ungefär 20 tkr för själva datorn plus diskar osv, tvekar nog inte om det är ett mycket ansevärt program att ringa till en kostnad under dagtid av 1,5 kr per minut för att hämta det program som han vet finns där. Det är emot den här bakgrunden vi har gjort den här satsningen. Jag har väldigt svårt och se hur vi rent praktiskt skulle hantera den här typen av beslut utan att komma i en slags handlingsförklarning under året. Vi har försökt att sprida via ABC-blad, via KOM, via den egna Monitorn dom tankar som har presenterats och styrelsen har fått in synpunkter den vägen. Vi vet att upplåtningarna går isär om man skall göra det men det har i alla fall varit om en fullt, skall vi säga, som jag menar, korrekt bild av att det finns olika synpunkter på det här, som styrelsen har fattat sitt beslut.

Sven Persson:

Det var någon som stoppade Bo Kullmar här när han skulle berätta om den tekniska bakgrunden till styrelsens handlingsätt här. Det hade nog varit bra kanske om det hade stått att låsa litet i ABC-bladet om dom här sakerna så hade jag varit bättre rustad att kunna bedöma argumenteringen här. Nu skall Bo Kullmar återkomma senare under mötet. Är det meningen att vi skall fälla vår dom över styrelsen före den tidpunkten. Själv tycker jag att det är litet svårt att ta ställning.

Torbjörn Alms:

Jag uppfattade inte riktigt frågan.

Sven Persson:

Det här formella snacket om styrelsen har överskridit sina befogenheter också, det beror ju på vilka tekniska möjligheter som står till buds här, vilka fördelar och nackdelar som dom olika besluten skulle medföra och det skulle vara bra att få ett sådant material.

Bo Kullmar:

Kanske helt kort redovisa att för det första så har vi då möjligheten att skaffa noder ute i landet till vilka medlemmarna på lokaltaxa kan koppla upp sig mot en stor central anläggning. Sen har vi det andra alternativet att vi har centraliserade mindre självständiga monitorer. Nu är det tyvärr så vad vi hintills har funnit att det blir ganska dyrt eller faktiskt för dyrt för att vi skall kunna hyra linjer ute i landet. Men det hör i sin tur och fråga om lokala monitorer hör ihop med televerkets taxor. Som ni vet om ni ringer riks så kommer man väldigt snabbt upp i den högsta taxan, eller i varje fall i hög taxa. Och det innebär om vi skall sätta ut små singelsystem ute i landet så skulle man för att få ganska låga taxor i princip behöva sätta ut en monitor i varje län, så vitt jag kan se för att med, fyra, fem monitorer så när man, det är klart man kan placera i dom områden där vi har

en hög koncentration medlemmar, och det har vi ju i Göteborg, Malmö, Stockholm. Men man kommer inte runt teletaxan hur man än vänder och vrider på det hela. Men vi har dessutom som vi har inte redovisat här tror vi inom styrelsen att vi kan även satsa på en och annan lokal monitor. Där ligger förslaget att förutom den här Stockholms-monitorn flytta ut den DataDisc som finns i Stockholm till Göteborg. För att i Göteborgsområdet eller Göteborgs teleområde har vi en större samling medlemmar. Men sitter man då nere i Malmö så kan man ju konstatera att skall jag ringa Göteborg så har jag 120-taxa, skall jag ringa Stockholm har jag 150-taxa och då i det här Göteborgssystemet få ett en-användarsystem med ett 300-baudsnod, men det andra alternativet att få ned teletaxan är högre hastigheter. 1200-baudsmodem av olika typer och flera olika modem kan vi i princip åstadkomma med hjälp av ett system som baseras på ett nätverk.

Kjell-Åke Johansson:

Jag tror alltså att det här visar väl ganska tydligt att en sådan här teknisk diskussion bör föras i tidningen. Jag menar om vi sitter nu och hör på ett föredrag av Bo Kullmar. Man kan ta upp dom här sakerna på väldigt många sätt så blir vi inte så väldigt mycket klokare. Det finns ju många aspekter på det här. Vad kostar ett 1200-baudsmodem? Det kostar 5000:- osv. Det här är alltså för stora frågor för att dom skall kunna likaså behandlas nu.

Styrelsen skulle ha gått ut när man så att säga började, säga skall vi bygga en monitor. Då skulle man ha gått ut börjat diskuterat i tidningen. Det här är ett klubb för datoranvändare, det finns många som har synpunkter och åsikter. Dom små åsikter som har kommit fram till Gunnar Tidner som han så att säga redovisat på sitt sätt dom är ju rätt ointressanta, den stora diskussionen i tidningen där många medlemmar diskuterar och för fram olika uppfattningar, det är den vi måste ha, det är ju bara mot den som vi kan så att säga fatta några beslut och det är ju det jag pekar på hela tiden. Jag skall bara ta ett litet rakneexempel, istället för att prata om 1200-baudsmodem så skall jag bara ta ett litet, litet exempel.

Säg att tusen medlemmar i ABC-klubben vill använda monitorn på fritiden, jag talar inte om dom som vill använda den på dan. En kvart i veckan mellan kl 18.00 och 24.00 på kvällen. Hur många linjer behöver man då? Ja, det är ganska enkelt att räkna ut, jag har räknat ut det. Om vi räknar med ett antal beläggningen är riktigt 100 %, utan att den står någon minut då och då, tom. Så går det åt 8 st linjer, åtta ingående linjer. Det betyder 1000 medlemmar en kvart per vecka mellan kl 18 och 24. Det finns medlemmar här i klubben som vill kunna ringa en kvart om dagen. Ge Arne Tammer en kvart om dagen, ge ABC-Monitorn en kvart om dagen, ja då får vi dividera den där siffran med 7 och då är vi plötsligt nere i 150. 150 personer behöver 8 snören om dom skall kunna ringa en kvart om dagen mellan kl 18 och 24.

Det här måste diskuteras i ABC-bladet och man måste diskutera det på väldigt många olika sätt och väldigt många olika led och inte bara säga att det finns professionella användare som har 806:or, ja hur många är dom, jag vet inte hur många dom är, hur många så att säga viktiga program finns det som man vill ta över om man har en 806. Noil skulle jag tippa finns f n. Det kanske kommer något till hösten. Men jag menar f n finns det noil program som är intressanta om man har en 806:a och som är riktigt, ja ta över. Dom som har en 806 dom betalar hellre femhundraspänn, tusen spänn för att få programmet skickat med bud eller någonting sånt där. Utan jag tycker vi lämnar den här frågan nu.

Och skicka med den nya styrelsen uppmaning att låt inte viktiga diskussioner begravas i styrelsen utan låt dom, se till att dom förs ut i ABC-bladet. Det är en förening det här för datoranvändare och dom viktiga frågorna skall beslutas i klubben dom skall naturligtvis diskuteras och beredas på olika sätt. Här är vi 62 personer. Det finns 4 000 medlemmar i klubben, vad får dom för glädje av det här?

Ja blir det en diskussion fortsättningsvis i tidningen då kan dom få en del glädje av det här men det förutsätter då att ansvarig utgivare tillåter att man skriver artiklar som även kanske det är kritiska mot den satsning som styrelsen beslutat, det förutsätter det ju. Tack för ordet.

Bo Kullmar:

Jag skrev en artikel till ABC-bladet 3.1983, men tyvärr strök redaktören den av platsens. Den artikeln blev en helt inaktuell och skall skrivas om till nr 4, bl a på grund av autostart inte kunde arrangeras på ABC-NET. Sedermera gick vi då över till CAT-NET. Den kom alltså inte in av platsbrist, kom ihåg det.

Anders Gjörlev, <3372>:

Jag tänkte bara lämna en kort replik. Som 806-användare skulle jag vara tacksam om man slapp att veta vad jag tycker och tänker, för det här är faktiskt fråga om en principiell fråga och fortfarande så har jag inte sett någon som helst skilnad från vilket håll den här diskussionen och uträkningarna tas upp.

Det är ju egentligen en principiell fråga här som styrelsen har tagit fram. Dom har tagit fram av egen också en frågeställning, har vi gjort rätt? Det får ju inte vara på det sättet att om den tekniska lösningen är riktig då har styrelsen gjort rätt. Om den tekniska lösningen eller kostnaden är fel då har styrelsen gjort fel.

Jag tycker det är modigt och bra sätt som styrelsen har tagit upp det här på. Det är en principiell fråga det här kan väl i princip bara tas igenom på ett sätt, nämligen att styrelsen får ställa en votering på den, så får mötet ta ställning till det. Tack.

Torbjörn Almq:

Några få repliker här, sen måste vi få ett streck på den här diskussionen och få en votering.

Nils Larsson:

Ja, orsaken till att jag överhuvudtaget reste mig upp och gick i polemik om detta, det skall ni ha fullt klart för er, därför att jag ansåg att Gunnar Tidner icke tog upp frågan på vad jag betraktar rätt sätt.

Jag tyckte han verkade som han skulle vara igång och manipulera mötet och det var det jag reagerade emot. Vi har som revisorer skrivit en revisionsberättelse där vi klart deklarerar i den att vi godkänner det hela, men sen har vi skickat med ett förslag på sidan om där vi då ger en liten prickning, okey, men dock inte så att vi ansett det skall vara några större grejer i den bilden.

Jag förelär också att vi lämnar det därhän till senare för att styrelsen har inte gjort några formella fel, det skall vi vara helt klara med, i så fall hade vi påpekat det i revisionsberättelsen. Det finns inga stadgar som deklarerar hur styrelsen skall arbeta i ett sådant här fall. Det är också fakta som ni skall veta.

Torbjörn Almq:

Jag har två repliker kvar här. Kan vi ta in dom två och sen är det streck. Går det bra.

Sten Staxler:

Ja det är väldigt intressant och följa den här diskussionen. Det är ju femte ÅMR som genomförs nu och jag tror att jag har varit med på alla fem så här långt och lyssnat på diskussioner av likartad natur. Dessutom var det ju så att vid föregående ÅM hade jag tillfälle att delta rätt aktivt i den här verksamheten dels som ordförande i ABC-Stockholm och dels som sammankallande i valberedningen och dels som initiativtagare till en rad olika lokala dataavdelningar och dom som var med på föregående möte dom kanske minns att vi då försökte framföra ett förslag som jag tror skulle råda bot på mycket av dom här bekymren.

Och jag tycker att hela det intrycket jag fick under den verksamhetsperioden, det förstärks utav det som framförs här idag. Vi har tittat på budgeten t ex, redovisningen och konstaterar då bl a vilket jag tycker är väldigt intressant att hela budgeten omsluter alltså närmare en miljon kr. Men den verksamhet som läggs ner på lokalavdelningar och deras aktiviteter utomordentligt låg av redovisningen att döma. Det rör sig om 4 tkr eller när i den stillen, alltså bara en liten bråkdel av den totala omslutningen.

Jag upplever också att trots alltså att det är bara en mindre del utav antalet medlemmar som finns i stockholmstrakten så satsas dom stora delarna av resurserna i den här regionen. Jag borde ju inte ha något att invända mot det som tidigare ordförande i ABC-Stockholm och som stockholmmedlem. Men jag tycker det är ur demokratisk synpunkt och med hänsyn till att det är en rikstäckande förening så tycker jag ändå att det inte är riktigt. Jag hörde också av Mariannes redovisning här av ekonomin om jag förstod den rätt, fanns det en ganska stor mellanskillnad mellan dom intäkter och dom kostnader som hade redovisats på QZ. Om jag förstod Marianne Forsman rätt, så var det styrelsens användning av QZ som motiverar dom rätt stora kostnadskillnaderna.

Sammanfattningsvis som har jag alltså under dom här åren upplevt det på det viset att verksamheten drivs i ganska stor utsträckning utav ett litet antal medlemmar centralt i styrelsen och resurserna används på ett sätt sått att dom liksom läggs i ringar runt den här begränsade kretsen.

Och för att råda bot på det vid föregående ÅM så restes förslaget om man skulle reorganisera föreningen i distriktstakretar och i lokalavdelningar och att man där sen skulle fördela ekonomin på ett sått sått att man kunde själv fatta beslut över hur man ville använda medlen i distriktstakretarna och i lokalavdelningarna. Och det lades också förslag om en decentralisering utav styrelsens arbete i olika typer av arbetsgrupper för att lösa olika delproblem på ett självständigt sätt.

Och jag tror och jag tycker mig förstå av den här diskussionen här i dag att alla dom diskussioner som har varit under alla dom ÅM som jag haft tillfälle att vara med på har varit tecken på samma sjuk, detta att man har inte förmåga att decentralisera arbetet, att låta människor ta självständigt ansvar, att bygga upp en organisation som verkligen är rikstäckande i en rikstäckande förening. Vi är ju trots allt den så vitt jag förstod det den största användarföreningen som finns i Sverige på datorområdet och 4000 medlemmar och vi har en omslutning på närmare en miljon och då upplever jag att det är svårt att sköta den verksamheten så som det vore en kvartersklubb. Jag tycker inte det är riktigt. Jag tycker man skall bygga upp en organisation som anpassar sig till föreningens rikstäckande karaktär och låta människor i en sån ideell förening ta eget ansvar och dessutom få del av en decentraliserad ekonomi.

Stig Löfgren:

Ja jag hade bara en liten kommentar om kostnaden för den här monitorn. Vi skall också komma ihåg att det pengarna används till är ju på en winchester som ju då behåller sitt värde i huvudsak i alla fall under en tid framåt. Om vi hade satsat så att vi hade gjort noder och betalt teletaxor pengar för telefonlinjer och sådant så hade det varit bortkastat. Nu har vi dock ett värde kvar.

Gunnar Tidner:

Det var bra att det sas. Jag skulle bara vilja lägga till att om vi titta vad vi hittills satsat på monitorverksamheten under tidigare år så i slutet av 1980 så beställdes den DataDisc8 som sen dess har gått i tre år, och gått väldigt bra och med mycket låga driftkostnader, ett par tusen om året ungefär. Så att det är som Stig säger det innebär alltså en satsning här på utrustning som man kan ha ganska lång tid och den här disken kommer inte att användas eller winchestern enbart för att lagra inlägg och filer som kommer in via modem, utan det behövs även för en del administrativa saker inom klubben i övrigt.

Jag vill bara kort ta upp vad Stig tog upp om kostnader för QZ. Det är ju så att vi har intäktsposter i budgeten där folk betalar till oss för körningar som dom gjort på QZ. Sen betalar vi fakturorna på QZ. Det finns en liten eftersläpning i dom betalningarna så några år förmodligen skyldiga oss pengar, men vi har inte förräknat på det. Sen har det används datakraft vid QZ, dels för styrelsens interna arbete att lägga protokoll och distribuera och hålla ett litet arkiv samtidigt som vi har gjort matrikelkörningar, jo vi har gjort matrikelkörningar, låg det inte på den kostnaden, neh..

Torbjörn Almq:

Kan vi då anse den här diskussionen avslutad?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Almq:

Nästa punkt. Föredragning och godkännande av revisionsberättelsen. Jag lämnar ordet till revisorerna.

Revisorn läser upp revisionsberättelsen.

Torbjörn Almq:

Kan vi godkänna revisionsberättelsen.

ÅM:

Ja.

Torbjörn Almq:

Då kommer vi till ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter. Då ställer jag frågan, kan styrelsen beviljas ansvarsfrihet?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Almq:

Fastställande av balansräkning. Jag lämnar ordet till kassören.

Kassören redovisar balansräkningen.

Röst:

Varför finns det inga inventarier i klubben? Äger klubben ingenting? Monitorn är den avskriven helt?

Gunnar Tidner:

Ja, vi är ju inte ett företag så vi kan alltså göra fria avskrivningar. Det är helt riktigt att vi har inventarier och man skulle kunna göra så att man för upp dom till sitt värde och har avskrivningar. Vi fann när vi började att det var bättre att belasta årets resultat med stora inköp till 100 % alltså avskriva det till 100 % under innevarande år. Det innebär alltså att utöver dom här tillgångarna som redovisats här så finns det vad man skulle kunna kalla för dolda reserver i form av dom. Det finns då en inventarieförteckning så att det försvinner ingen utrustning.

Vi har också ett varulager där vi om vi skulle aktivera det skulle få ganska stora värderingsproblem. För mycket av varulagret består alltså t ex exempel av uptryckta samlingsnummer av ABC-bladet. Plötsligt kanske ingen är intresserad av dom längre och då står vi där med värte varulager. Så vi har alltså medvetet valt att belasta innevarande år för dom kostnader vi haft med framtagna av material som sträcker och utrustning som används över flera år.

Röst:

Kommer det att ske även så med den stora investeringen på winchester. Så den kommer att belasta inköpsåret?

Gunnar Tidner:

Det har belastat det inköpsåret. Det var ju det jag försökte tala om, varför det blev så mycket det här året.

Man kan tycka att det är en stor post och det beror på att hade vi gjort som företag gjort så hade vi bara behövt tagit upp en liten del av kostnaden som avskrivning, men vi är ju inte företag som måste följa dom skattemässiga avskrivningsreglerna och vi har tyckt att hanteringen blir enklare. Vi har gjort så med all utrustning som vi skaffat, det må vara DataDisc80 eller utrustning till redaktionen eller vad det nu kan vara och det kommer tämligen jämt fördelat, olika prylar olika år och vi tror inte att kostnaderna väsentligt skulle skilja sig om vi följer någon slags avskrivningsplan.

Röst:

I och med att man på det sättet bara kostnadsför hela tiden så får man ju väldigt dålig överblick över vad som är rena löpande kostnaderna och vad som är investeringar och det fransett det här skillnaden att företagsbokföring och vad skall vi säga företagsbokföring så kan inte jag se något som helst skillnad på den biten. För att det här är ju bara en fråga om hur man redovisar fört olika föreningens intäkter har tagit vägen. Jag tycker det blir en väldigt dålig överblick det här, i och med att allt kostnadsförs på en gång.

Torbjörn Almq:

För jag tolkar ditt uttalande som ett förslag att man i framtiden skall försöka redovisa dom här investeringarna ordentligt eventuellt med en slags avskrivning, åtminstone en slags schematisk avskrivning?

Röst:

Sedvanlig bokföringsplan går bra.

Torbjörn Almq:

Ja då har vi två saker här plötsligt, dels har vi framställt om balansräkningen och dels till att till övriga frågor föra upp frågan att i framtiden föra upp en investeringsplan. Då ställer jag frågan, kan vi fastställa balansräkningen?

Kjell Järbin:

En liten fråga. Redovisat resultat står det här. Där är väl vad jag kan förstå 215 266 en balanserad vinst från föregående år. Det ser väl lite konstigt ut att redovisat ett resultat på 215 tkr. Det där börjar särredovisas i framtiden, en del som eget kapital eller som balanspost. Jag vill minnas att vi föregående ÅM beslutade att balansera det årets resultat i ny räkning och då borde det ha funnits en balanspost.

Gunnar Tidner:

Jag antar att om du tittar på balansräkningen, du menar den posten från föregående år där det står 215 tkr ingående saldo och sen under förändring så står det 9 849 kr och summerar till 225 116. Är det det du menar?

Kjell Järbin:

Det är dom 215 266 är ju endera ett eget kapital eller också en balanserad vinst från föregående års verksamhet och 9849 är årets resultat. Och det här ÅM idag bör vi besluta att dom 9800 skall balanseras i ny räkning eller disponeras på annat sätt.

Gunnar Tidner:

Det är också styrelsens förslag att det överförs till ny räkning.

Kjell Järbin:

Och då bör man också särredovisa det som eget kapital eller..

Gunnar Tidner:

Vi skulle lämpligen ha skrivit en annan rubrik på konto 2989 - ja.

Marianne Forsman:

Det här har vi diskuterat ganska ingående med våra revisorer. Och alla tidigare år så har vi gjort så att vi har lagt dom årets överskott eller resultat då i en separat post, men enligt god sed, brukar man tydligen lägga upp dom i den här summan. Och man ser den ju också ganska tydligt i mittenkolumnen.

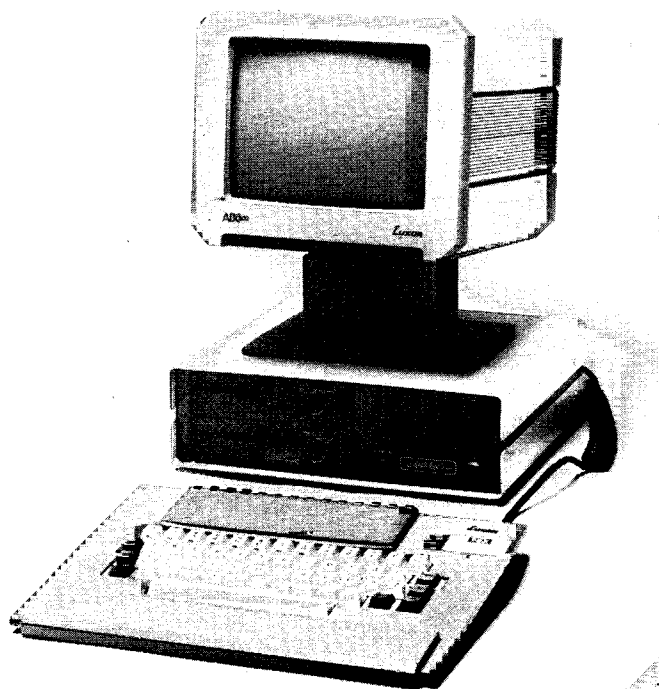
Men sen är det ju precis som Kjell Järbin säger att man skall ju då föreläsa var man gör av dom här pengarna och att man bara balanserar dem i löpande räkning det är riktigt.

FLOPPY/WINCHESTER TILL ABC 800-DATORERNA

En komplett serie massminnen anpassade till Luxors datorer ABC 80, 800, 802 och 806. Kvalitet rakt igenom. Välvalda komponenter. Robust konstruktion. **Expansionsbuss** på vissa modeller gör det möjligt att ansluta t ex **ABC-NET** centralenhet, **128-k** minneskort eller kort ur den omfattande datorkortserien **DataBoard 4680**. Enheterna tillverkas av Tranfor Data AB på licens av Dataindustrier DIAB AB.

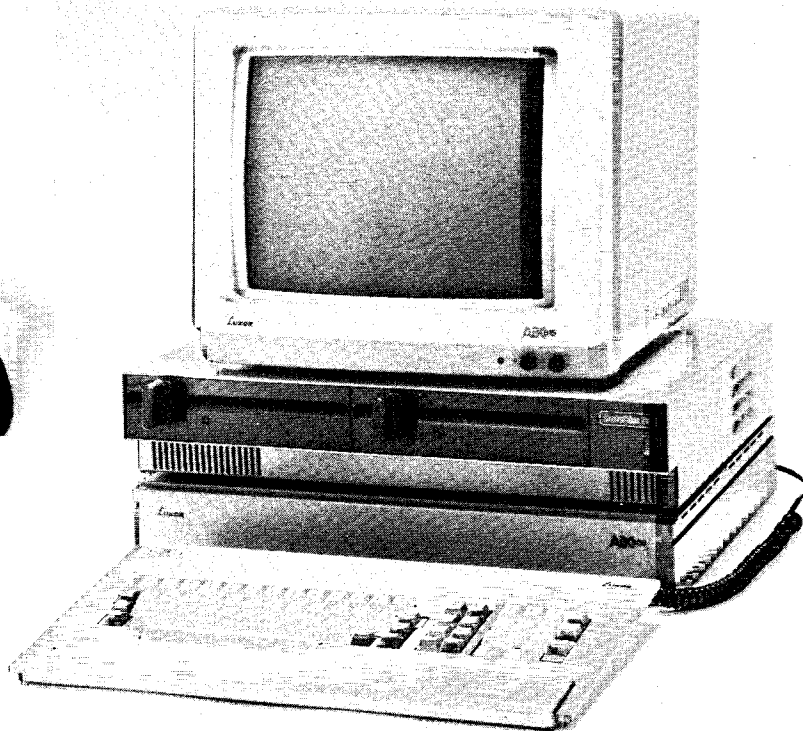
DataDisc 52 (54, 56)

1

DataDisc 86 — Nyhet 8" Slimline

2

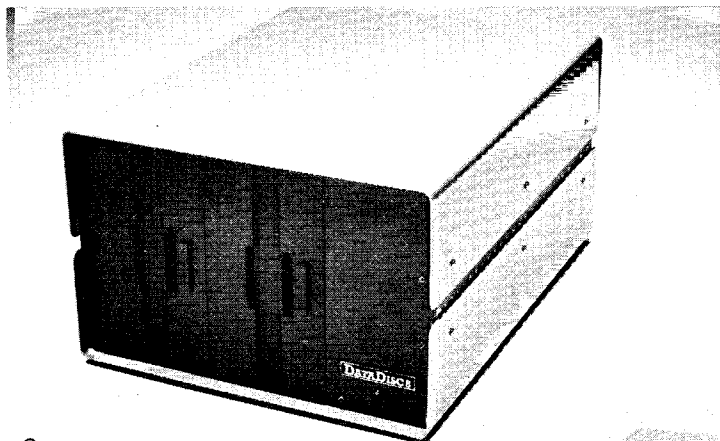
NY
Bruksanvisning
220 sidor!

VÄLJ DEN SOM PA

1

PASSAR DIG BÄST!

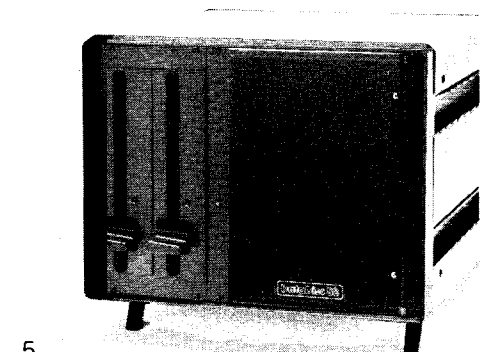
1) SS=enkelsidig DS=dubbelsidig DT=dubbel spårtäthet
2) Med möjlighet att köra enkelsidiga disketter
3) Med möjlighet att ansluta extrakort. T.ex:
128 k-RAM, ABC-NET, DataBoard 4680.

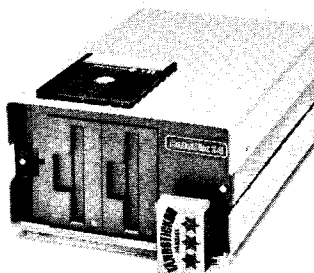
3
DataDisc 8

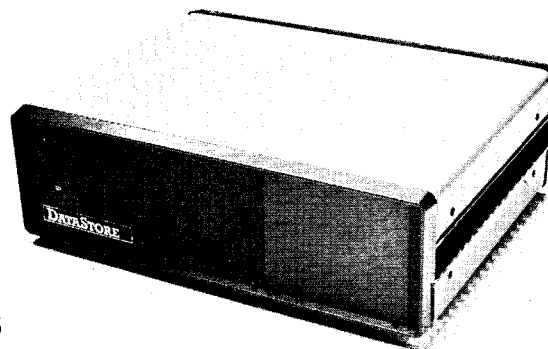
4
DataDisc 82 (84, 12)

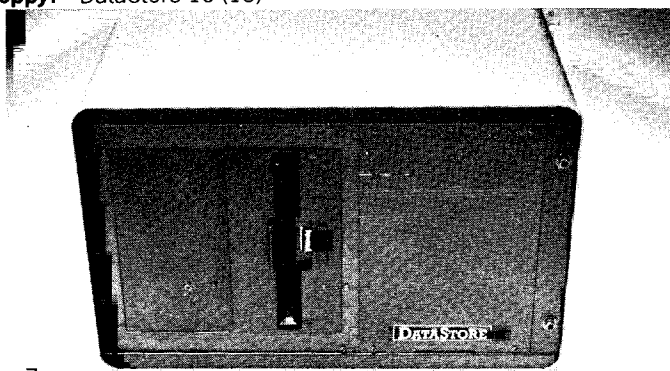
5
DataDisc 88 — Ny design!

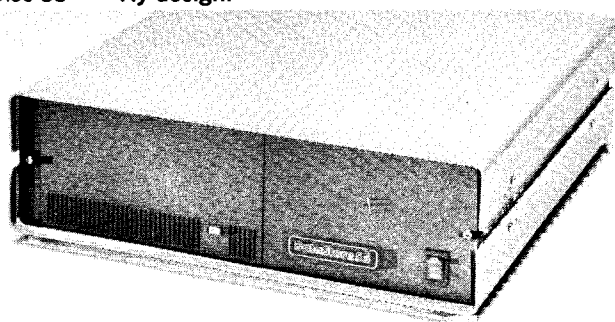
11
DataDisc 34 **Nyhet 3" floppy!**

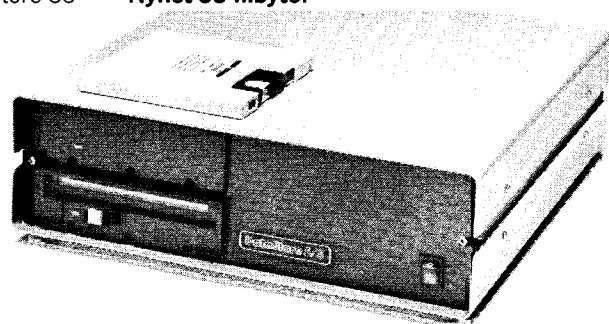
6
DataStore 10 (15)

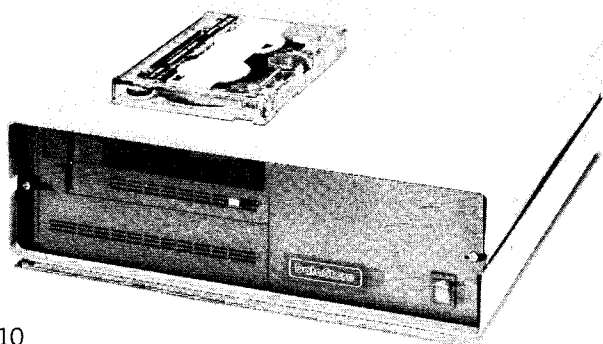
7
DataStore W8/15

8
DataStore 55 — **Nyhet 55 Mbyte!**

9
DataStore K5 (F5, F10) — **Nyhet. Utbytbar kassett!**

10
DataStream 20 — **Nyhet. Bandspelar-Back-up!**

Säljes av DataSweden och Luxors återförsäljare.

ÅTERFÖRSÄLJARE:

tranfor

TRANFOR DATA AB · SOLLENTUNAVÄGEN 225 · BOX 227 · 191 23 SOLLENTUNA
TELEFON 08-96 01 80 · TELEX 15332

Jag skulle vilja säga ett litet ord om det här med inventarierna. För vi har pratat jättemycket om inventarier och har vi sagt så här, eftersom då man kan belasta årets budget med dom här bitarna, så om man tänker sig dom här staplarna, så antingen så lägger man dom på den kanten och tar varje stapel på varje år eller också viker man på staplarna över en rad år. Men summa summaren blir bli att man måste hålla sig inom dom ramar som man nödvändigtvis måste, så att säga.

Och vi har sett det som en teknisk fråga antingen lägga staplarna så, och vi har valt den vägen eller så lägger man som så och stapla olika projekt ovanpå varandra.

Anders Karlén, <3319>:

En ordningsfråga. Vi hänvisar hela tiden olika beslut till "Övriga frågor". Kan vi ta några beslut som har ekonomiska konsekvenser på övriga frågor?

Gunnar Tidner:

Vi bör ju ta dom besluten, det är så här, att vi har en punkt som heter fastställande av budget och medlemsavgift. Där skall dom ekonomiska besluten komma. Dom övriga frågor som kommer skall om dom skall tas upp så skall det vara sådana frågor som har kommit i motionsvägen och det har bara kommit in en motion och den berör ekonomin. Beslut i den frågan kan påverka budgeten och då får väl vi ta upp det på nytt i så fall. Men vi kan alltså inte enligt min mening när vi är klara med alla frågor och behandlingen av motionen plötsligt nån medlem tar upp en övrig fråga och vi då fattar beslut om ekonomiska saker. Det skulle ha kommit in ett sånt förslag i form av en motion i så fall.

Torbjörn Alms:

Då ställer jag frågan, kan vi fastställa balansräkningen?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alms:

Beslut med anledning av vinst- eller förlusträkningen. Styrelsen föreslår att årets överskott skall föras in i nästa år i ny räkning. Kan detta beslutas?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alms:

Nu föreslår jag att vi tar 20 minuters paus.

PAUS i förhandlingarna.

Torbjörn Alms:

Då vi nu återsamlats ger jag ordet till Gunnar Tidner.

GT presenterar Berit Gustavii.

Torbjörn Alms:

Nästa punkt heter fastställande av budget och medlemsavgift.

Gunnar Tidner:

För att det inte skall bli bortglömt så vill jag presentera först styrelsens förslag till medlemsavgifter för 1985.

Det är så att förra året så fick vi ett mandat att inom en viss ram så kunde styrelsen bestämma medlemsavgifterna. Och det har vi utnyttjat så att för 1984 har vi fastställt 140 Skr för seniorer och 80 Skr för juniorer. Och det är det belopp som gått ut och aviserats. För förmåga kanske ÅM först skall fastställa dom beloppen, men det kanske man kan göra sedan man har fastställt budgeten.

Skulle det bli stora ändringar så får naturligtvis ÅM fastställa en annan avgift och då får vi antingen betala tillbaka eller ta ut mera.

Sedan önskar vi få motsvarande mandat av praktiska skäl kan skicka ut aviseringen såg i mitten av januari 1985. Och det mandat vi vill ha är max 160 Skr för seniorer, det är ett maxbelopp som inte nödvändigtvis behöver uppgå till det men det är för att gardera sig för bl a inflation. Och det belopp som vi önskar ha på juniorsidan är max 100 Skr.

Sedan är jag beredd att presentera själva budgetförslaget för 1984.

Här hänvisas i första hand till uppställning och här tas bara med vissa kommentarer

Gunnar Tidner:

När det gäller inkomsterna har vi utgått från de medlemsavgifter som jag nyss sa, nämligen 140 Skr resp 80 Skr och sedan har vi schablonmässigt räknat med en medlemsökning på 20 % och då har vi hamnat på 630 tkr. Jag vill poängtera att det är väldigt svårt att veta hur mycket medlemsökningen blir men vi är tvugna att lägga ett antagande till grund för budgeten och vi har valt att lägga oss på 20 %. Kommer det mera så är det naturligtvis bra, men samtidigt ökar en hel del kostnader.

Vad gäller dom andra är då skattat med ledning av kostnaderna och inkomsterna under tidigare år. Vi har skattat att publikationer skall ge oss, det är alltså både dom här rapportserien, SF plus samlingsnumrena som har klumpats ihop under publikationer och där räknar vi med att de skall ge oss 120 tkr i intäkter.

Räntetäkterna det är ju en skattning med hänsyn till det kapital vi har på banken, eller företagsskonto och som räntebärande. Det är i och för sig en icke förutligg summa, det tråkiga är att vi nog får lämna ifrån oss en del av dom där pengarna till stat och kommun. Vi är alltså skattepliktiga som ideell förening, men vi skattar bara för inkomst av för kapital och förmögenhet.

Sen är det då annonsintäkterna, ja förlåt mig, försäljningen 150 tkr, det var inte hela beloppet som låg där. Det var där samlingsnumren låg, publikationer var enbart den här rapportserien och SF.

Annonsintäkterna 60 tkr och sen har vi räknat med att inkomsterna för dom som betalar till oss för deras körningar på Q-Zentralen är 30 tkr.

Det finns en motsvarande kostnadspost på 40 tkr. Vi räknar alltså med att den här verksamheten går med visst underskott och skall då klara sådana saker som behövs för klubbens administration. Det var själva inkomsterna.

När det gäller utgifterna så har vi lagt 50 tkr på klubbadministration, 20 tkr på stöd till lokalavdelningar. 20 tkr, nr 30 kansliet, det är väl lokaler, Marianne, som ligger under den. Hon nickar.

Köpta tjänster, det är alltså det vi betalar till bokföringsbyrån Gustavii, alltså det är vår kanslietjänst som ligger där.

Medlemsadministration 60 tkr, projektstöd, där har vi dragit ned i förhållande till förra året för det har inte kommit in ansökningar i den takt som det var väntat.

Det här behöver inte innebära att det bara finns 20 tkr till det, om det skulle komma in massa ansökningar, ofta är det väl så att klubben får något ut av det här och det kan så småningom ge intäkter som därför har jag räknat med att i friska pengar sätta in 20 tkr.

Kostnader för publikationer, det är sånt som vi, då att säga, måste köpa till ut nummer som har gått ut, plus nyproduktion av eventuella nya rapporter, 90 tkr. För kassettproduktionen under 1984 har vi avsatt 190 tkr och det där är naturligtvis en siffra som beror väldigt mycket på hur många medlemmar som kommer och naturligtvis om vi sänder ut tre eller fyra kassetter. Vi har räknat här med fyra kassetter. Och har väl en förhoppning att kunna få ut det.

Kassetter till och med 1983, det är alltså nyproduktion av gamla kassetter som säljs tillsammans med SNR, vi har ju det i form av paket. Man köper årets tidningar och årets kassettskörd. Där är det tekniskt på det sättet att kassetterna behöver vi inte producera nya i så stora upplagor, men däremot SNR, blir det dyrt att trycka små upplagor så där måste vi ta såg tusen åt gången, åtminstone.

Sen kommer den punkt där jag väntar mig att det skall bli en del diskussion, nämligen Monitorer och det är alltså 50 tkr. Jag kommenterar inte den just nu.

För programadministration, det är alltså för programredaktionen, programscreeningen eller kassettdredaktionen, om man så vill, för det har vi avsatt 15 tkr. Till information, PR-drive har vi avsatt 30 tkr. Vi räknar med att ta fram en liten folder som presenterar ABC-klubben och som man kan så att säga lämna till intresserade, stå i skyltställ på mässor osv. I den här kostnaden ligger olika, PR-åtgärder bl a deltagande på en del datamässor.

Sen har vi då Q-Zentralen, som jag nämnt tidigare, 40 tkr. Den skall alltså jämföras med en inkomst på 30 tkr. Vi har budgeterat en nettokostnad på 10 tkr för användning av Q-Zentralen.

Sen kommer ABC-bladet, där vi har räknat med fyra nummer och skattat kostnaden till 170 tkr.

Sen har vi räknat med nyrtyckning av vissa SNR, ett sådant är väl mer eller mindre beställt och där har vi lagt 35 tkr.

Vi har avsatt till ABC-klubben redaktion 25 tkr och sen skatter 15 tkr, det är vad vi får betala för fjolårets räntekostnader.

Det är hela budgeten. Jag föreslår att vi... Eftersom jag räknar med att det blir diskussion kring Monitorn, så föreslår jag att vi kan spara den punkten och ta dom övriga sakerna.

Torbjörn Alms:

Ja, är det några frågor på några andra punkter än på Monitorer?

Kjell Järnbo:

Jag skulle vilja fråga en sak där på innan vi går in och beslutar om den här, så ligger det ju en motion som berör lokalavdelningarna och ett stöd till. Vore det inte lämpligt att vi kanske behandlade den innan vi fastställt budgeten. Eller ryms dom inom det som är avsatt här om den motionen skulle tillstyrkas?

Gunnar Tidner:

Det är riktigt. Vi kanske skall ta det i samband med det, för att självklart om man säger ja till en motion så kan det betyda kanske litet mer i budgeten. Vi har alltså, vi kan säga att när vi gjorde upp den här budgeten så var det mot bakgrunden av ett ställningstagande som styrelsen hade gjort att avstyra att den motion från Stig L och dej m fl... Vi föreslår att årsmötet alltså avslår den motion, det står i dom papperen ni fått och budgetförslaget är uppgjort mot den bakgrunden. Jag håller med om att det kan vara praktiskt att ta det i samband med det.

Torbjörn Alms:

Då ställer jag frågan, kan vi ta budgetförslaget bortsett från punkterna lokalavdelningar och monitorer och den diskussionen och sedan gå vidare eller skall vi vända på det?

Stig Löfgren:

Kjells förslag var ju att vi skulle ta motionen före budgeten.

Torbjörn Alms:

Då ställer jag frågan, kan vi först behandla motionen från Stockhomsavdelningen och därefter gå till beslut om budgetförslaget?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alms:

Då gör vi så. Får jag då lämna ordet till Stig Löfgren, som kan eller som vill, kan redogöra för motionen.

Stig Löfgren:

Ja, vi har då med den här motionen velat permanenta den här femkronan som beslöts om vid förra ÅM. Bakgrunden till den här femkronan har då varit ett önskemål att lokalavdelningarna skall stötta litet bättre. Det är nämligen så att vi gör då inom lokalavdelningarna en hel del jobb och servicejobb och PR-verksamhet som även rör klubben i sin helhet, och i synnerhet inom det område där man arbetar. Jag kan väl som en parentes säga då att vi inom ABC-Stockholm har ökat vårt medlemsantal med drygt tre gånger. Vi är 330 medlemmar nu och vi var ungefär 100 medlemmar vid förra årsskiftet.

Vi har också under det året i bl a den lokal som vi har av service haft öppet på alla tisdagskvällarna servar alla medlemmarna i området, alltså inte bara våra egna utan alla som haft problem med kassetter och SNR har fått komma och fått hytt och fått service där som då alla inom föreningen har fått nytta av.

Vi har ju då också dom här träffarna som vi haft på onsdagskvällarna som då visserligen i första hand varit avsett för våra medlemmar men vi har en väldigt billig peng för dom som vill komma in och lyssna på onsdagsföredragen som vi haft och det är just därför för att kunna arbeta litet mera på det lokala planet som vi har velat haft litet förstärkning. Vi hörde tidigare när bokslutet drogs ut att fanns det bara en post på bara 4 tkr som har gått till lokalavdelningar och där är ju då även Göteborg med. Så där behövs det alltså en kraftig förstärkning och den här permanenteringen av femkronan är ett förslag som vi har lagt. Som jag då tycker att ÅM bör besluta om.

Jag har alltså inte kunnat driva den här frågan inom styrelsen eftersom jag där varit jävig så jag har i stort sett inte varit med om diskussionen inom styrelsen.

Sten Staxler:

Ja, mitt intryck utav budgeten när jag tittar på den det är att den präglas av ett synsätt som går ut på att detta är så att säga centralstyrelsens pengar som man då använder och distribuerar för olika ändamål, till exempel till lokalavdelningar. Jag tycker att som skall präglade budgeten det synsätt som borde präglade budgeten det är att detta är hela Sveriges användarförening på ABC-datorer som bör användas för alla medlemmars, hela Sveriges bästa och där tycker jag det är naturligt att dra den slutsatsen att man skulle kunna utreda organisationen mycket mer med hänsyn till att vi har alltså 75 procent av medlemmarna utanför stockholmområdet och jag tror att vi skulle ha ännu mycket fler medlemmar aktiva runt om i landet om man upplevde på olika håll och kanter i landet att det vore en riksgöring.

Torbjörn Alms:

En ordningsfråga. Hör det här till motionen?

Sten Staxler:

Ja, jag skulle med det vilja stödja motionen och jag skulle egentligen vilja formulera ett tilläggsförslag till den. Att ÅM till styrelsen framför rekommendationen att man med en helt annan intensitet än under tidigare år verkar för att bygga upp distriktorganisationer och lokalföreningar.

Kjell-Åke Johansson:

Ja jag hade en motion till föregående ÅM där jag hade en annan uppfattning då än styrelsen när det gällde just den här femkronan och jag sa där då att en sådan här tillfällig stöd på femkronan per medlem till en lokalavdelning det är alltså de ett stöd om fem kronor per person som bor i upptagningsområdet som är medlem i riksföreningen så att en lokalavdelning som har 50 medlemmar i Stockholm dom får alltså 5 kr för alla som bor i Stockholm-området är medlemmar i riksföreningen. Ett sådant stöd var inte särskilt bra därför att i och med att det införts så kommer då lokalavdelningar att arbeta för att det först skall permanentas och så i nästa vända att det skall höjas, så på det här ÅM vill man då permanenta det och på nästa så kommer man då att vilja att det höjs till 10 kr och så får vi då detta så att säga som en huvudfråga för ABC-Stockholm.

Jag tror alltså att lokalavdelningar måste jobba på något annat sätt. Jag har sett en koppling till lokalavdelningar och Monitorn och att ta ut monitoravgifter och att det kanske skulle vara en väg. Jag tror att lokalavdelningar måste få en ekonomisk styrka på en annan väg. Jag tror inte att det här är någon bra lösning. Så jag skulle nog vilja yrka på avslag.

Ja, det står ju i den här motionen om man tittar här att vissa spårar som gör att inte vems som helst skall kunna få den här femkronan, utan det bör vara eller sett skall vara en lokalavdelning som är litet större. Man skall alltså kunna ha rätt som många medlemmar, det står ju att dom två första verksamhetsåren skall den utgå minst 2 procent av ABC-klubbens medlemmar inom upptagningsområdet och upptagningsområdet, där är ÅM-klubbens styrelse helt suverän i att avgöra vad det går, alltså att dra gränsen.

Och sedan när man har fått dom här två första verksamhetsåren på sig då har man ju fått upp medlemsantalet och en egen ekonomi och då fordrar man litet större antal medlemmar, alltså 5 procent här av området. Det där skall alltså hindra att inte tre man startar en lokalavdelning och begär bidrag för hela Stockholm-området. Anledningen till att vi har gått in med den här motionen, det är ju precis som Stig sa tidigare att för att vi skall kunna bedriva en vettig verksamhet så fordras det att vi har möjlighet att klara lokaler, att vi kan sprida information till alla medlemmar oavsett om dom är med i lokalavdelningen, för att tala om att vi finns till, och framför allt så har åtminstone Stockholm väldigt många medlemmar haft litet svårt att skilja på Stockholmavdelningen och ABC-klubben. Å det vore fel att avvisa en ABC-klubsmedlem som kommer ner hit till huset en tisdag för att få vara med att, ja, träffas som vi väl gör, det brukar alltid dyka upp något som vi pratar om på dom här tisdagarna. Å för att klara den verksamheten bör det finnas ett ekonomiskt stöd i botten ifrån huvudklubben. För det är trots allt samtliga skall vara medlemmar i huvudklubben. Så det är huvudklubben medlemmar som grupperar sig lokalt sedan som har lokal verksamhet.

Gunnar Tidner:

Över den här motionen har styrelsen skrivit ett yttrande som finns sist på utdelat papper.

Styrelsen föreslår att ÅM avisar motionen och hänvisar till den rapport till ÅM 1983 angående frågan om lokalavdelningar som behandlades på ÅM 1983. Den text som står här nedan är ett utdrag av den texten och den har också varit publicerad i ABC-bladet.

Jag vill peka på en sak som var vägledande för de resonemang som styrelsen hade förra året när man gick fram med den här rapporten, som sedermera ÅM godkände där det redovisades syn. Och det är så att vi har sett det som så att man har bara medlem i en lokalavdelning, man kan välja att stå utanför, det skall vara frivilligt. Vi tror att det kommer att bildas lokalavdelningar på en hel del platser men vi tror också att det finns platser där man inte kommer att bildas. Vi såg väl som att i starten har en lokalavdelning behov av stöd från riksföreningen för att överhuvudtaget komma igång och det var mot den bakgrunden som vi la förslaget om femkronan som ett tidsbegränsat stöd att utgå under två år och jag sa då i inledningen frågan om fortsatt ekonomiskt stöd till en lokalavdelning blir till stor del att handla om rättvisa mellan olika medlemmar i ABC-klubben. Så långt styrelsen yttrande.

Lämnar det vill jag bara lägga till i den text som fanns i rapporten som har inte kommit med fanns ytterligare en form av stöd kan man säga att meddelande och information det skall stå alltså ett uttrymme i ABC-bladet fritt till förfogande för lokalavdelningar att fylla det med textinnehåll som övriga ABC-klubben .. ABC-bladets redaktion inte lägger sig i utformningen av. Så där finns en kanal ut med information. Därutöver så har vi gett starthjälp och det har femkronorsstödet har utgått. Så långt styrelsens uttalande.

Om jag sen får göra en personlig kommentar kring motionen och dom två och fem procent som Kjell Järbins nämnde här. Så är det en lokalavdelning som bara har fem procent om vi tar liksom minimigränsen där, då betyder det att 5 kr per medlem av dom övriga, det innebär i runt tal alltså 100 kr för den som är medlem, det blir samma inkomst om man ökade hans avgift med 100 kr. Frågan är hur mycket skall man så att säga ta över ut av dom som inte efter två år har funnit det förenligt att gå med i en lokalavdelning för att lokalavdelningar skall hållas under armarna och få hjälp. Lokalavdelningarna har ju egen ekonomi och dom lägger fram en egen budget och tar ut egna medlemsavgifter. Jag kan förstå att det tar emot litet grand att höja den medlemsavgiften för mycket, att man är rädd för att man tappar då medlemmar i lokalavdelningen.

I den mån lokalavdelningarna sen gör saker som bedöms nyttiga och kommer även icke-medlemmar till godo, då finns ju den här formen av projektstöd där jag personligen är förvånad över att ABC-Stockholm inte har utnyttjat sig av denna möjlighet. Det har ju funnits pengar i årets budget som inte har delats ut, det har inte kommit någon ansökan för er. Kanske på väg, det har ryktats så, men vi har i varje fall inte fått in någon ansökan som har behandlats. Men vi måste bedöma dom här ansökningarna utifrån vad får dom som icke är medlem i ABC-Stockholm för nytta av dom insatser som görs där.

Stig Löfgren, replik:

Ja, jag vill bara säga det att vi måste hålla isär det här med ABC-Stockholms medlemmar och riksförbundets medlemmar i regionen. Det är alltså inte våra medlemsavgifter vi talar om utan den service som vi ger till dom övriga medlemmarna i regionen som det är frågan om.

Kjell-Åke Johansson:

Ja, vi kan ju hålla på och diskutera hur vi skall byta pengar med varandra inom klubben. Jag tycker inte den diskussionen är särskilt konstruktiv utan jag menar att vi borde försöka föra andra typer av diskussioner.

Men förutsättningen för att föra en diskussion här idag är ju inte särskilt stora, utan dom måste naturligtvis föras på annat sätt, exempelvis i ABC-bladet. Man skulle också kunna tänka sig att vi skulle kunna ha då ett extra medlemsmöte. Jag menar att vi har ÅM en gång om året, men varför inte ha ett medlemsmöte i ABC-klubben i september. Då skulle vi kunna diskutera sådana här frågor och det skulle vi ju kunna i princip besluta om nu fast det inte finns någon motion. Vi kan ju rösta här om i fall vi skall ha medlemsmöte någon gång i december och säga att får vi majoritet så kan ju den nya styrelsen låta bli att ordna ett sånt medlemsmöte med hänvisning till att det inte fanns någon motion, men jag skulle vilja se den styrelsen som sått så säga låter bli att göra det.

Så mitt förslag är att vi borde kanske träffas vid något annat tillfälle och diskutera dom här frågorna litet grundligare. När det gäller den här konkreta motionen så tycker jag då att de det är problematiskt det här att ge bidrag av den här typen från en riksförbund till en lokalavdelning av en rad olika skäl. Samtidigt som jag då personligen har en väldigt stor uppskattning av ABC-Stockholm och vad den gjort, jag tror att för dom som bor i Stockholmområdet så är kanske ABC-Stockholm ABC-klubben i betydligt högre grad än riksförbundet och riksförbundets styrelsen. Det är liksom kassetter och tidsningen, precis som ute i landet medan ABC-Stockholm då verkligen har gett klubben ett ansikte utåt mot medlemmarna här i Stockholm.

Jag föreslår nu att vi går till beslut i den här frågan och då har jag alltså två saker här dels så bör vi besluta i den konkreta frågan om motionen och dels bör vi fundera här och också besluta om vi inte skall ha ett medlemsmöte i september.

Torbjörn Alms:

Frågan om medlemsmöte kan vi sätta upp under "Övriga frågor".

Kjell-Åke Johansson:

Ja, det kan vi ju egentligen inte enligt Gunnar Tidner, va, så vi kan ju lika gärna ta upp den nu. Vi gör en revolt här och tar upp den frågan nu.

Torbjörn Alms:

Nä, den skjuter vi bort till "Övriga frågor", vi kan inte stoppa in allting hela vägen, det går inte och Stig Löfgren, kort replik, eller Gunnar Tidner först.

Gunnar Tidner:

Bara en kort replik. Vad jag sa att vi kan inte under "Övriga frågor" ta upp saker som innebär ekonomiska åtaganden för klubben utan dom skall behandlas i samband med budgeten. "Övriga frågor" kan tas upp och det är reglerat i stadgarna hur man skall göra det.

Kjell-Åke Johansson:

Ja, det får ekonomiska konsekvenser om vi har ett extra medlemsmöte.

Torbjörn Alms:

Revisorn vill komma in.

Nils Larsson:

Ja, här togs upp att det skulle vara en marginal här att man skulle ha minst 2 procent av medlemmarna, va. Någon nämnde någonting om att Stockholmsklubben hade någonting på 300 medlemmar. Det skulle med andra ord göra 6 medlemmar kunde starta en förening, även om man räknar att ni har tusen medlemmar så gör det i alla fall inte så stor mängd som behöver göras för att man skall kunna bilda detta. Så där tycker jag nog att spårarna är ganska låga.

Men för att återgå till ett faktiskt läge. ABC-klubben är en ganska lustig sammanslutning, därför att dom har startat som i begynnelsen till riksförbundet. Alla andra organisationer brukar börja starta som lokalavdelningar och sen uppgå i en riksförbund. Å, det finns sina förklaringar hur det gått till, så det behöver vi inte ta upp alltför mycket. Men jag föreslår att istället för att godkänna den här motionen.. Så styrelsen har begärt att att få ta upp en ev höjning upp till 160 Skr och då föreslår jag att varje höjning dom gör över dom här 140 Skr skall dom basera på att 50 procent av den höjningen skall gå ut till någonting som vi kan kalla för lokalavdelnings- och distriktsavdelningsstöd. Det tycker jag är litet vettigare för att då kan styrelsen diskutera detta på sikt och blanda in det på ett vettigare sätt och vi kan lägga lågt det här ÅM, så vi kommer vidare någon gång. Tack för ordet.

Kjell-Åke Johansson:

Bra förslag.

Carl Gunnar Hillerfors:

Jag tycker att vi bör tillstyrka den här motionen för man har ändå vissa fasta utgifter i en lokalavdelning. Och dom här fem kronorna per medlem, låt säga att man har 40 medlemmar som i Göteborg, hittills, gudskelov. Det blir alltså 200 Skr man säger lågt räknat.

En sådan här konstruktion med 160 - 140 och 50 procent på det, det börjar likna skattesystemet och det skall vi nog inte involvera oss i här. Utan jag föreslår att mötet godkänner den här motionen. Det är ju ändå vissa fasta utgifter man har för en lokalavdelning, man har en lokal, vi räknade på tag på en billig sådan, 30 kr per träff, så att säga var 14 dag det är alltså 100 kr i månaden. Det täcker två möten så att säga om man nu har 40 aktiva. Det är faktiskt en vettig motion det här, så jag vänder till ÅM här att tillstyrka den här motionen i en votering. Tack för ordet.

Kjell-Åke Johansson:

Jag tycker det här förslaget om att låta en viss del av höjningen gå till lokalavdelningar är en ganska fiffigt förslag. Och då tittar jag på det totala resultatet därför att med en höjning till 160 skr så blir det faktiskt 50 tkr som skall pyttas ut till lokalavdelningar. Det är en viss skillnad. Med nuvarande beräkningsgrund 5 kr/medlem och sånt där så kan det aldrig bli frågan om att betala ut mer än 20 tkr i bidrag till lokalavdelningarna. Så jag tycker att det finns faktiskt en poäng i det här förslaget.

Stig Löfgren:

Jag vill bara lägga på litet på min replik till Gunnar Tidner här. Du hade bl a en personlig reflektion här, då kanske jag skall uppvisa mötet om att vi aldrig har haft besök av Gunnar Tidner varken på tisdagskvällen eller onsdagskvällen någon enda gång. Däremot du har hållt ett föredrag om tv-tvotering, något av synen från riksförbundets styrelse gentemot vi staccars lokalavdelningar.

Gunnar Tidner:

Om mitt intresse för ABC-Stockholm skall bedömas med hänsyn till hur många gånger jag kommer på deras möten är det en dålig mätare. Jag är intresserad av det, att stödja på allt sätt, det är bara det att ibland måste jag tidsmässigt prioritera andra saker. Och när inte min närvaro absolut nödvändig så så har jag avstått på grund av att jag inte har hunnit med.

Stig Löfgren:

Det är det vi har förstått.

Torbjörn Alms:

Är det några fler talare eller kan vi försöka komma till beslut? OK.

Vi har ett förslag, vi har en motion från ABC-Stockholm om att femkronorsbidraget skall utgå även i fortsättningen. Då ställer jag frågan, skall vi godkänna förslaget, så fall svara ni ja, och skall motionen avslås svarar ni nej.

Röst:

Var det inte fler förslag?

Torbjörn Alms:

Vi får ta ett förslag i taget.

Röst:

Då vill vi ha en propositionsordning uppläst.

Torbjörn Alms:

Ett ögonblick, så skall jag läsa upp den.

För jag då föreslår följande propositionsordning. Det första är att vi skall välja huruvida vi skall följa revisorns förslag om en slags beskattningsmetod eller vi skall ha ett rakt bidrag på fem kr per medlem inom upptagningsområdet. Bidragsmodellen, alltså med ..., där bidraget utgår ..

Gunnar Tidner:

Jag fattar att det finns tre förslag. Dels Nils Larssons förslag som Torbjörn Alms just redogjorde för, sen finns det så Stig Löfgrens m i motion och så finns det styrelsens avslagsyrkande på den motionen. Det är dom tre förslag som finns.

Och vad jag fattar att Torbjörn ville ställa var först den här Nils Larssons konstruktion mot de två övriga och sen så tittar man på mellan dom om det skall vara under två första åren eller om det skall vara med samma konstruktion för obegränsad tid.

Torbjörn Alms:

Jaha, Kjell-Åke Johansson vill säga något.

Kjell-Åke Johansson:

För dom som nu står och tvekar mellan Nils Larssons och det andra förslaget, här pengarna sen skall fördelas så är det ingenting som hindrar att man tillämpar motionsförslagens ordning, och då kommer man att ha mera pengar att fördela. Men jag föreslår att vi går till beslut.

Torbjörn Alms:

Jaha, då tar vi första ordningen blir då att välja mellan Nils Larssons förslag eller Stig Löfgrens m i motion.

Jaha, då är.. Ja blir då Stig Löfgrens förslag för det är ju huvudmotionen här. Stig Löfgrens förslag är JA, och Nils Larssons förslag blir NEJ.

Hur många röstar på Stig Löfgrens förslag, som är JA, då? - Rösträknare.

Hur många röstar på Nils Larssons förslag?

ÅM..

Då finner jag att det är 31 röster för Stig Larssons förslag och 4 röster för Nils Larssons förslag. Då har vi i nästa proposition blir då Stig Löfgrens förslag mot styrelsens förslag. Hur många är det som stödjer motionen, på Stig Löfgrens motion? Tjugoen, oslagbart.

Hur många stödjer styrelsens förslag?

ÅM..

Då finner jag att det är 31 röster för Nils Larssons förslag och 4 röster

Det är 14 röster för styrelsens förslag. Jag finner att Stig Löfgrens förslag har segtrat i den här omröstningen och det betyder att den här motionen måste då påverka budgeten, eftersom dom pengar som det här blir frågan om måste tas någonstans.

Gunnar Tidner:

MF och jag har konfererat litet grand om det här. Och förslaget innebär alltså att vi måste ut med 9 tkr det är det vi uppskattar det till dom nu befintliga lokalavdelningar. För att nya lokalavdelningar skall dom ju i alla fall under första året få sånt här stöd.

Det är dom två som har varit och som eventuellt skulle bli av med som det kan drabba. Så 9 tkr gör det i budgeten. Nu har vi avsatt 20 tkr för stöd till lokalavdelningar utan att specificera det och det är möjligt att dom skulle kunna rymmas inom de men då är uttrymmet i motsvarande grad mindre för nystartade lokalavdelningar.

Röst:

Herr ordförande, jag tror att prognosen för nystartade lokalavdelningar i år om man extrapolerar kurvan från förra året...

Gunnar Tidner:

Det som jag har hört det har varit att det kan komma nåt i Malmö, ev vad jag förstär i Linköping också.

Men det är alltid litet grand trögt i portgången och jag tror att man skall för säkerhets skull justera upp budgeten med 10 tkr i varje fall, så får vi se vad vi skall ta det.

Ja enklast är naturligtvis att säga att vi räknar med en något högre medlemstillströmning, så att man ökar medlemsavgifterna med 10 tkr där också.

Men det är klart att då slår det på kostnadsposterna också. Det är väldigt svårt det här. Jag tror att vi kommer enklast i från det hela om vi ökar medlemsavgifterna med 10 tkr.

Kjell Järbins:

Jag vill bara fråga den här posten medlemsadministrationsposten vad innebär den?

Gunnar Tidner:

Det innebär allt som har med medlemskort, med utsändning till medlemmarna, där har legat även matrikel och matrikeln, det är den här gula, ni vet, den gav vi ut baserat på ett underlag i februari, sen blev den försenad i tryckeriet på grund av omständigheter som var svåra att styra. En matrikel ökar ju i omfattning när klubben växer. Man kan snabbt se att kostnaden för en matrikel är ungefär proportionellt mot kvadraten på antalet medlemmar. Så ökar medlemsnummerna med 20 procent så ökar kostnaden för en matrikel med, bortsett från alla prisökningar i övrigt med minst 40 procent. När vi har diskuterat om vi skall ta fram en matrikel eller inte, så har vi skattat att det skulle kosta oss cirka 60 tkr att göra det. Vi har då velat lägga litet lågt i frågan om matrikel så vi har egentligen inte budgeterat för så mycket pengar på det området.

Kjell Järbins:

Vi kan ju komma ifrån frågan rätt så lätt genom att ge styrelsen fullmakt att omfördela dom här pengarna inom ramen för budgeten.

Gunnar Tidner:

Det menar jag att vi tekniskt skulle göra på det sättet att vi räknar upp medlemsavgifterna med 10 tkr så vi får en summa som stämmer. Vi ökar alltså lokalavdelningar med plus 10 tkr och sätter plus 10 tkr på medlemsavgifterna. För vi måste i alla fall ha en av ÅM fastställt budget som ser likadan ut på inkomst och utgiftssidan.

Nils Larsson:

Ja, det finns en fråga till som vi inte har tagit upp än och som vi kanske bör göra när vi diskuterar budget.

Styrelsen har hållit på under ett visst antal år här och jobbat helt ideellt. Jag tycker nog att det kunde vara motiverat att dom fick en slant att dela på för den tid som har varit att fördela bland dom styrelser som fungerat från start och jag tycker faktiskt det är värt att dom kan få en ganska bra slant.

Å om det skall gå att få in ett belopp som jag föreslår sätter till omkring 30 tkr för dom fem åren. Det blir inte mycket per år trots allt så påverkar det definitivt driftbudgeten det också.

Jag frågade Marianne om det fanns några marginaler i budgetförslaget för detta och det gör det tydligen inte säger hon, det är ju litet tråkigt. För att det borde det nog kanske ha funnits så att man kunnat plocka in det. Men mitt förslag är i alla fall att styrelsen för den gamla tid som varit får en summa, stor 30 tkr och jag skulle även vilja rekommendera att man för kommande bruk avsett några tusenlappar för det arbete dom lägger ner. Tack för ordet.

Kjell-Åke Johansson:

Jag skulle vilja ta upp en allmän fråga här när det gäller budgeten. Det håller ju på och blir det nu. Går det bra att göra det nu?

Torbjörn Alms:

Ja, eftersom vi håller på med budgeten så får vi väl ta den i så fall.

Kjell-Åke Johansson:

Det finns en post här i budgeten, det knyter litet an till det Nisse sa. Köpta tjänster, 100 tkr. Tittar man på balansen för föregående år så ser man då att där fanns det inget sånt motsvarande. Vi har alltså gått från noll, i stort sett köpta tjänster till 100 tkr då, och man frågar sig då hur har det här gått till och varför går det så plötsligt. Varför kan, man så att säga, inte växa in successivt i en situation där man köper vissa tjänster och har vissa saker ideellt. Det är alltså så nu att bokföringsfirmen Gustavi skall sköta posthållning, poststämpling, distribution, medlemsregister och ja hur det är med bokföringen är mera osäkert. Och dom här sakerna har tidigare skötts ideellt och att det har blivit så här det avspeglar så att säga en kris som har varit i styrelsen under hela föregående år, och jag är inte övertygad om att det här är en bra lösning. Tittar vi litet på det här, det har redan visats sig här nu att det finns så att säga inget utrymme i budgeten. Skall vi ge litet mer pengar till lokalavdelningar så får vi då antingen lassa då att vi får mera medlemmar eller hålla på och trixa på olika sätt, det finns så att säga ingenting att ta av nästan.

Matrikeln är borttagen, det finns inget matrikel. 100 tkr, vad blir det, ja på 4000 medlemmar så blir det 25 kr per medlem. Prognosen säger 4800 medlemmar. OK, 21 kr per medlem. 140

minus 21, det blir 119. Medlemsavgiften, det som så att säga går till klubbverksamheten, är alltså 119 kr per medlem i år. Det var 125 kr förra året, därför är 119 kr så hade vi 125 kr per medlem plus ideellt arbete. I år har vi 140 kr per medlem minus klubbens tjänster. Läget är alltså ganska prekärt, skulle jag vilja säga, för ABC-klubben just nu och det syns på väldigt många olika sätt, på exempelvis att matrikeln försvunnit. På att vi har svårt att hitta några möjligheter att omfördela på olika sätt och vis. Och det finns mycket man kan säga om bakgrunden till att det blivit så här. Jag vet inte om jag skall dra upp hela det här, den kanske kommer upp ändå om en stund.

Gunnar Tidner:

Jag vill än en gång peka på den här tablan som vi skall ha klart för oss. Vi kan alltså se att under dom fyra år som ABC-klubben har funnits så har vi ökat med den här ökningstakten och det är självklart, att som till en börja med har ställt upp och jobbat ideellt och jobbat för klubbadministrationen har dragit ett väldigt tungt lass, personligen ett väldigt tungt lass och påfrestringarna har successivt ökat, det speglar dom här siffrorna ganska tydligt. Vi har medlemmar som tillströmmar, medlemmar som skall ha en specialtjänst och till slut blev situationen sån att det blev mer eller mindre stopp några månader. Och då fann vi den lösningen som vi i och för sig varit inställda på att för eller senare kommer den dan då vi måste köpa tjänster eller anställa folk. Vi har då valt en lösning som innebär att vi inte sitter med ett arbetsgivaransvar utan vi köper dom här tjänsterna av företaget bokföringsbyrå Gustavii, där Berit jobbar ungefär litet mer än halvtid för oss. Många har under året klagat det varit föresenar det har varit dröjsmål, det är fram för allt dom nyttkomna medlemmar som har setat i kläm och situationen blev sån så att styrelsen måste ta ett ställning och få igång det hela och det blev den här lösningen med Berit Gustavii. Jag skulle tro att vi med det här löst vissa väsentliga saker och när vi har gjort upp budgeten så har vi alltså budgeterat på det här sättet, avsett i budgeten litet mer än halvtid, cirka två tredjedelstid kan vi säga att det är. Och jag har fullt förtroende att det skall fungera under det år som kommer. Så jag tror inte vi behöver göra några ytterligare omfördelningar i budgeten för att lösa den här problemet.

Stig Låfgren:

Bara en fråga. Var det verkligen tvåtredjedelstid för dom här pengarna?

Gunnar Tidner:

Vad är tvåtredjedelstid? Jasså, ja...

Kjell Järbins:

Det här förslaget om att det skulle utgå någon typ av ersättning till dom som jobbar, det tycker jag är bra för det läggs ner ett oerhört jobb på sådana här saker och det är inte bara åtta-tio stycken som skall jobba i en förening på fyrausen. Men problemet är att hitta någonstans att ta dom där pengarna men klubben har ju en samlat förmögenhet på 951 kr och dom här, nej förliat, 225 kr, dom där så att säga retroaktiva ersättningarna till tidigare styrelser belöper sig ju på föregående år, det skall väl inte hindra att man använder dom pengarna till en sån här sak. Sen föreslår jag att vi sätter streck för den här debatten, så vi kommer nästan.

Torbjörn Alms:

Går det att sätta streck för den här debatten? Ja, tack.

Anders Karlén, <3319>:

Jag har ingenting emot att styrelsen skall ha 30 kr och jag tror nog väl att dom har gjort skäl för det, men jag tror att tar vi 30 kr av föreningen och betalar ut till styrelsen hur många av hundralappar kommer sen skattenydygheterna lagt beslag på sitt? Det blir ju rena skämsummorna som dom får för allt det arbete. Därför yrkar jag avslag på det. Men kan vi komma på någonting så att inte det blir så stora avbränningar vad som dras ifrån föreningen tills det när styrelsen då tillstyrker jag det. Men inte att merparten skall gå i skatt.

Torbjörn Alms:

Kan då diskussionen vara avslutad på den här punkten?

Kjell-Åke Johansson:

Ja, jag kanske blir tvungen att ta upp en del saker då ändå som gäller den här situationen som föreningen är i nu, och som man har hamnat i väldigt snabbt.

Det har alltså länge funnits olika uppfattningar i styrelsen om hur stor arbetsbelastningen har varit på olika befattningsshavare och hur mycket som är rimligt att sätta in av ideellt arbete och man har väl säga då att dom som kanske satsat allra mest ideellt har inte fått så mycket förståelse när dom har knorrat. Det betyder att MF som har gjort det här väldigt omfattande bokföringsarbetet, US som skött medlemsregistret, exempelvis, CS som ägnat många nätter åt tidningen, etc, det finns många fler, har inte alltid så att säga mött den förståelse för att det här är ett ibland ganska otacksamt jobb och när vi för ett och ett halvt år sedan så att nu går det inte längre, nu måste vi köpa någon typ av tjänst, nu måste vi ha någon som kommer hit och hämtar posten i klubbkalken, öppnar den, tar reda på den ringer dom samtal, leder opp dom problem som vi inte kan reda upp på arbetstid. Jag menar det kommer en medlemsavgift på 125 kr från Kiruna kommun, va, ja vad gör man med 125 kr medlemsavgift i ABC-klubben från Kiruna kommun? Jo man kan naturligtvis skicka kassetter och sånt till Kiruna kommun och efter några månader så ringer någon lärare eller någon annan i Kiruna kommun och klagar varför får jag ingen tidning eller inga kassetter, dom kommer bort på vägen. Det betyder alltså att när det kommer en sån där lapp då måste man ringa till Kiruna kommun, ta reda på vem som skall ha grejerna, det är inte så lätt, det tar sin tid...

Torbjörn Alms:

En ordningsfråga. Hör den här långa diskussionen till den här punkten?

Kjell-Åke Johansson:

Ja. Det gör den.

Torbjörn Alms:

Anser mötet det?

ÅM:

...

Röst:

Så där kan du ju inte hantera honom.

Torbjörn Alms:

Då kan man ju hålla på hur länge som helst.

Röst:

Har han anmält sig innan streck, då tycker jag han skall han få tala till punkt.

Torbjörn Alms:

Jaha.

Gunnar Tidner:

Då skall han hålla sig till ämnet.

Kjell-Åke Johansson:

Nej, Gunnar gillar inte ämnet.

Torbjörn Alms:

Men sen är det streck efter det här då, OK.

Kjell-Åke Johansson:

Men det här har då inte då något förståelse utan Gunnar har så att säga stoppat alla planer på att skaffa köpta tjänster och det betyder alltså att alla dom som nu har gjort stora arbetsinsatser i klubben dom hoppas av nu lämnar det hela och då går man över till en ny situation och Gunnar säger här att det kommer att lösa sig det kommer att fungera, men jag menar vi har under den korta tid som det hela har pågått sett en massa olika bud, va, i början av december så skulle det fungera med tolv till tjugo timmar i veckan, ja sen skulle det kosta litet mer, men det skulle då kunna funka allting, va, medlemsregister, distribution, rubbet bokföringen, men poängen är ju att bokföringsfirman Gustavii har ännu inte börjat bokföra och talar man med dom personer som har gjort dom här olika uppgifterna ideellt så säger dom att det finns inga planer att göra allt det här inom ramen av tretio timmar i veckan. Det är för mycket. Ja, då får vi räkna upp den där summan 130 kr då till 135 kr, eller också får vi hoppas att att man hittar någon som kan jobba ideellt men vi vet ju hur Gunnar hanterat folk som jobbat ideellt. Så jag ser väldigt små möjligheter att lösa dom här problemen så jag ser att klubben framför sig har stora problem och man har här en rad olösta problem framför sig som skall lösas på något vis och budgeten den visar inte verkligheten, den visar en skönsmåning av verkligheten. Jaha, det var allt.

Gunnar Tidner:

Jag skall inte kommentera vad Kjell-Åke Johansson har sagt det har resonats tillräckligt på styrelsemötena. Däremot vill jag kommentera den punkt som jag hoppade över, nämligen Monitorer 30 kr. Och jag tänkte tala om litet vad som kan ligga bakom den siffran. Vi har alltså redan för föregående år belastat resultatet med i runda tal 95 kr. Här är nu litet tilläggsatsningar som kan få olika riktningar. Det är några kompletteringar som skall göra det möjligt att få ett system med två ingående linjer i Alvik. Sen har vi räknat med att den befintliga... när det systemet tas i bruk så skall det befintliga DataDisk88 gås igenom och sen ställas till ABC-Västs förordande för att där driva en ABC-Monitor som då skall vara öppen för alla medlemmar, inte bara en enda medlemmar. Vidare finns det ytterligare pengar i budgeten som kan komma att användas på olika sätt och där har styrelsen inte tagit ställning hur det skall användas. Det kan bli så att man satsar om det kommer en lokalavdelning i Malmö på ytterligare en lokal monitor där det kan också bli så att man öppnar ytterligare ingående linjer här vid Alviks-Monitor. Totalt är avsett 50 kr för hela verksamheten.

Torbjörn Alms:

Jaha då har vi gått igenom samtliga punkter i budgetförslaget. Då undrar jag...Kan vi då fastställa denna budget?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alms:

Ja.

Gunnar Tidner:

Jag uppfattar det så att vi har fastställt det så att posten lokalavdelningar ökat från 20 kr till 30 kr, och medlemsavgifterna ökat från 630 kr till 640 kr och totala omslutningen då till 1040 kr. Och det är det som är ÅM beslut.

Ulf Sjöstrand:

Jag har inte den texten med mej som vi har förtäppt om det här, alltså, som handlar ju om det här monitorpaketet. Vi försökte mycket länge att argumentera att vi inte skulle köpa den här winchestern. Det var alltså med en bakgrund mot att vi inte fick i styrelsen driva det därhän att vi skulle bli stockholmscenterad. Det blev vi då, alltså ändå, att vi blev successivt inlurade i det här winchesterköpet. Fördelaktigt, väldigt fördelaktigt sås det. Men problemet var ju bara att fortfarande sås det inte nått, här jag frågade fram i november-december, så där, det fanns alltså inte något operativsystem, till det här, det fungerade inte. Det skulle alltså komma igång i mars sås det. Då tänkte vi att vi höll på med under sommaren då att det räknas på dom här inloggningar på nuvarande Monitorn och jag vart alltså skräm, uppriktigt sagt, alltså över att se vilket översitteri det var från Stockholms sida på belastningen på det här.

Så att jag började fundera på vad egentligen klubben vill med att ha en stor Monitor i Stockholm. Då sås det att man skulle lägga medlemsregistret på den här winchestern, man skulle ha ett konferenssystem på den, vi skulle ha bokföringen på den alltså och det växte alltså från att vara då en 10 Mb till en 40 Mb. Och då behövdes det också ett nät, 30 kr och det behövdes en massa andra saker, va, och fortfarande bara ett litet tag sen sås försökte jag... Inför budgetarbetet här sås försökte jag säga som som kom med dom här förslagen om att i funktionstermer tala om vad det här egentligen innebar. Och då upptäcker man alltså att dom svarade olika saker. Jag sa helt enkelt, jag förstärkte inte det här för jag tycker inte... jag har inte haft den här kunskapsinriktningen så jag har inte lärt mig det här, så jag frågade då i funktionstermer, och vad som egentligen också svarade var att antingen skulle det vara två snören in här eller också skulle det vara fyra snören in. Jaha, så skulle vara sådana där tulpanaromodern med den ena så att det skulle var två stycken 1200/1200 och den andra så att det skulle vara 1200/75 och en så att det skulle vara två stycken 300 bauds modem in. Jag sås att det skulle vara det här. Jag tyckte inte att det här var riktigt förrivad av det här. Jag tyckte inte att det här var riktigt alltså. Och är det en sån här... så jag började tänka i då... nu har jag fått den här skriften av Joe som varit snäll, som var skriven den 18/10 83, där jag alltså har skrivit funderingar över vad egentligen klubbens inriktning när det gäller den här typen av verksamhet skall vara.

Jag har sett det som ett mycket starkt incitament... Jag började räkna om den här investeringarna på winchestern i lokalavdelningar-termer och upptäcker, alltså, det finns ett system som kostar, OK, 30, 35 kr, kanske, så vi skulle alltså med motsvarande siffror som dom då i dom här uppskattningarna i början av hösten komma upp till att vi skulle få ut då tre kanske fyra stycken fardiga system som vi kunde då säga att det enda vi behövde ha det var ett varmt torrt utrymme ute i husken. Och det trodde jag, att jag skulle dom kontakter har haft med folk ute i landet mycket väl skulle kunna säga det att det är krävet vi ställer, vi ställer upp med telefon, vi ställer upp med modem på 300 baud under förutsättningen att ni då ställer upp med ett varmt utrymme som då är någorlunda dammfritt. Och sen att man då sats emellan med dom här tre-fyra stycken plus då den som vi har här i Stockholm kan anordna en slags monitorcirkel eller komma överens om hur det skall skötas rent tekniskt. Antingen man skickar diskar till varandra, eller hur man nu gör i den delen. För jag trodde i min enfald så trodde jag det här att det var roligt att bli uppkopplad till många olika Monitorer, tycker det själv att det är väldigt roligt när jag väl har fått lära mig det, att det är roligt att få ringa och bli uppkopplad på olika monitorer långt, långt borta och så plötsligt börjar det fungera.

Jag tror också att det är man lokal... Det här skulle alltså kunna vara ett mycket, mycket starkt grundplåt och ett kondensationsfält, kondensationskärna för lokalavdelningarna. Jag har upptäckt alltså Göteborg har fått en enorm start när man bildade lokalavdelning. Jag har märkt att Stockholm har blivit väldigt, väldigt aktiv, väldigt vi-känslas av att man har en lokalavdelning.

Det trodde jag i min enfald att jag då skulle kunna åstadkomma genom att man säger att vi då försöker centralt bjussa på ett decentraliserat system i stället för ett centraliserat system. För delen med det decentraliserade systemet var att det var fungerade, det har fungerat i tre år, det må vara dåligt det kan man mycket väl hålla med om. Jag håller med om att har Bosse krav på 1200/1200 tulpanaromodern så är det klart att då går det långsamt men det kostar inte... man kan alltså låna, hyra sådana här folkmodem och prova, och man behöver inte lägga ut så mycket för det här men det viktiga är att det här skulle vara en kondensations... en viktiga sakerna det skulle vara en kondensationskärna för lokal verksamhet, det är viktigt att folk inte behöver ringa till Stockholm och få dom här filerna som finns här. Och det här alltså varit en väldigt viktig sak även när man håller på och försöker få fram texter till tidningen. Jag har inte varit redaktör men bidragit med en och annan stavelse i den här tidningen och det har alltså varit ett väldigt bra att man kan få folk att träffas för det har märks när folk har träffats så har det alltså blivit någonting och dom har åjats sig väldigt över att varför har vi inte nån lokalavdelning här, nå för vi har ingen MONITOR, ni måste vara väldigt lyckliga där uppe i Stockholm som har en MONITOR.

Jag har alltså tyckt att det varit besvärligt att argumentera för den här saken dels för att jag då har eminnata motståndare som kan hela den här CCIT-katalogens rekommendationer och standarder utantill, med alla nivåer och hela baletten, men jag har inte varit intresserad av det. Jag har varit intresserad av vad vill vi? Och vad får vi ut av det här.

Och sen har jag också försökt få in den här debattartikeln, kalla den gärna så, och i opposition emot allt vad som var commel-faut i styrelsen, men den blev censurerad. Det är alltså dom arbetsvillkor vi har haft när det gäller den här biten. Jag tycker alltså att man bör tänka sig igenom, skall vi verkligen satsa på den här centrala gigantiska MONITORn, winchestern här i Stockholm eller är det bättre att vi vänder på kakan och skaffar dom här decentraliserade, redan fungerande litet grand tuffliga programmen för att det har också sagts den här winchestern är fantastisk fin och det har alltså varit sexton veckors leveranstid på den, och är det ett sånt jäkla tryck då borde det ju inte vara svårt att bli av med den, om vi nu har förköpt oss.

Men på det här sättet så tror jag, det är min ärliga uppfattning, att det är viktigt för klubben att vi börjar att få en lokal verksamhet som fungerar och inte håller på och bli någon gigantisk Stockholms-krets som bara håller på och tittar sig själv i den här narcissospegeln som vi håller på med.

Torbjörn Alms:

En ordningsfråga. Budgeten är ju tagen. Nu har jag Bo Kullmar som har begärt replik och Lars-Göran Göransson. Kan vi dra ett streck sen på diskussionen, OK.

Bo Kullmar:

En kort replik från en skänning som verkligen tänker på det där med telefonkostnader. Jag tycker det är... jag konstaterar att det här förslaget om intresset för lokala monitorer och lokalavdelningar kom först upp i samband med att vi började fundera på att bygga ut Monitorn och jag ser det helt...

Clas Schibler:

Jaha vi på förra ÅM och det är j— a min själ ingen Monitor och snackade då inte...

Bo Kullmar:

Då pratade man bara om att man skulle ut pengar man skulle inte lägga ut en krona på nån sånt då så vitt jag kommer ihåg. Tack.

Lars-Göran Göransson:

Jag skall kanske börja med att presentera mig. Jag heter Lars-Göran Göransson och jag sitter med i ABC-Stockholms styrelsen och är ganska djupt involverad i programframtagningen till nya Monitorn. Och jag har hört förespråkas att stödda anledningen att vi skall skaffa lokala monitorer, det är att vi skall få ner kostnaderna för den enskilda medlemmen. Jag måste faktiskt påstå att ju fler lokala monitorer vi har i Sverige i desto högre skulle min privata kostnad bli för jag skulle personligen vilja köra alla dessa monitorer, för kommer då alla program som kommer att finnas på dem. Här vi däremot en central databas där vi kan lägga upp alla dessa program då skulle den bli lägre för mig, oavsett om den står i Göteborg eller Malmö eller var sjutton som helst.

Torbjörn Alms:

Kort replik

Ulf Sjöstrand:

Det där som Lars-Göran Göransson säger är alltså inte på det sättet...han räknar inte som jag menar. Det han säger att hans personliga kostnad eller klubbens kostnad, då räknar han investeringskostnaden för klubben. Det finns ju också den möjligheten att man kan göra då det här valet själv, det kan vi alltså inte göra nu. Jag kan alltså välja att jag vill kosta på mig om jag inte kommer in på Monitorn i Alvik att ringa... kosta på ett längre samtal, den möjligheten har man inte om man gör en central Monitor i Stockholm.

Lars-Göran Göransson:

Ett påpekande, du sa någonting om att jag pratade om klubbens investering, den var inte alls med i det hela, det var telefonsaxor jag pratade om.

Torbjörn Ålm:

Kan den här debatten anses färdig?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Tack. Då går vi till nästa punkt. Val av ordförande och vice ordförande.

Ulf Sjöstrand:

Jag hade fattat det här ... När jag pläderade för så var inte budgeten färdig när jag anmälde mig.

Torbjörn Ålm:

Budgeten är tagen.

Ulf Sjöstrand:

Den var inte det. Jag har föreslagit att vi inte skall köpa... att vi skall sälja den här winchestern och att gå över till att ha lokala monitorer i mindre omfattning och vända på kakan.

Torbjörn Ålm:

Vi har tagit beslut om budgeten.

Ulf Sjöstrand:

Nej, jag begärde ordet innan det.

ÅM:

Nej.

Röst:

Han begärde ordet innan men han fick ordet efter.

Gunnar Tidner:

Fråga ÅM om vi skall ta upp det också.

Torbjörn Ålm:

Ja.

Ulf Sjöstrand:

Jag anser i alla fall att jag begärde ordet innan och om ordföranden... och jag tycker att det är en mycket märklig situation...

Röst:

Vi kan ju göra en omröstning.

Torbjörn Ålm:

OK. Skall vi göra en omröstning? Skall vi följa det beslutet som ... Skall vi fastställa den budgeten som styrelsen lagt fram.

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Jag finner att ÅM har

Jaha. Här ställs förslag ... sägs att vi har fattat ett beslut här uppe men skall vi verifiera det på bandet, kanske... nej... ok, då gör vi på ett annat sätt. Att vi ställer på nytt frågan om vi skall fastställa den budgeten som dragits, som vi har diskuterat här eller om vi skall riva upp det förslaget?

Då ställer jag frågan, skall vi fastställa den budget som har föreslagits av styrelsen?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Det låter som alla eller en majoritet vill fastställa den budgeten. Hur många röstar nej?

Jaha, det är tre stycken. Hur många röstar ja? En klar majoritet att vi skall följa styrelsens förslag. Då finner jag med dom justeringar som har diskuterats här och då fastslår vi då en budget med 640 tkr och 1040 tkr på omslutningen och 30 tkr på lokalavdelningar och 1040 tkr på totalsumman.

Marianne Forsman:

Jag vill bara göra en kommentar. 50 tkr till monitorer. Det finns möjlighet inom den siffran diskutera hur man skall lägga den summan också.

Torbjörn Ålm:

Och det har ju också diskuterats här. Det har redovisats vilka möjlighet som finns.

Röst:

Kan vi inte lägga över den diskussionen till ABC-bladet?

Torbjörn Ålm:

Det finns förslag att vi skall fortsätta den här diskussionen som nu har varit i ABC-bladet.

ÅM:

Ja.

Gunnar Tidner:

En liten kommentar bara anslutningsvis till Monitorn. Vi har låtit en del enskilda medlemmar få tillgång till det här programmet och liksom köra det och låta andra komma in. Erfarenheten har visat att dom har varit intresserade och skött det under en viss tid, sen har olika saker hänt. Belastningen på drivar, eller intresse osv som dom har lagts ned med en ganska hög hastighet. Därför har vi nog tyckt att ställer klubben upp resurser för en lokal monitor bör det vara en fungerande body som tar hand om det, alltså en befintlig lokalavdelning på den orten. Och därför kan man knappast fatta beslut om var man skall ställa förrän man ser att det kommer sådana lokalavdelningar.

Torbjörn Ålm:

Kan den här diskussionen anses avslutad?

ÅM:

Ja.

Dag Issjö:

Med teknikens hjälp så vill jag bara ha ett klargörande på vad beslutet vi om medlemsavgiften.

Torbjörn Ålm:

Det har kommit ett förslag från styrelsen att medlemsavgiften kan för 1985 inom en ram ... Ja, du får redogöra för den.

Gunnar Tidner:

Vi bör kanske fastställa 1984 års avgift så vi har det fullt klart, nämligen 140 för seniorer och 80 för juniorer. Därefter ligger då ett förslag från styrelsen med begäran att ÅM ger styrelsen ett bemyndigande att gå ut och avisera 1985 års avgifter i början på 1985 inom en ram av max 160 kr för seniorer och max 100 kr för juniorer.

Torbjörn Ålm:

Då ställer jag frågan, kan vi godkänna styrelsens förslag om en medlemsavgift på 140 kr för seniorer och 80 kr för juniorer för 1984?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Vi finner att så är beslutat. Kan vi då ge styrelsen en ram att kunna fastställa en preliminär årsavgift för 1985, på max 160 kr för seniorer och 100 kr för juniorer?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Då finner jag även den frågan är klar. Då har vi alltså fastställt budget, medlemsavgift och en preliminär ram för medlemsavgift för 1985. Då kan vi gå till val av en ny styrelse.

Claes Schibler:

En fråga. Det gäller då när vi då ökat upp 10 tkr på medlemsavgifter ifrån ... ja vi har ökat upp någonting till 1040 tkr. Det innebär då att vi skall gå ut och tvinga på folk och säga att nu skall du bli medlem för vi vet ju inte att vi får medlemmar. Det är ju någonting som är frivilligt att gå med i klubben. Vi kan ju inte gå ut och tvinga folk att dom skall komma med. Vi kan ju inte gå ut och tala om du har en ABC80 eller 800, du skall vara med, det är ju någonting frivilligt. Vi vet inte om vi kommer upp i 640 tkr. Vi har en massa grejer. Ja, när vi skall lägga på en massa pengar på det ena så kan vi lägga på pengar på det andra och då skall vi gå ut med piska på massa människor.

Torbjörn Ålm:

Har du något yrkande i det här sammanhanget?

Claes Schibler:

Jag bara funderar på hur får vi in en massa pengar hur kan vi öka upp pengar hur som helst, när vi inte vet? Då får vi ju vänta till nästa år för att se vad vi hade.

Torbjörn Ålm:

Nu kan vi gå vidare i alla fall.

Röst från publiken

...

Torbjörn Ålm:

Ekonomiska förslag av det slaget kan inte tas upp annat än om att man har en motion som behandlats tidigare i styrelsen. Man kan inte ta ett ekonomiskt beslut som inte har behandlats tidigare på ett sittande ÅM.

Röst:

...

Torbjörn Ålm:

Det är riktigt, men ekonomiskt beslut måste förberetts i ett beredande organ. Däremot kan... finns det förslag att med att styrelsen kan få i uppdrag att framlägga ett sådant förslag om arviden. Det kan man däremot göra.

Röster i publiken

...

Torbjörn Ålm:

Det finns ett förslag här att styrelsen skall få ett uppdrag att utreda frågan om arviden till de tyngst belastade styrelseledamöterna och även äldre.

Röster i publiken

...

Torbjörn Ålm:

Då tar vi den till "Övriga frågor". Kan vi nu äntligen gå till valet?

Ja, då kommer val av ordförande. Får jag be att valberedningen tar och redogör för sitt förslag.

Dag Issjö:

Vi har plockat fram ett förslag här. Det blir ganska omvälvande som ni kanske förstår, nya människor som kommer med.

Torbjörn Ålm:

Kan du ställa dig härframme.

Dag Issjö:

Vi har kommit fram till att vi vill ha kvar Gunnar Tidner som ordförande, omval på ett år alltså. Skall jag ta hela förslaget?

Torbjörn Ålm:

Nej, ta ordförande först.

Dag Issjö:

Jag kan läsa hela förslaget först så kan vi...

Torbjörn Ålm:

OK.

Dag Issjö:

Stig Löfgren som vice ordförande, Jan Holmberg kassör, en gosse som heter Gösta Stenborn vill vara med, Rune Mattsson, Bo Kullmar, Torsten Ljungström, det är dom ordinarie ledamöterna. Sen skall vi ha två suppleanter. Då vill vi ha Kalle Lindström och Björn Sjöberg. Som revisorer vill vi välja om Nils Larsson och Lennart Jansson och som revisorssuppleant så har vi ombett Lars-Göran Göransson att ställa upp. Valberedningen kommer att bestå av två gamla medlemmar, höll jag på att säga, två som varit med i år, Magnus Hedner och Göran Sundqvist och sedan ett nyval Allan Larsson. Det är det hela. Då kan vi väl ta detaljerna. Vi behöver bara personvälja två stycken personer och det är ordförande och vice ordförande.

Röst:

...

Torbjörn Ålm:

Jag tänkte just göra det. Att dom som står i förslag här reser sig upp och göra komma fram och visar sig så att alla kan se dem. Så dom som nu står på förslag till listan här kan ni komma fram och visa er.

Röst:

Kan vi få en presentation också?

Torbjörn Ålm:

Vi kommer att ta det efterhand som namnen tas ur den här klubben.

Vi börjar då med ordförande som skall väljas som person. Förslag finns att välja Gunnar Tidner som ordförande i ABC-klubben. Finns det nåt ytterligare förslag till ordförande?

Röst:

Jag föreslår att vi väljer Stig Löfgren i stället.

Torbjörn Ålm:

Är Stig Löfgren tillfrågad som eventuell ordförandekandidat?

Stig Löfgren:

Ja, valberedningen har tillfrågat mig.

Torbjörn Ålm:

Och du har svarat?

Stig Löfgren:

Jag kan ställa upp.

Nils Larsson:

Så länge han är närvarande här skall man inte tillfråga honom på det där viset.

Torbjörn Ålm:

Förlåt.

Kjell-Åke Johansson:

Jag tycker att man med tanke på hur det har fungerat under det gångna året, bör, ja året före också, bör tänka på att styrelsen skall ju kunna fungera tillsammans och det är ju vissa risker då att så att säga välja en person i taget. Man vet inte vad man får för sammansättning. Jag tror i och för sig att valberedningen har gjort ett bra jobb och man har försökt få en sammansättning här på styrelsen. Samtidigt så vet jag ju då att det är en hel del så att säga konflikter i den här styrelsen och jag ser det alltså som ett ganska svårt val för medlemmarna i klubben som är illa informerade om vad som egentligen har varit bakom och jag skulle vilja då skjuta fram Stig Löfgren som kandidat till ordförandeposten och säga då att jag tror att Stig Löfgren är en bättre ordförande, mycket bättre ordförande än Gunnar Tidner. Det låter kanske konstigt det här, för Stig och jag har kanske folk märkt har olika uppfattningar i en del frågor, exempelvis när det gäller köpet av winchester och sånt där. Men jag uppfattar att det är inget problem att ha en annan uppfattning än Stig. Man kan, så att säga, komma sams och diskutera och vara överens i princip hur man skall hantera ändå, fast man har olika uppfattningar i sak. Så jag ser inte det som något problem, men det är ett problem att ha en annan uppfattning än Gunnar Tidner. Det är hopplöst med en styrelse liksom blir avgrunder mellan då olika personer för att dom har olika åsikter i sakfrågor. Jag menar att vi måste ha en ordförande i klubben som man kan samarbeta med även när man har olika uppfattningar i sak. Jag föreslår alltså Stig Löfgren.

Torbjörn Ålm:

Eftersom just ordförande och vice ordförandeposterna måste bestämmas separat så tänkte jag ta dom först och sen så tar vi upp dom övriga ledamöterna sen.

Då ställer jag frågan, väljer vi Gunnar Tidner ... JA är då Gunnar Tidner som ordförande och NEJ skulle här betyda Stig Löfgren eventuellt. Har vi fler förslag?

Röst:

Jag är ny medlem här och jag vet inte vem Stig Löfgren är och vi skulle ha presentation före.

Torbjörn Ålm:

Han kanske kan presentera sig själv.

Stig Löfgren:

Ja, jag tror att jag kanske är känd för dom flesta, i alla fall inom Stockholmsområdet, men det är klart nya medlemmar kan kanske inte sett min nuna förut. Jag har alltså under senaste året varit ordförande i ABC-Stockholm där jag då har verkat hela året som ordförande. Tidigare satt jag där både i interimsstyrelsen och som vice ordförande. Under det här året har jag då i riksföreningen suttit som ... Under det här året har jag då fungerat som ledamot i ABC-klubben och huvudsakligen haft hand om tekniska frågor och sådant. Räcker det eller skall jag ta personlig presentation också?

Torbjörn Ålm:

Då ställer jag frågan, kan vi gå till val av ordförande?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Ålm:

Väljer vi Gunnar Tidner till ordförande?

ÅM:

...

Torbjörn Ålm:

Votering verkar vara nödvändig här. Väljes Stig Löfgren som ordförande?

ÅM:

...

Torbjörn Ålm:

OK. Votering.

Bo Kullmar:

Anmäler att jag drar mig tillbaka om ÅM väljer Stig Löfgren som ordförande från styrelsen.

Rune Mattsson:

Jag drar mig också tillbaka om inte Gunnar Tidner ...

Torbjörn Ålm:

Någon fler som vill yttra sig. Jaha, då får vi gå till votering.

Vilka väljer Gunnar Tidner som ordförande?

Rösträkning: 26 st

Torbjörn Ålm:

Vilka väljer Stig Löfgren som ordförande?

Rösträkning: 13 st

Torbjörn Ålm:

Jaha, då finner jag att Gunnar Tidner är vald till ordförande i ABC-klubben för 1984.

Då kommer vi till val av vice ordförande och där har vi förslag från valberedningen Stig Löfgren. Väljs Stig Löfgren till vice ordförande?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Ja, det verkar klart.
Då kommer vi till övriga ledamöter. Styrelsen skall själv konstatera sig och förslaget från valberedningen kan dras av valberedningen.

Dag Issjö:

Jan Holmberg

Jan Holmberg
Jaha, jag heter Jan Holmberg. Jag har inte jobbat inom ABC-klubben något tidigare. Jag har eget företag och nu har jag flyttat dom lokalerna hit ut till Traneberg, så där hade jag tänkt att, ja... jag är närmare att efter jobbet och hjälpa till så att säga. Dessutom har valberedningen då tillfrågat mig om jag vill vara kassör och det har jag antagit eftersom jag ändå håller på med redovisning.

Dag Issjö:

Gösta Sternborn finns inte närvarande vad jag kan förstå. Jag känner honom inte personligen, ung man, jurist. Rune Mattsson, känner dom flesta kanske? Du kanske skall säga vem du är i alla fall?

Rune Mattsson:

Jag har varit redaktör för ABC-bladet det här året. Jag är intresserad av ABC80 och 800 också.

Bo Kullmar:

Jag jobbar som programmerare i första hand med Cobol på stordatorer. Har suttit i styrelsen ett år och kämpat för ABC800/806 inom styrelsen. Har blivit tvingad att föra protokoll också inom styrelsen.

Dag Issjö:

Och sist bland dom ordinarie ledamöterna är Torsten Ljungström.

Torsten Ljungström:
Ja, jag har nog inga meriter inom ABC-klubben, men jag jobbar med ABC-CAD och sen har det varit vägt tungt att jag varit ordförande i Svensk Elektronikindustriförening ett antal år så jag skall kunna klara det där jobbet i styrelsen. Tack.

Torbjörn Alm:

Jaha, nu har vi hört valberedningens förslag till ordinarie ledamöter i styrelsen. Finns det några ytterligare förslag till ordinarie ledamöter i styrelsen?

Nej, tycks inte finnas några ytterligare förslag. Då ställer jag frågan, kan vi då välja Bo Kullmar, Rune Mattsson, Gösta Sternborn, Torsten Ljungström och Jan Holmberg som ordinarie ledamöter i ABC-klubbens styrelse för 1984.

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Då kommer vi till suppleanterna.

Dag Issjö:

Suppleanter är gamla trotjänare, Kalle Lindström.

Kalle Lindström:

Och jag är ökad spaltskrivare samt även en del programsnuttar har blivit till på grund av mig.

Gunnar Tidner:

Du kan väl tala om vad du kallar dig på KOM.

Kalle Lindström:

Jag kallar mig allmänt för TCP, The Computer Phantom.

Björn Sjöberg:

Håller väl huvudsakligen på med utbildning på ABC-datorer. Har väl suttit med som suppleant nu i två år i styrelsen.

Torbjörn Alm:

Finns det då andra förslag till suppleanter?

Claes Schibler:

Nej, inte som suppleant men däremot att på ordinarie styrelsemöte när styrelsen i sig är fulltalig så ska inte suppleanterna vara tvingade att ha rösträtt, som det blev tilltvingat att nu skall vi göra så här under föregående år i april. Utan att då ha alla som har varit kallade som skall ha rösträtt, det sa Gunnar, vi skall ha det, att alla skall ha rösträtt, även fast styrelsen i sig är fulltalig och suppleanterna finns med, så skall suppleanterna rösta med och det skall räknas.

Det där är körde jag in absurdum dom sista sammanträdena genom att då hade vi Kalle med, OK då behöver inte jag rösta. Och det framhåvde jag varje gång. Det tycker jag är fel, och flera tycker att det är fel att suppleanterna skall ha rösträtt. Man har ju yttranderätt, men när det skall röstas någonting så skall dom inte ha det Tack.

Torbjörn Alm:

Vill någon kommentera detta?

Gunnar Tidner:

Det står ingenting om det i stadgarna ABC-klubben har.

Claes Schibler:

Det är praxis.

Gunnar Tidner:

Det borde föras in, va, vi har fått det här påpekandet både från valberedningen och från revisorerna. Jag har ingenting alls emot att man reglerar det, det blir enklare för mig än att slippa avgöra vem som skall ha rösträtten. Tycker jag är bra om ÅM säger ifrån.

Nils Larsson:

Eftersom han hänvisade till revisorerna kan jag ju tala om vad vi har sagt. Vi har deklarerat det att så länge det finns en fulltalig styrelse så är det ju styrelsen som har ansvaret. Däremot när suppleanter går in och så att säga fullgör sin suppleantjänst eller om någon i den övriga styrelsen inte är närvarande då skall dom ha rösträtt. Det brukar i praktiken aldrig vålla några problem, därför att någon förutsätter i dom allra flesta fall att styrelsen snacker sig samman och vi har alltså från vår sida sett tagit väldigt lätt på den här biten, men vi har påpekat det såsom varande ren formell sak.

Stig Löfgren:

Jag ville bara kommentera att i stadgarna står det att ordinarie ledamot har rösträtt och suppleanterna, dom är alltså inte nämnda där som rösträtt utan det bör förtydligas men klart enligt stadgarna är att dom har inte rösträtt.

Torbjörn Alm:

Eftersom det här är en öklarhet i stadgarna...

Röst:

...

Torbjörn Alm:

Nej, i vanliga sådana här, skall vi säga kommunala sammanhang och liknande så är det så att suppleanter går in som ordinarie och får då rösträtt när ordinarie inte är närvarande. Det är det normala.

Gunnar Tidner:

Det här är inte någon stor fråga. Ingen fråga i styrelsen har avgjorts beroende på om suppleanterna skulle haft eller inte haft rösträtt.

Claes Schibler:

Det har det visst det. Det vart vi tilltvingade till när vi satt uppe på Mariannes jobb första gångerna, då var det tvingande, vi ska ha rösträtt och det skulle röstas. Det var dj a min själ tvingande om något var tvingande.

Gunnar Tidner:

Men frågan som ni sen röstade i hade varken fallit si eller så, beroende på om suppleanterna hade röstat det är det jag menar. Skälet till att det varit så tidigare har varit ett sätt att dra in dom som aktivt i styrelsearbetet. Jag har ingenting emot att man reglerar det här, det gör det lättare för mej att lösa den här frågan om vi reglerar på det sättet.

Torbjörn Alm:

Då ställer jag frågan, skall vi här på ÅM reglera den här frågan eller... Skall vi uppge åt styrelsen att fastslå en ordning för suppleanterna?

Röst:

Följ stadgarna.

Torbjörn Alm:

Och stadgarna säger? Jaha, så suppleanterna är icke nämnda i stadgarna.

Röst:

Men, herregud, suppleant betyder att man inte har rösträtt.

Torbjörn Alm:

Ja, det är ju det normala i alla andra sammanhang.

Röst:

ABC-klubben skall den inte vara normal då?

Torbjörn Alm:

Det är alltså ÅM mening att suppleanterna får rösträtt när dom går in i ordinaries ställe men inte annars?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Då finner jag frågan utredd för den här gången. Men vi hann aldrig komma till den där punkten med val av suppleanter, för vi blev avbrutna.

Valjer vi då Kalle Lindström och Björn Sjöberg som suppleanter i ABC-klubbens styrelsen?

ÅM:

Ja.

Claes Schibler:

Herr ordförande. Jag ville bara klargöra den här saken innan vi valde suppleanter för vi har ju haft det här tjaftast under året, och det var därför dom skulle veta vad dom ger sig in på nämligen, om dom skulle tvingas på rösträtt att ÅM skall tvinga dom på att måste vara närvarande och dom skall dom ha rösträtt även fast styrelsen i sig är fulltalig.

Torbjörn Alm:

Är frågan avslutad? Då kommer vi till nästa punkt.

Dag Issjö:

Det är revisorerna. Vi har två mycket noggranna revisorer som har granskat böckerna i år. Vi har bett dom att granska böckerna ett år till. Det är Nils Larsson och Lennart Jansson.

Torbjörn Alm:

Kan vi välja om dessa som revisorer för nästa år också?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Då finner jag Nils Larsson och Lennart Jansson valda till revisorer. Då tar vi revisorssuppleant.

Dag Issjö:

Det är Lars-Göran Göransson, studerar företagsekonomi och är sålunda kvalificerad.

Torbjörn Alm:

Väljer vi Lars-Göran Göransson som revisorssuppleant?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Det är valberedningen. Och valberedningen har varit så snäll att den till och med plockat fram en valberedning, vilket valberedningar oftast inte gör. Det är mycket, mycket snällt.

Claes Schibler:

Jag får påpeka här att när man tar valberedningen så är det någon av den gamla styrelsen som tas dit, för dom har ju stor personkännedom, exempelvis Kjell-Åke Johansson här.

Torbjörn Alm:

Då skall vi skriva upp alla förslag som dyker upp.

Dag Issjö:

Skall jag ta valberedningens förslag? Göran Sundqvist blir kvar, som sammankallande då, Magnus Hedner och Allan Larsson. Utav dom är bara Göran Sundqvist närvarande.

Allan Larsson är tillfrågad och tackat ja. Det är en man som träffar mycket folk också, i närheten och kring klubben, så han bör kunna känna igen människor.

Torbjörn Alm:

Finns det nåt ytterligare förslag till ledamöter i valberedningen?

Röst:

Kjell-Åke Johansson.

Röst:

Ulf Sjöstrand.

Torbjörn Alm:

Ja, vi får försöka få ihop ett förslag här på tre personer i en valberedning. Det finns ett förslag från valberedningen själva på Göran Sundqvist och Magnus Hedner och Allan Larsson. Och så finns det förslag här på ytterligare personer som skulle kunna alternativt ingå i valberedning. Och då frågar jag, kan vi välja dom här tre eller skall vi välja någon annan gruppering? Och då ställer jag frågan, kan vi välja Göran Sundqvist, Magnus Hedner och Allan Larsson som valberedning eller skall vi ha andra förslag?

ÅM:

...

Torbjörn Alm:

Då ställer jag frågan, kan vi välja Göran Sundqvist, Magnus Hedner och Allan Larsson som valberedning?

ÅM:

...

Röst:

Man skulle också kunna tänka sig att utöka valberedningen.

Claes Schibler:

Man kan ju välja dom en och en.

Torbjörn Alm:

Det är också förslag att välja dom en och en och då får jag väl ta dom och då får vi ju räkna helt enkelt röster så vitt jag förstår.

Röst:

Det finns förslag att utöka valberedningen.

Torbjörn Alm:

Ja, det har vi. Skall vi utöka valberedningen ytterligare?

ÅM:

Nej.

Torbjörn Alm:

Jag finner att det är icke ÅM önskan.

Torbjörn Alm:

Dom måste vara närvarande eller också tillfrågade. Vi kan inte välja en person som inte är tillfrågad. Vi har alltså dels tre förslag från valberedningen och så två ytterligare namn, Ulf Sjöstrand och Kjell-Åke Johansson. OK.

Då får jag väl ta ett namn i taget och så får vi lyssna. Göran Sundqvist, Magnus Hedner, Allan Larsson. Ulf Sjöstrand, Kjell-Åke Johansson.

Det var mycket diffust. Göran Sundqvist hördes ett klart ja på. Vi får räkna röster, det är inte mycket att göra. Vi skall alltså välja ytterligare två personer till valberedningens ledamöter och då börjar jag med Magnus Hedner, (rösträkning =26), Allan Larsson (rösträkning =23), Ulf Sjöstrand (rösträkning=9), Kjell-Åke Johansson (rösträkning=12).

Det blev så att Magnus Hedner fick 26 röster och Allan Larsson fick 23 röster och så valda. Då finner jag att efter den här voteringen att till nu valberedning utsetts Göran Sundqvist, sammankallande, Magnus Hedner och Allan Larsson. Kan dessa anses valda?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Vi har ett förslag till en stadgeändring i stadgarna för ABC-klubben och begär att Gunnar Tidner redogör för den.

Gunnar Tidner:

Det är egentligen bara två ganska små ändringar. Den första punkten inneår en anpassning till vad förhållanden faktiskt är nu, nämligen att vi byter ut i föreningens ändamål "ABC80-användare" mot "användare av ABC-datorer".

Den andra ändringen innebär att vi tidigare lägger den tidpunkt då vilket medlemsavgiften senast skall vara betald så att det står att medlemsavgiften skall erläggas årligen före den 15 mars. Texten tidigare är före utgången av april månad. Det är med den stora medlemsstock vi har nu är det skönt att kunna klara av vilka som är medlemmar för året så tidigt som möjligt och därför är det här förslaget lagt på det sättet.

Torbjörn Alm:

Då ställer jag frågan, kan dessa ...

Gunnar Tidner:

Kan man inte lägga ett förslag att man får det här sista dagen för medlemsavgiften... så att säga streck för medlemsantalet den 15 februari alltså som att det hade varit i torsdags att man hade det före ÅM. Av praktiska skäl för att sedan kunna ha för att kunna göra en översikt hur många medlemmar man har just före ÅM, för att man lättare kunna lättare lägga en budget sedan. Det var allt. Tack. Det var en fråga.

Gunnar Tidner:

Medlemsantalet på dom nya det flyter ju hela tiden utan det här är närmast frågan om när kan vi anse att medlemmar lämnar klubben. Det finns några som nu när vi infört aviseringar hyggligt hör av sig och säger att nu vill jag inte vill vara med längre. Annars brukar praxis vara att man låter bli att betala medlemsavgiften och därmed anses man ha utträtt. Av praktiska skäl så har det varit jobbigt att ha det så sent på året. Vi har då tyckt att man skall lägga fram eller flytta den tidpunkten till den 15 mars. Jag tror att det är väldigt svårt att ta den annu tidigare för vi kan knappast gå ut med en avisering före mitten av januari. Och folk måste ha en viss tid att betala.

Torbjörn Alm:

Några ytterligare synpunkter?

Börje Jansson:

Jag är ny medlem här, betalade in avgiften här i torsdags, tror jag det var. Och jag vet inte om man skall ta hela paragrafen 5, i så fall vill jag ställa en fråga eller om man bara skall ta ändringen? Jag kan i alla fall ställa frågan, vad betyder andra meningen i paragrafen 5, "Beviljat medlemskap träder i kraft när medlemsavgift erlagts"? Betyder det där att jag inte är medlem förrän jag är beviljad, det har ju inte hunnits med rimligtvis under den här tiden.

Gunnar Tidner:

Så här skrevs det en gång i tiden och vi har tillämpat en väldigt öppen attityd när det gäller nya medlemmar. Så i princip är det bara ...vi skriver i sådana här broschyrer att medlem blir du enklast genom att sätta in medlemsavgiften på vårt postgiro. Sen aldrig frågan om att vi för upp det på styrelsemöten och formellt antar dom. I och med att avgiften är betald så anses vederbörandes medlemskap vara automatiskt beviljat. Så kommer pengarna in och det står att det är medlemsavgift för den och den personen så är man de facto medlem i klubben. Om man inte som en del betalar i december och säger att medlemskapet avser 1984 då blir dom i princip medlemmar den första januari 1984. Det här har ju egentligen bara betydelse för gamla medlemmar. Självklart så tar vi in nyamedlemmar när som helst och när dom då inträder så brukar vi ge dem årets förmåner, dvs alla utgivna ABC-blad och alla ABC-kassetter.

Dag Issjö:

Jag föreslår att man gör en liten ändring av texten här. Det här ordet "beviljat" kan man väl stryka. Satsbyggnaden är inte så hemskt väl genomförd då. Beviljat medlemskap träder i kraft... träder det i kraft är väl beviljat redan innan det träder i kraft. Litet luddigt där med.

Carl Gunnar Hillerfors:

Jag har ett förslag på denna menings utformning. "Medlemskap erhålls automatiskt då avgiften erlagts."

Torbjörn Alm:

Det är samma som det andra förslaget, att man helt enkelt stryker ordet beviljat. Då blir det ett medlemskap träder i kraft när medlemsavgiften erlagts, så det är precis det du är ute efter.

Kan vi försöka komma till beslut. Vi tar en paragraf i taget då. Den första stadgändringen gäller paragraf 1 att sammanslutningen skall gälla användare av ABC-datorer. Kan det stadgändringsförslaget antas?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:
Är det enhälligt?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:
Det är enhälligt.

Gunnar Tidner:

Som talesman för styrelsen så vill jag säga att vi har inte något emot den ändring som DI föreslog och som jag uppfattade var innebörden av vad CGH ändring också, nämligen att vi stryker ordet beviljat och sätter stort M på Medlemskap. Alltså, andra meningens lyder: Medlemskap träder i kraft när medlemsavgiften erlagts.

Torbjörn Alm:

Kan vi då ta detta ändrade förslag till stadgändring av paragraf 5 att medlemskap träder i kraft när medlemsavgiften erlagts och medlemsavgift skall erläggas före 15 mars?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:
Är det enhälligt?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Enhälligt.

Gunnar Tidner:

Det betyder att stadgarna träder omedelbart i kraft och det gäller alltså medlemsavgiften för 1984. Den skall vara senast betald den 15 mars.

Torbjörn Alm:

Sen har vi dagordningen, behandlat motionen från ABC-Stockholm redan, så den utgår nu. Den togs mycket tidigare. Sen kommer vi fram till "Övriga frågor" och där hade vi lite övriga saker som var uppe, dels var det diskussion om nätverk, att få någon slags investeringsplan eller investeringsredovisning. Sen var det önskemål att ett allmänt medlemsmöte. Kan vi ta upp de här punkterna?

Nils Larsson:

Herr ordförande glömmer ett förslag också.

Torbjörn Alm:

Ja, förlåt. Kan vi ta först då det här förslaget. Det föreligger ett förslag från revisorerna.

Nils Larsson läser **Förslag** av den 17 februari 1984.

Förslag

Intill dess att stadgarna utformats vad gäller styrelsens befogenheter, får vi härmed föreslå årsmötet

att styrelsen bör rekommenderas att ej taga några beslut med större ekonomiska konsekvenser utan att medlemmarna tillfrågats på allmänt möte.

Stockholm den 17 februari 1984

Nils Larsson

Lennart Jansson

Meningen med det här förslaget är ju klart att det behöver inte vara allmänt möte på annat sätt än att man ser till att medlemmarna har möjlighet att säga vad dom tycker och tänker. ABC-klubben är i och för sig en mycket bra informationskälla i den bilden. Så vi skall inte dra det till större grejer än nödvändigt är, jag misstänker att även Lennart håller med mig där.

Torbjörn Alm:

Får jag tolka ditt förslag så att om styrelsen vill göra något beslut av större ekonomiska konsekvenser skall man alltså avisera dom i ABC-bladet, dock därigenom be att få synpunkter från medlemmarna. Är det så jag får tolka det?

Nils Larsson:

Beroende på vad frågan gäller. Jag vill inte klavbinda den nya styrelsen, fortfarande utan att dom skall ha möjlighet att agera. Däremot vill jag att det icke skall vara tyst utan det skall komma ut. Det är där det sitter och det har kommit igen förut också. Och det här förslaget kräver också i praktiken att man gör en stadgerevision och tittar över det här litet grand så att man får in i stadgarna på något sätt. Det kan mycket väl ligga medskickat till stadgarna, någonting vad som skall gälla, det är inte nödvändigt att det går in direkt i stadseparagraferna, nästans skall det vara ett liten hållhake, i alla fall.

Lars-Göran Göransson:

Vad menar du med "större ekonomiska" ...ja, vad det var nu du sa?

Nils Larsson:

Jag menar att om man tar i styrelsen all beslut på omkring 100 tkr, då tycker jag det definitivt att det är ett större ekonomiskt åtagande som klubben tar.

Lars-Göran Göransson:

Skall du dra gränsen vid 100 tkr eller vid 50 tkr eller skall du dra den vid 10 % av omsättningen?

Nils Larsson:

Jag har hävdats fortfarande såsom jag sa förut, vi har icke velat säga något hårdare begränsning på detta för att fortfarande, ju hårdare man binder saker desto mer kommer dumheter också fram. Det är bara att konstatera så. Vi vill inte ha den typen. Vi vill att stor skall känna sitt ansvar att dom icke skall göra mer än att dom skall redovisa och jobba i enlighet med vad medlemsopinionen vill, och den kan förändras, det vet både du och jag om vi tänker efter.

Gunnar Tidner:

Om jag får kommentera det här förslaget litet grand så är det ett förslag som är litet svårt. Jag förstår liksom bakgrunden till det hela och jag kan hålla med om vad som du vill uppnå med det. Du vill lägga ett band på styrelsen så att vi inte skenar iväg och det tycker jag är riktigt, det skall finnas såna band. Men frågan är, hur det skall göras. För är det ett stort beslut, och styrelsen kan komma i den situationen att dom bedömer att vi skulle inte leva upp till det förtröende som vi fått om vi är handlingsförlamade och inte tar i frågan. Hur pejar vi en medlemsopinion? Det är då självklart, att, ja självklart är det inte, det är inte onaturligt aom det är ett stort belopp det gäller att meningarna kommer att vara delade om hur pengarna används. Det kommer att finnas när vi hör medlemsopinionen både dom som tycker det ena och dom som tycker det andra, och det är svårt då att tolka på rätt sätt dom kanske relativt få reaktioner man har fått. Under det är som har gått så har styrelsen arbetat med litet större revision av stadgarna och vi har väl inte hunnit helt färdigbehandlad frågan i alla dess faser. Min tanke var att kommande styrelse skulle ta på sig att göra en ganska ordentligt genomgripande stadgerevision, som jag då inte tror kan komma eftersom det är rätt många ändringar, att tas som vi gjort här i enhällighet, utan måste tas på två på varandra följande möten med två tredjedels majoritet. Jag tror det står så i stadgarna, nämligen, och då skulle tanken vara att kalla till ett medlemsmöte i höst och lägga fram det utarbetade förslaget som har varit på remiss. Och då kan man där ta upp och försöka bygga in något slags checksystem. Problemet är ju att vi kan komma i den situationen vi känner behov att rådfråga något organ och det organet är egentligen ett extra medlemsmöte, men vi tycker att det är en för stor apparat och kalla in dom. Vi kan rådgöra med revisorerna. Då kanske vi binder upp dom och det kanske är olämpligt. Man kan lösa det på det sättet att man väljer någon slags delegation som i ÅM:s frånvoro man kan dra litet större frågor av den här räckvidden.

Och då är dom valda med en slags representiv demokrati, annars har vi väldigt stora svårigheter att leva upp det.

Därför skulle jag vilja föreslå att vi stället går så det här året att ÅM uttalar sig att vi skall samråda med revisorerna innan vi tar något beslut av större räckvidd.

Claes Schibler:

När vi har att peja medlemsopinionen i en fråga av större ekonomisk art så behöver vi ju bara höra efter vad medlemmarna i styrelsen menar att man skall göra. Eftersom jag framhållade flera gånger men blev nedstudad, tyst, tyst du skall inte prata, har du inget annat att säga, du behöver inte yttra dej så här inte får man höra från herr ordförande Tidner. När jag säger att vi inte har medlemmarnas mandat på att ta dessas stora kostnader. Vid ett utav de senaste mötena säger Bo Kullmar att vi vet att du du motståndare till Monitorn. Jag är inte motståndare mot Monitorn och winchestern och sådana här saker, jag är motståndare mot det sätt där vi beslutade att här skall vi kasta ut väldigt mycket pengar utan att gått till ÅM och frågat. Och jag har framhållat hela tiden, men jag blev nedstudad, det har ju inte stått i papperen, eftersom det är Bosse som skriver dom att man lägger ner rösten. Vid ett möte i höstas när vi pratade om den här redovisningen över hur mycket folk har kört på Monitorn, när vi går då klockan halv ett, så säger jag till övriga frågor att vi har den här frågan att ta upp, där jag har jobbat nu under sommaren, hittat program och det skall sortera och pysslas och Uffe han har gett mig filer, när, vi har inte tid nu, vi skall gå hem, när skall vi då få tid ta upp det då? Ja, kom med papper, du kan väl göra i ordning papper, som vi får då till Monitor-gruppen. Ja det är ingen i— som talar om den Monitorgruppen skall ha sammanträde och jag har rätt mycket som skulle göras på ordinarie arbetsstid, som drog över till kvällen, eftersom jag på tvålochen halv månad petade ihop 150 timmar övertid, sen skall man sitta på sammanträde från klockan 17, det är då jag måste åka från Farsta, till klockan ett när vi åker härifrån som jag är hemma klockan två på natten. Det är alltså inga sammanträden utan det är arbetsmöten. Och då står det inte att jag motsätter mig det här, det står alltså inte i protokollet, att jag har reserverat mig. Uffe var vettig nog att säga "Jag reserverar mig emot detta beslut". Och det kan stå ibland. Men när jag är förbannad och kastar papperen här har ni dom för i h— e, ja håll för örnen, det gör du i vanliga fall också, därför det är han som skriver protokollet, jag har hela tiden framhållt att vi inte har mandat, men dom lyssnar inte på mej, dom där uppe, han i mitten och han bredvid. Tack.

Nils Larsson:

Jag håller med Gunnar Tidner om att det kan vara lämpligt forum att man tar en kontroll med revisorerna. Jag bad på föregående ÅM att jag skulle bli kallad till styrelsemötena, så att jag visste när dom avhölls, för att jag räknade att jag skulle vara närvarande på varje styrelsemöte, men för att jag skulle ha en chans. Jag har inte fått en enda inbjudan. Det kanske är en av orsakerna jag röstade på den andra ordföranden som ordförande.

Gunnar Tidner:

Bortsett från person och sak har så tycker jag rent principiellt att revisorer inte skall vara närvarande vid styrelsemöten, men jag tycker att man kan kalla dom när det är en fråga som man bedömer av större vikt och man vill inhämta deras uppfattning sen en annan sak vi skall skicka protokoll så att ni kan följa och ta del av styrelsearbetet och det att du inte fick dom i början berodde på att vi trodde att det räckte att skicka dom på en flexskiva och det var vissa tekniska svårigheter men sen har du fått det i alla fall. För kommande år så räknar jag med att ni skall få ta del av protokollen och att vi kan rådgöra när vi ser en större fråga, det är ungefär så jag skulle vilja ha det.

Nils Larsson:

Då skulle jag vilja replikera. Flexskivan fick jag i höstas för att kommentera detta. Sen blev jag litet förvånad också jag kan inte följa protokollet om det i protokollen icke är meddelat när någon reserverar sig. Claes redovisar nu att han inte fått sina reservationer inlemmade i protokollet. Och det vill jag att dom skall vara i så fall. Tack.

Gunnar Tidner:

Jag har aldrig hindrat så att säga hindrat någon från att uttrycka sin reservation till protokollet.

Claes Schibler:

Men det är Bosse som skall skriva in det också.

Bo Kullmar:

Jaja, jag litet ordblind, det har ni sett i ABC-bladet. Du får ju bete dig som folk även på styrelsemötena och klart tala om när du reserverar dig, när du sitter och skriker och gal så vet ju jag inte när det skall in i protokollet. Tack.

Claes Schibler:

När jag inte är som folk i vanliga fall, varför skall jag vara det på styrelsemötena?

Gunnar Tidner:

That's the problem.

Torbjörn Alm:

Just det.

Torbjörn Alm:

Vi har ett förslag här ifrån Gunnar Tidner att revisorerna skall hållas löpande underrättade om vad som händer, protokoll och kontakt skall tagas i samband med alla beslut som har med större ekonomisk konsekvens. Är detta ÅM:s åsikt?

ÅM:

Ja.

Torbjörn Alm:

Det åligger styrelsen att underrätta revisorerna hela tiden. Sen har det kommit förslag om en sorts investeringsplan, eller snarast att man skall försöka att till nästa redovisning definiera inventarier och sådana saker. Och då ställer jag frågan, är det medlemmarnas önskemål att inventarierna redovisas till värden och efter avskrivning, osv.

ÅM:

...

Torbjörn Alm:

Nej, jag finner att det inte är ett önskemål.

Röst:

...

Torbjörn Alm:

Det blir ingen skillnad, det blir bara en information till medlemmarna vad man har för prylar.

Nils Larsson:

Det blir en annan skillnad också. Man manipulerar vinsten, om man skriver av allthop så ser klubben fattigare ut på en gång. Det blir litet grand...Det är en av orsakerna, varför jag har suttit tyst en hel del i budgetförslaget.

Röst:

....

Gunnar Tidner:

Man får skatta för den förmögenhet klubben har och skatta för inkomst av kapital. Det betyder alltså våra räntor. Ett sätt att släppa den skatte är att vi kan bli klassificerade som allmännyttiga, dvs om vi har någon verksamhet, så är så stor del av vår verksamhet så att vi kan säga att den här förtjänar inte medlemmarna på att vara med i ABC-klubben. Röda Korset är ett exempel på en sådan förening.

Röst:

...

Gunnar Tidner:

Jag kan inte exakt hur förmögenheten räknas ut, om dom bara tittar på våra banktillgodohavanden, men jag kan tänka mej att det spelar en viss roll. Och ur den synpunkten skulle det vara bra att inte ha för stor förmögenhet.

Nils Larsson:

När det gäller förmögenhetsskatterna, så träder väl dom, vad jag vet, in vid ganska höga belopp. Så risken för att vi drabbas av den kommer om vi jag kan inte belopper i huvudet, men det skall röra sig om ett par hundratusen i alla fall, har jag en känsla av.

Gunnar Tidner:

Jag kan säga att skälet till att vi formellt inte har gjort det var att styrelsen har ansett att dom kan hantera och då överblick ändå. Det skulle medföra en massa merjobb i det redovisningssystem vi arbetade så att ...Sen är det möjligt att det finns ideer om att man på bättre redovisningssystem att man då kan göra det. Innan vi har sett ny kassör i arbete osv, så skulle det vara väldigt svårt om, tycker jag, om vi band oss på den här punkten. Därför skulle jag föreslå att vi får fortsätta som vi har gjort.

Röst:

....

Här tog bandet slut

RAM-rutiner för ABC806.

Mats Knuts har gjort några program för att kopiera till och från det extra RAM-minne som finns i ABC806. Det är dels ett program som gör att man kan köra ABC806:an som en RAM-maskin. Detta innebär att BASIC-tolken som normalt ligger i EPROM kopieras över till det extra RAM-minnet. Detta gör man om man vill ändra något, t ex ändra promptern eller BASIC-syntax.

Kör man ABC806 som RAM-maskin med programmet RAMBAS så kan man inte använda RAM-floppyn eftersom tolken då ligger på den plats som drivrutinen för RAM-floppyn använder normalt (de 13 första sektorerna). Då kan man ändra RUNRAM så att tolken i stället läggs högt upp i RAM-minnet, men då kan man inte använda den första HR-bilden som ju normalt lagras där.

Till samtliga assemblerrutiner finns källkoden i kommenterad form och även assemblerad.

RAMBAS .BAS Kopierar över BASIC-tolken till RAM
RAMBAS .ASM Assemblerkällkod till ovanstående
RAMBLK .BAS Rutin för att blocka in HR minne från assembler

RAMBLK .ASM Assemblerkällkod till ovanstående
HRINOUT.BAS Rutin som används i HRLOAD och HRSAVE
HRINOUT.ASM Assemblerkällkod till ovanstående
HRSAVE .BAC Program för att spara HR-minne (grafikbild) på disk
HRLOAD .BAC Program för att ladda HR-minne (grafikbild) från disk

Bo Kullmar

Blockning av HR-minne

Detta är en kort beskrivning på hur HR-minnet kan blockas in eller ut från assembler. Om någon del av minnet blockas in över BASIC, DOS, OPTIONSPROM eller systemvariabler, måste DI (disable interrupt) utföras. Klockan uppdateras nämligen genom interrupt var 10 ms och då används BASIC och systemvariabler.

Fysiskt minne

128 Kb

+-----+	
! 4 Kb !	31
+-----+	
! 4 Kb !	30
+-----+	
! !	!
. .	.
. .	.
. .	.
! !	!
+-----+	
! 4 Kb !	1
+-----+	
! 4 Kb !	0
+-----+	

F.PAGE

Logiskt minne

64 Kb

+-----+	
! 4 Kb !	15
+-----+	
! 4 Kb !	14
+-----+	
! !	!
. .	.
. .	.
. .	.
! !	!
+-----+	
! 4 Kb !	1
+-----+	
! 4 Kb !	0
+-----+	

L.PAGE

```
LD A,F.PAGE
LD B,L.PAGE*16 ; OBS glöm ej multiplicera med 16
IF block-in THEN SET 7,A IF block-out
THEN RES 7,A
LD C,52 ; Minnestabellport
OUT (C),A ; Denna instruktion måste användas ej
OUT(52),A
```

Enda skillnaden mellan block in och ut är således satt respektive nollad bit 7 i ackumulatören.

Happy programming

Mats Knuts <746>

1 ! RAMBAS.BAS

10 INTEGER

20 POKE 49152,243,33,0,0,17,0,128,1,0,64,237,176,62,0,6,0

30 POKE 49168,205,96,192,62,1,6,16,205,96,192,62,2,6,32,205,96

40 POKE 49184,192,62,3,6,48,205,96,192,33,0,128,17,0,0,1,0

50 POKE 49200,64,237,176,33,0,64,17,0,128,1,0,64,237,176,62,4

60 POKE 49216,6,64,205,96,192,62,5,6,80,205,96,192,62,6,6,96

70 POKE 49232,205,96,192,17,0,64,33,0,128,1,0,64,237,176,251,201

80 POKE 49248,203,255,14,52,237,121,201

90 REM Startadress = 49152

Assembler källkod:

```
;
; RAMBAS.ASM
;
; Detta program kopplar in HR minne över basic tolken
; och kopierar över ABC806 tolken till detta
;
MPORT EQU 52 ; Minnestabellport
SADR EQU 0C000H ; Startadress denna rutin
;
;
START DI SADR
LD HL,0
LD DE,8000H
LD BC,4000H
LDIR ; Flytta 0-16 k till
; 32-48k arean Koppla in
; RAM på 0 - 16k

LD A,0
LD B,0*16
CALL BL_IN ; 0-4k
LD A,1
LD B,1*16
CALL BL_IN ; 4-8k
LD A,2
LD B,2*16
CALL BL_IN ; 8-12k
LD A,3
LD B,3*16
CALL BL_IN ; 12-16k
LD HL,8000H
LD DE,0
LD BC,4000H
LDIR ; Nu är 0-16 flyttade
LD HL,4000H
LD DE,8000H
LD BC,4000H
LDIR ; Flytta upp 16-32k
; till 32-48k arean

LD A,4
LD B,4*16
CALL BL_IN ; 16-20k
LD A,5
LD B,5*16
CALL BL_IN ; 20-24k
LD A,6
LD B,6*16
CALL BL_IN ; 24-28k
LD DE,4000H
LD HL,8000H
LD BC,4000H
LDIR ; Flytta ner 32-48k till
; 16-32k arean EI RET

BL_IN SET 7,A
LD C,MPORT
OUT (C),A RET ;
END START
```

```

1 ! RAMBLK.BAS
10 INTEGER
20 POKE 64256,243,62,0,6,192,203,255,14,52,237,121,201,0,0,0,0
30 POKE 64272,243,62,0,6,192,203,191,14,52,237,121,201
40 REM Startadress = 64256

```

Assemblerkällkod:

```

;
; *****
; *
; * RAMBLK.ASM
; *
; * Testa att blocka in HR minne från assembler
; *
; * Detta program visar de rutiner som används
; * för att blocka in eller ut HR minnet i 806
; * från assembler. F_PAGE talar om vilket fys
; * iskt 4k block ( 0-31 ) som det gäller och
; * L_PAGE talar om på vilken logisk 4k area
; * det skall hamna ( 0-15 ). DI behövs endast
; * om man blockar in något över BASIC DOS OPT
; * IONSPROM eller systemvariabler.
; *
; *****
F_PAGE EQU 0 ; Fysiskt minne
L_PAGE EQU 12 ; Logiskt minne
MPORT EQU 52 ; Minnestabellport

```

```

START ORG OFB00H ; Dosbuf 6
DI
LD A,F_PAGE ; Logisk area 0-4k 1
; 128 k minnet
LD B,L_PAGE*16 ; Fysiskt minne 0C000H
SET 7,A ; Markerar block in
LD C,MPORT ; Minnestabellport
OUT (C),A ;
RET NOP NOP NOP NOP DI
LD A,F_PAGE
LD B,L_PAGE*16
RES 7,A ; Markera block out
LD C,MPORT
OUT (C),A RET ;
END START

```

```

1 ! HRINOUT
10 INTEGER
20 POKE 64256,243,213,197,245,229,123,6,192,203,255,14,52,
237,121,225,241
30 POKE 64272,193,209,251,201,0,0,0,0,243,213,197,245,229,
123,6,192
40 POKE 64288,203,191,14,52,237,121,225,241,193,209,251,201
50 REM Startadress = 64256

```

Assemblerkällkod:

```

;
; *****
; *
; * HRINOUT.ASM
; *
; * Dessa rutiner användes av BASIC programmen
; * HRLoad.BAC och HRSAVE.BAC för att blocka in
; * valfritt 4k block av HR minnet på adress
; * 49152 ( C000H ). Ursprung: RAMBLK.ASM
; *
; * Version 1.0 MOK Systemutveckling 831122
; *
; *****
MPORT EQU 52 ; Minnestabellport
PLACE EQU 12 ; 12 * 4 = 48k
;
START ORG OFB00H ; Dosbuf 6
DI
PUSH DE
PUSH BC
PUSH AF
PUSH HL
;
LD A,E ; Logisk area 0-4k 1
; 128 k minnet
LD B,PLACE*16 ; Fysiskt minne 0C000H

```

```

SET 7,A ; Markerar block in
LD C,MPORT ; Minnestabellport
OUT (C),A ;
POP HL
POP AF
POP BC
POP DE
EI
RET
NOP
NOP
NOP
NOP
START2 DI
PUSH DE
PUSH BC
PUSH AF
PUSH HL
LD A,E
LD B,PLACE*16
RES 7,A ; Markera block out
LD C,MPORT
OUT (C),A
POP HL
POP AF
POP BC
POP DE
EI
RET

```

END START

```

10 ! Sparar HRminne på disk
20 ! Sparas som HRSAVE.BAC
30 ! Källkod i HRINOUT.ASM
40 !
50 INTEGER : EXTEND
60 !
70 ! Ladda maskinkod
80 !
90 POKE 64256,243,213,197,245,229,123,6,192,203,255,14,52,
237,121,225,241
100 POKE 64272,193,209,251,201,0,0,0,0,243,213,197,245,229,
123,6,192
110 POKE 64288,203,191,14,52,237,121,225,241,193,209,
251,201
120 !
130 ! Startadress = 64256 för blockin
140 ! Startadress2 = 64280 för blockut
150 !
160 DEF FNInblk(Addr)
170 !
180 !
190 !
200 Z=CALL(64256,Addr)
210 RETURN True
220 FNEND
230 !
240 DEF FNutblk(Addr)
250 !
260 !
270 !
280 Z=CALL(64280,Addr)
290 RETURN True
300 FNEND
310 !
320 DIM Graf$=0
330 POKE VAROOT(Graf$),4096,SWAP$(4096),49152,
SWAP$(49152),4096,SWAP$(4096)
340 !
350 ! Skapa fil
360 !
370 PREPARE 'TEST.PIC' AS FILE 1
380 !
390 ! Start skall vara: 0 = Bild 4
400 ! ! 8 = Bild 3
410 ! ! 16 = Bild 2
420 ! ! 24 = Bild 1
430 Start=24
440 !
450 FOR X=Start+7 TO Start STEP -1
460 Z=FNInblk(X)
470 PUT $1,Graf$
480 Z=FNutblk(X)
490 NEXT X
500 !
510 CLOSE 1
520 END

```

IX-registrets...

betydelse vid filhantering med assembler.

IX förväntas peka på parameterblocket.

IX+0, IX+1 Pekare till nästa öppna fil, 0 om inga fler filer (information för tolken).

IX+2 Logiskt filnummer. Satt till N vid OPEN "NAM:" ASFILE N.

IX+3, IX+4 Pekare till enhetens post i enhetslistan (information för tolken).

IX+5 0 om filen är stängd, 1 om den är öppen.

IX+6 Innehåller den position där nästa tecken skall skrivas ut (lokal variabel för drivrutinen).

IX+7 Innehåller max antal positioner på en rad (lokal variabel för drivrutinen).

IX+8 Reserverad för tolken.

IX+9 - IX+14 Fritt fram för lokala värden.

```

10 ! Laddar HRminne från fil på diskett
20 ! Sparas som HRLoad.BAC
30 ! Källkod i HRINOUT.ASM
40 !
50 INTEGER : EXTEND
60 !
70 ! Ladda maskinkod
80 !
90 POKE 64256,243,213,197,245,229,123,6,192,203,255,
    14,52,237,121,225,241
100 POKE 64272,193,209,251,201,0,0,0,0,243,213,197,
    245,229,123,6,192
110 POKE 64288,203,191,14,52,237,121,225,241,193,
    209,251,201
120 !
130 ! Startadress = 64256 för blockin
140 ! Startadress2 = 64280 för blockut
150 !
160 DEF FNInblk(Addr)
170 !
180 !
190 !
200 Z=CALL(64256,Addr)
210 RETURN True
220 FNEND
230 !
240 DEF FNOutblk(Addr)
250 !
260 !
270 !
280 Z=CALL(64280,Addr)
290 RETURN True
300 FNEND
310 !
320 DIM Graf$=0
330 POKE VAROOT(Graf$),4096,SWAP$(4096),49152,
    SWAP$(49152),4096,SWAP$(4096)
340 !
350 ! Skapa fil
360 !
361 FGPICTURE 0,0,4
362 FGCTL BLK+RED+GRN+CYA+MAG+YEL+BLU+WHT
363 FGPOINT 0,0,0 : FGFill 255,239
370 OPEN 'TEST.PIC' AS FILE 1
380 !
390 ! Start skall vara: 0 = Bild 4
400 ! ! 8 = Bild 3
410 ! ! 16 = Bild 2
420 ! ! 24 = Bild 1
430 Start=24
440 !
450 FOR X=Start+7 TO Start STEP -1
460 Z=FNInblk(X)
470 GET $1,Graf$ COUNT 4096
480 Z=FNOutblk(X)
490 NEXT X
500 !
510 CLOSE 1
520 END

```

Om man använder blockning tillkommer följande:

IX+8, IX+9 Adress till buffert.

IX+10, IX+11 Aktuell adress i bufferten (att skriva i eller läsa från).

IX+12 Fritt fram.

IX+13 Innehåller antal lediga byte i bufferten.

IX+14 Status:
 Bit 7 = 0 inget skrivet i bufferten.
 Bit 7 = 1 data skrivna i bufferten.
 Bit 0 = 0 Aktuell buffert ej utskriven.
 Bit 0 = 1 Aktuell buffert utskriven.

The Computer Phantom

GRAFRUTIN.

Följande program gör så att man kan ha grafik i REM-satser. Första tecknet efter REM måste vara en CHR\$(127) ("fylld ruta").

```

10 REM ,,
20 REM ,, GRAFRUTIN I ASSEMBLER ,,
30 REM ,, Copyright 83-01-01 ,,
40 REM ,, Jan-Åke Larsson ,,
50 REM ,, Startas med: ,,
60 REM ,, ; CALL(-128) ,,
70 REM ,,
80 POKE -128,42,28,254,126,254,1,40,31,35,35,35,205,188,255
90 POKE -114,43,62,134,237,161,32,246,62,132,237,161,32,240
100 POKE -101,126,254,127,32,235,62,17,119,35,195,139,255,1,9,0
110 POKE -86,33,179,255,205,11,0,205,219,0,10,13
120 POKE -75,42,32,82,69,65,68,89,62,13,237,161,192,62,1
130 POKE -61,237,161,40,224,43,201

```

Och här är källkoden:

```

; "GRAFRUTIN" för ABC80
; Copyright 83-04-25
; PRDATA Eskilstuna HB
; Program made by
; Jan-Åke Larsson

ORG 65408
LD HL,(65052); Om inget program i minnet så hoppa
CP 1; till SLUT
JR Z,SLUT;
INC HL; Hoppa över inledande radlängd, rad-
INC HL; nummer
INC HL;
SUB CALL KOLL; Kolla om programmet slut
DEC HL; Räkna ned HL ett steg
LD A,134;
CPI ; Är det 134 (första kod vid REM) ?
JR NZ,SUB; Nej, hoppa till SUB (HL uppräknad ett
; steg
LD A,132;
CPI ; 132 (andra kod vid REM) ?
JR NZ,SUB; Nej, hoppa till SUB (HL uppräknad
; ännu ett steg
LD A,(HL); Kolla om fylld ruta
CP 127;
JR NZ,SUB; Nej, hoppa till SUB
LD A,17; Annars ladda (HL) med 17 (start graf)
LD (HL),A;
INC HL; Räkna upp HL
JP SUB; Fortsätt
SLUT LD BC,9; 9 tecken
LD HL,TEXT; HL -> text
CALL 11; Writeline
CALL 219; ABC-mod
TEXT DEFB 10;
DEFB 13;
DEFB " * READY";
KOLL LD A,13; Jämför A med minnesinnehåll och räkna
CPI; upp HL
RET NZ; RET om ej lika (Z ej satt)
LD A,1; Jämför A med minnesinnehåll och räkna
CPI; upp HL
JR Z,SLUT; Lika? Hoppa då till SLUT (Z satt)
DEC HL; Ej lika, räkna ned HL ett steg
RET; Return
END

```

Vi har fått programmet av PRDATA Eskilstuna HB och det tackar vi för.

CP/M dBASE

I nr 4 1983 av ABC-bladet beskrev jag CP/M på ABC 80 och ABC 800. Där lämnades även en redogörelse för vissa programvaror under CP/M, framför allt WordStar och SuperCalc.

Tiden är nu mogen för en redogörelse för dBASE ett av de allra kraftfullaste databasprogrammen som finns till smådatorer.

Vad är ett databasprogram ?

Ja, enkelt uttryckt en programvara som kan ta hand om och lagra vilka data som helst, som användaren själv önskar lagra, och därefter kan bearbeta lagrad information och på ett eller annat sätt presentera resultatet.

dBASE är emellertid mer än bara ett databasprogram, det är även ett eget programmeringsspråk och därtill mycket kraftfullt, ett superhögnyvåspråk.

Med superhögnyvåspråk menar jag att i programvaran finns inlagd ytterst kraftfulla instruktioner för t ex sortering av hela databaser (register) och för manipulering av databaser t ex sammanslagning mm.

Jag skall återkomma till en beskrivning av en del instruktioner senare, men först lite elementär databasterminologi.

Vad är en databas ?

Man brukar tala om poster och fält i en databas. En post är summan av de fält som ingår, och kan för ett enkelt medlemsregister t ex se ut på följande sätt:

Fält
Namn
Adress
Postadress
Telefon
Intressen

Varje fält har en viss fältlängd. Om vi bestämmer oss för att göra ovanstående fält 25 tecken långa och har 5 fält innebär detta att varje post blir 125 tecken lång. D v s för varje person vi matar in i registret tas 125 tecken i anspråk av det utrymme vi har på disketten. När vi jobbar i ett databasprogram blir den praktiska postlängden något större än bara summan av fältlängderna, eftersom programmet även måste kunna hålla reda på var posterna finns lagrade, t ex genom att varje post får ett nummer i databasen, brukar kallas för recordnummer eftersom varje post på dataskiva kallas för record.

I dBASE blir summan av fältlängderna 126 tecken i stället för 125 av detta skäl. Kommandot för att skapa ovanstående databas är mycket enkelt, det heter CREATE och därefter önskar programmet få reda på namnet som databasen skall ha, eftersom ett obegränsat antal databaser kan finnas bara lagringskapaciteten på disketten eller hårddisken också är obegränsad.

Nu är lagringskapaciteten begränsad, och därmed har vi behov av att räkna ut hur många poster som rymms på disketten. Om vi tar en ABC 80 som exempel med en diskett som rymmer 308 Kb under CP/M, dubbel densitet och dubbelsidig, kan vi få en ungefärlig uppfattning genom enkel division. 308 000 divideras helt enkelt med postlängden 126, vilket ger 2 444. Med

vårt exempel skulle alltså ca 2 400 medlemmar rymmas på disketten med den valda fältlängden på fälten.

Vi skapar databasen med kommandot CREATE i dBASE och det kommer då att se ut på följande sätt:

CREATE

```
ENTER FILENAME: Medlem
ENTER RECORD STRUCTURE AS FOLLOWS:
FIELD  NAME      TYPE      WIDTH  DEC
001    Namn      C         025
002    Adress    C         025
003    Postadress C         025
004    Telefon  N         025      000
005    Intressen C         025
006    <RETURN>
INPUT DATA NOW ? Y
```

Vi behöver endast svara på frågan om namn på databasen, här kallad Medlem, och skriva in namnen på fälten, vad det är för typ av fält, fältlängden och antal decimaler för numeriska fält (sifferfält). dBASE kan hantera tre typer av fält, teckenfält C står för character, numeriska fält och logiska fält. I logiska fält kan endast finnas T för true eller sant och F för false eller falskt.

Observera att det inte är lämpligt att i ovanstående exempel använda telefon som ett numeriskt fält eftersom man kan vilja mata in andra tecken än bara siffror i fältet. Detta har här gjorts enbart för att visa hur ett sifferfält definieras.

Om vi på frågan om decimaler i ett sifferfält anger en 2:a kommer automatiskt alla svar att redovisas med 2 decimaler d v s kronor och öre. Om vi utför beräkningar med dBASE räknar programmet med tio siffrors noggrannhet när det redovisar svaret.

Begränsningar i databasen.

Det finns mycket få begränsningar i dBASE när det gäller databasens uppbyggnad och storlek, men för praktiskt bruk gäller följande:

Fältlängd	max	254 teck
Antal fält per post	max	32 st
Antal tecken per post	max	1 000 st
Antal record i en databas	max	65 535 st

Genom att kombinera två databaser, vilket vi kan göra i dBASE kan vi använda max 64 fält och 2 000 tecken per post som maximal postlängd.

Det finns härutöver 64 minnesvariabler att tillgå för att mellanlagra i om man behöver göra beräkningar t ex innan de nya värdena skall lagras i en databas.

Applikerat på vårt lilla medlemsregister innebär begränsningarna i dBASE att vårt register inte kan innehålla fler än 65 535 medlemmar. Det rymdes endast 2 400 st på disketten. Man kan alltså i praktiken säga att filstorlekarna är näst intill obegränsade i dBASE. 65 535 poster om man utnyttjar den maximala postlängden 2 000 tecken rymms inte heller på en hårddisk (Winchester) till normala smådatorer. Vi kan ha upp till 64 fält där vi registrerar uppgifter om varje enskild medlem och fälten får innehålla upp till 254 tecken, bildskärmen

har som bekant 80 teckens bredd när man använder CP/M-program, dock får summan av tecknen i fälten inte bli större än 2000.

I praktiken saknas således några som helst begränsningar i databasen. Jag kan nämna att jag själv skrivit ett helt integrerat system i dBASE för order-lager- fakturerings-kundeskonto som är avsevärt snabbare än de standardprogram som finns på marknaden idag och saknar de flesta av de begränsningar som finns i andra program. Systemet skall även kompletteras med bokföring, löner och leverantörsreskontra.

Genom att dBASE är ett så kraftfullt programmeringsspråk går programutvecklingen på ca 1/5-del av tiden för att skriva program på traditionellt sätt, Basic, Pascal, Fortran, Cobol, APL, PLI, ja ta vad ni vill och jämför. Kraftfullheten och den korta programutvecklingstiden medför att kundanpassningar av standardprogram alltid kan göras till rimliga priser och inom tider som är acceptabla för kunderna.

Det blir ofta fråga om endast ett par dagars programmeringsjobb för att ändra i ett integrerat system vilket inte är möjligt i andra programspråk.

Kostnad för dBASE.

Programmet kostar ca 6 500:-. För användare av färdiga program skrivna i dBASE finns en Run-Time-modul för ca 1 000:-, vilket innebär att alla färdiga program kan köras. Användaren kan emellertid inte gå in och ändra eller komplettera programmen utan att ha tillgång till dBASE. Det finns även en demoversion av dBASE för den intresserade för ca 850:- hos Helicon Micro i Stockholm, som är generalagent, med vilken alla funktioner kan användas, men antalet record i databaserna är begränsad till 15 st. Programmet rekommenderas för den som vill prova.

Funktioner i dBASE

Innan vi närmare går in på funktionerna i dBASE skall vi se något på skillnaden i att jobba med ett traditionellt registerhanteringssystem och att jobba med ett kombinerat databas- och programmeringsspråk.

Ett traditionellt registerhanteringssystem har i allmänhet följande uppbyggnad:

ORDERREG	ORDERPROGRAM	UTDATA
----------	--------------	--------

LAGERREG	LAGER-PROGRAM	UTDATA
----------	---------------	--------

FAKTREG	FAKTURA-PROGRAM	UTDATA
---------	-----------------	--------

RESKREG	RESKONTRA-PROGRAM	UTDATA
---------	-------------------	--------

För att kunna få fram rapporter ur ett sådant system måste nya program skrivas, som kombinerar data från olika register, och det är inte säkert att det skulle fungera. Data i olika register kan vara inkompatibla, eller lagrade så djupt inne i andra program att det inte är vårt besvär att ta fram uppgifterna. Nya register kan behöva skapas där all programmering måste göras för att lagra och ta fram uppgifterna. Om systemet är integrerat, d v s kan flytta data mellan olika register, kan det innebära mycket jobb att kunna kundanpassa programmet genom att många programmo-

duler måste skrivas om, om registren skall ändras genom tillägg av nya fält, borttagning av fält, förlängning- eller förkortning av fält mm.

Ett databashanteringssystem, kallas ofta DBMS (Data Base Management System), integrerar samtliga data och gör det mycket lättare att få fram nyttig information. Endast rutinerna för in- och utmatning från databasen behöver skrivas och nya register kan vid behov skapas på ett enkelt sätt. Normalt finns även program för att manipulera data på olika sätt, men detta kan även göras direkt från tangentbordet med enkla kommandon. Fält kan ändras på i stort sett valfritt vis, kan läggas ihop, tas bort, förlängas och förkortas, kopieras till andra databaser mm. Rapporter skapas med hjälp av rapportgeneratorer och program med hjälp av programgeneratorer. Detta innebär att man kan rita en layout till bildskärm eller skrivare med hjälp av markören, som när programmet är klart omvandlar det som ritats till färdig programkod. Med programgenerator kan man generera program genom att själv endast svara på frågor på bildskärmen vilket sedan automatiskt omvandlas till färdig programkod.

```

*****
*! ORDER-!*      ! ORDER-!*
*! DATA  !*      ! PROGRAM !*
*! LAGER-!*      ! LAGER-!*
*! DATA  !*      ! PROGRAM !*
*! FAKT-  !*      ! FAKTURERINGS!
*! DATA  !*      ! PROGRAM   !*
*! RESK-  !*      ! RESKONTRA- !
*! DATA  !*      ! PROGRAM   !*
*****

```

Alla program har tillgång till samtliga lagrade data. Detta skulle i ett vanligt registerhanteringssystem fordra en betydande dubbellagring av data i olika register. Riskerna för att fel uppkommer när data skall dubbellagras i många olika filer är mycket stor och felinmatningar kan bli mycket svåra, ibland omöjliga att rätta till. Dessa problem elimineras praktiskt taget helt i ett databassystem.

Som jag nämnt tidigare har jag praktiskt testat dBASE som databashanterare och programmeringsspråk genom system för order-lager-fakturering-kundreskontra varvid jag använt praktiskt taget alla kommandon och instruktioner som finns i dBASE utan att finna några buggar (fel i programvaran). Jag har inte använt REPORT- kommandot i dBASE avsett för att automatiskt skapa rapporter utan har jobbat med tekniken att antingen rita layouten på bildskärmen eller skrivit den direkt i programkod. Anledningen är att REPORT som funktion endast kan klara upp till 254 tecken i rapporthuvudet och detta har inte räckt till i många fall.

dBASE är en relationsdatabas vilket betyder att data i olika register måste relateras till varandra. Detta kan t ex göras i ett administrativt program genom att man arbetar med ordernummer, kundnummer, artikelnummer, fakturanummer som gemensamma data i flera register. Tekniken är vanlig även i traditionell registeruppbyggnad, men innebär att de enda data som behöver lagras i flera register är dessa nycklar. Alla orderrader som hör till ett visst orderhuvud måste innehålla ordernummer för att kunna kopplas till rätt orderhuvud och artikelnummer för att kunna kopplas till rätt artikel i lagret. Orderhuvudet måste innehålla kund-

nummer för att man skall veta till vilken kund i kundregistret ordern tillhör.

Kommandon och instruktioner i dBASE
Nu över till själva dBASE för att vi skall få ett begrepp om vad man kan göra:

Den version av dBASE som beskrivs är den senaste dBASE II version 2.4.

dBASE har skapats för specifika ändamål och innehåller därför vissa avvikelser från BASIC. De huvudsakliga skillnaderna är följande:

dBASE är orienterat mot läsning, skrivning och manipulering av data i en databas medan BASIC är ett generellt programmeringsspråk. Detta innebär t ex att dBASE inte kan hantera flerdimensionella matriser och har begränsningar i antalet minnesvariabler som kan användas i n 64 st.

dBASE uppfyller kravet på ett strukturerat programspråk genom att instruktionerna GOTO och GOSUB saknas. Det går således inte alls så lätt att åstadkomma "risiga" program som i BASIC. Raderna innehåller inga radnummer varför hopp fram och tillbaka i programmet endast kan åstadkommas på ett logiskt sätt med hjälp av loopar, test med IF, CASE mm. Subprogram kan köras från ett huvudprogram genom att man skriver DO <programnamn>. Detta fungerar precis som subprogram som finns i vissa varianter av BASIC. Man kommer tillbaka till huvudprogrammet vid det ställe där uthoppet gjordes när subprogrammet körts färdigt.

dBASE skiljer automatiskt mellan minnesvariabler och variabler i form av fältnamn i en databas. Man kan således inte använda samma namn på minnesvariabler so de fältnamn som förekommer i en databas som är aktiverad i programmet utan måste använda andra namn på minnesvariablerna.

Syntaxkontrollen (att man stavat rätt på kommandon och instruktioner) är mycket mer rigorös än i BASIC. Det går inte att slarva med att ange citattecken i slutet på en programrad, vilket BASIC lägger till själv eller att hoppa över blanktecken mellan instruktionerna. Detta får man sig snabbt efter att ett antal gånger fått felmeddelandet SYNTAX ERROR.

dBASE kan generera ett flertal olika typer av filer och olika instruktioner används för att lagra respektive läsa från olika filtyper. Det är inte som i BASIC att man endast skiljer på sekvensiella filer och random-filer.

dBASE kan inte själv med några undantag hantera grafik, ljud, kassettfiler, datakommunikation, ljuspenna, joysticks eller sk mouse. Det kan emellertid läsa in data från andra filsystem och generera data som kan läsas i andra filsystem. Kommunikation mellan olika programvaror och programspråk kan därför ske tämligen obehindrat. Inget programspråk är ännu det ideala att använda men dBASE kommer väldigt nära.

Lite vårdslöst uttryckt kan man säga att dBASE är allt man behöver för att utveckla program till en smådator. Det kan emellertid vara rationellt att ha tillgång till ett ordbehandlingsprogram och separat kalkylprogram, även om dessa funktioner kan hanteras av dBASE via programutveckling.

Funktioner för att manipulera data

De vanligaste funktionerna skall här genomgå utan anspråk på fullständighet. Det finns några hundra att tillgå om man skall beskriva alla.

CREATE skapar en databas med de fältdefinitioner man själv anger.

EDIT och BROWSE kan användas för att editera, ändra, lagrade data.

USE, DISPLAY och LIST används för att kalla in en databas och visa innehållet.

GO, GOTO och SKIP används för att

flytta filpekaren i en databas som är i USE, d v s används av programmet. Man kan därmed peka på den post man vill läsa från eller skriva till.

APPEND och INSERT kan lägga till poster i slutet på en databas respektive sätta in poster på det ställe där filpekaren för tillfället pekar.

DELETE, RECALL och PACK markerar att ett record skall tas bort eller kallas in igen. Först efter PACK packas databasen ihop och markerade poster tas bort.

JOIN slår ihop hela databaser

STORE lagrar konstanter och variabler i minnet och SAVE skriver ner dem till en fil på skivan varifrån variabler och konstanter kan kallas in till minnet igen med kommandot RESTORE.

RELEASE tömmer minnet på använda variabler liksom CLEAR som även stänger alla öppna filer, även använda databaser.

MODIFY kan modifiera en databas så att fält kan läggas till och tas bort, förlängas och förkortas.

COPY kopierar innehållet i en databas till en annan och skapar den nya databasen automatiskt.

REPLACE och CHANGE kan modifiera innehållet i fält i en databas. Man kan alltså ersätta innehållet i ett fält med något nytt från antingen minnesvariabler eller från fält i en annan databas.

UPDATE kan summera innehållet i två databasers fält, man kan specificera vilka fält som skall summeras.

SORT och INDEX sorterar respektive indexerar en hel databas på en gång. Man måste ange databasens fält som man vill sortera eller indexera efter. Vid indexing skapas en indexfil som pekar på varje record i databasen. Detta medför att valfri post kan fås upp på bildskärmen inom 2 sekunder oavsett databasens storlek.

FIND letar efter den post man vill ha tag i om databasen är indexerad.

LOCATE gör samma sak i icke indexerade databaser och kan söka vidare i databasen med hjälp av CONTINUE för att automatiskt leta fram alla Andersson i ett kundregister.

REPORT kan generera rapporter och skriva ut på bildskärm eller skrivare från innehållet i en databas.

COUNT och SUM kan räkna antalet record respektive summera fälten i en databas.

TOTAL räknar ut summan av de data som finns i fälten.

Kommandon för att skapa program

MODIFY COMMAND är en bildskärmseditor som kan användas för att skriva kommandofiler i dBASE. Program kallas alltså för kommandofiler troligen för att kommandona liksom i BASIC och andra programspråk utförs exakt i den ordning de är skrivna om inte loopar eller test används.

Program kan även skrivas med hjälp av ordbehandlingsprogram t ex WordStar, men nackdelen är då att man måste gå ur dBASE för att skriva programmet, för att därefter på nytt gå in i dBASE för att provköra programmet. Med MODIFY COMMAND kan man ungefär som i BASIC editera sitt program och provköra direkt efter att ha skrivit DO och det editerade programmets namn. Programmen är inte kompillerade i dBASE utan vanliga sekvensiella filer som kan läsas och förhoppningsvis förstås av vilken programmerare som helst.

Emellertid en liten varning till BASIC-programmerare. Gör er inte besvär. Det förutsätts nästan att man helt glömmet bort BASIC när man jobbar i ett strukturerat programspråk. Man sitter annars länge fast i sitt "risiga" tänkande från BASIC med kombinationer av loopar, hopp, subrutiner,

subprogram, utbrytning ur loopar och subrutiner på felaktiga sätt, vilket medför att återhoppadresser lagras upp i stacken på datorn tills minnet blir fullt etc. Den här typen av fel går inte alls att göra i dBASE som monotont vid provkörning av programmet klagar med sitt SYNTAX ERROR och sätter ett frågetecken på det ställe på raden där intelligensen inte kan hänga med längre (felet ligger inte hos dBASE).

För att skapa program i dBASE gäller endast logik kombinerat med tekniken att använda stegvis förfining. Man skriver ned sin logik på papper och förfinar den stegvis till dess att man direkt kan översätta den till programkod.

Tekniken är nyttig även i BASIC, men används sällan.

Kommandon för maskinkodsprogram

SET CALL TO <address> anger den minnesadress som senare skall anropas.

CALL utför hopp till angiven minnesadress

RET återför kontrollen till dBASE (måste ligga i programmet).

LOAD laddar en INTEL.HEX-fil in i minnet.

POKE skriver i minnet.

PEEK läser från minnet.

Instruktioner för loopar mm

IF ...ELSEENDIF testar villkor ungefär som i BASIC men måste avslutas med instruktionen ENENDIF där det är slut på villkors-testet.

CASEENDCASE testar villkor likt IFENDIF men utlopp ur funktionen görs så fort något villkor är uppfyllt.

DO WHILEENDDO medför att en do-while-loop skapas ungefär som i BASIC. En mycket användbar funktion är DO WHILE .NOT.EOF som kan söka igenom en hel databas tills EOF (End of file) hittats. När filslut hittas avbryts loopen.

DO <filnamn> kör ett program med namnet som anges i <filnamn>.

WAIT, INPUT och ACCEPT medför att programmet stannar och väntar på en tangenttryckning respektive att data kan matas in i minnesvariabler från tangentbordet. Likt INPUT och INPUTLINE i BASIC.

TEXTENDTEXT medför att allt som kommer efter TEXT betraktas som text och inte programrader och således skrivs som text på bildskärm eller skrivare.

E RADNR,KOLNR SAY uppför sig som instruktionen print cur(radnr,kolnr) i BASIC och medför att direkt cursorpositionering kan användas.

GET läser in värden lagrade i minnesvariabler eller från databasfält och lagrar i minnesvariabler.

READ fyller alla använda GET sedan förra READ-kommandot med innehåll. Detta innebär att med en enda READ-instruktion kan hela bildskärmen avläsas på en gång och uppdatering av alla fält som har ändrats sker automatiskt i den använda databasen.

? (frågetecken) har samma funktion som PRINT i BASIC.

SELECT PRIMARY, SELECT SECONDARY möjliggör att två databaser samtidigt kan hanteras i datorns minne. Fler än två kan man inte ha inne samtidigt vilket medför att filhanteringen i dBASE blir lite jobbigt för programmeraren. Man tvingas om man behöver använda fler än två databaser att spola ned de variabler man behöver använda till minnesvariabler och därefter selecta nästa databas. Det gäller då att ha rätt på vad man har i PRIMARY resp SECONDARY samt i sina minnesvariabler för att kunna manipulera nästa databas.

SET kan sätta en mängd parametrar i dBASE, printer och bildskärm till och från, vänstermarginal, sidväxling, eko, stegvis programkörning, debugging mm.

PICTURE och USING används för att formatera fält som PRINT USING i BASIC men innehåller många fler möjligheter.

Funktioner

!(SNAMN) medför att alla tecken som matas in i variabeln SNAMN konverteras till versaler.

TYPE <uttryck> genererar C,N,L eller U beroende på om datatypen är Character, Numeric, Logical eller Undefined.

INT funktionen tar fram heltalsdelen av ett tal.

VAL omvandlar strängar till tal.

STR omvandlar heltal till strängar.

LEN känner av längden på en sträng.

\$ är en substrängfunktion med vilken man lätt kan manipulera strängar.

E är sökfunktion för substrängar.

CHR genererar ACSII-koden för det siffervärde som anges.

& är en makrofunktion som hämtar värdet ur den variabel det sätt framför.

RANK returnerar det decimala värdet ur första tecknet i en stäng.

TRIM eliminerar inledande blanka i en sträng.

FILE returnerar True eller False beroende på om filen finns eller ej.

DATE returnerar datum.

Operatorer

Alla de vanliga operatorerna större än, mindre än, lika med och varianter av dessa ser ut precis som i BASIC. Av logiska operatorer finns OR, AND och NOT men inte XOR. De används på samma sätt som i BASIC.

De fyra räknesätten finns liksom möjligheten att med + lägga ihop textsträngar.

Exponenträkning saknas vilket innebär att man måste kunna skriva program för att kunna kapitalisera eller diskontera. Likaledes saknas rotfunktion.

Att dra roten ur tal när man inte kan använda exponenträkning är lite knepigt, men vem vet, man har kunnat klara det förr utan datorer.

Männe går även det att göra i dBASE ?

Exempel på program i dBASE

Vi har nu gått igenom en hel del när det gäller dBASE som programvara och borde väl se på ett par exempel på hur program kan ta sig ut.

Eftersom det inte finns några lätta exempel att hitta kan jag likaväl välja ett svårt på en gång.

Det första programmet visar hur en meny kan byggas upp i dBASE och det andra exemplet hur det första programmet ser ut som väljs enligt menyn.

Se bild 1.

Om vi följer det första menyprogrammet radvis uppför och ned kan vi utläsa följande:

Asterisk har samma betydelse som REM i BASIC, här talas endast om vad programmet heter och vad det gör.

SET TALK OFF kopplar bort funktionen i dBASE som annars alltid talar om resultatet av instruktionerna, t e x hur många records som har tagits bort i en databas. Här vill vi inte ha någon text på skärmen annat än programmets egen.

SET COLON OFF kopplar bort den funktion som annars visar ett kolontecken i början och slutet av varje fält. Programmet är gjort för IBM PC/XT med färgskärm varför färg utnyttjas i fälten istället. Ett alternativ är att få omvänd video på en monokrom skärm.

DO WHILE t startar en oändlig loop som slutar sist i programmet med ENDDO. Avsikten är att alltid komma tillbaka till denna meny från ett subprogram som väljs och endast kunna gå tillbaka till föregående

meny via alternativ 0 som då utför instruktionen RETURN.

ERASE blankar bildskärmen.

SET COLOR TO 96 väljer i detta fall gul bakgrundsfärg med svart text.

USE DATUM använder databasen DAUM där det finns ett fält ddatum som innehåller datum som senast inregistrerats.

? "IBM PC LAGER 1 Testföretag AB" skriver ut denna text på första raden på den blanka skärmen med svart på gul botten.

STORE "LAGERMENY - REGISTRERING" TO RUBRIK lagrar texten inom citattecknen i variabeln RUBRIK i minnet. Anledningen till detta är att sedan, när variabeln hämtas tillbaks, kunna få en annan färg på denna text.

SET COLOR TO 100 väljer färg vit text på röd botten för datum.

E 1,65 GET ddatum hämtar datum ur databasen och skriver ut detta på rad 1 med början i position 65. Det är databasen DATUM som är i USE här. Texten blir vit på röd botten.

SET COLOR TO 104 väljer färg magenta text på gul botten.

E 8,19 GET RUBRIK hämtar texten LAGERMENY - REGISTRERING och skriver ut den på rad 8, position 19 med magenta text på gul botten.

? printar en blankrad. Övriga printsatser skriver ut texterna på menyn med vanlig vit text på svart botten.

WAIT TO ACTION stannar programmet så att menyn kan läsas på skärmen och tar emot den siffra som matas in från tangentbordet och lagrar i variabeln ACTION.

Raden av satser med IFENDIF utvärderar vilken siffra 0 - 5 det var fråga om och börjar köra programmen lager 11 - lager 15 eller återvänder till tidigare meny med RETURN.

Om något annat än ett giltigt siffravärde matats in uppfylls inte testet i någon av IF-satserna. Vi snurrar ett varv i den oändliga loopen och alltihop skrivs ut på bildskärmen igen. Vi kan bara välja alternativen 0 - 5 eller trycka på ESCAPE-tangenten vilket avbryter programmet.

När man har testat sitt program färdigt kan man lägga in:

SET ESCAPE OFF så finns inte längre möjligheten att bryta programmet.

Vi väljer nu 1 på menyn och dyker iväg till rutinen för inmatning i lager.

Se bild 2.

Programmet LAGER11 är här huvudprogram som i sin tur hämtar in programmet LAGERIN som är själva inmatningsformuläret till databasen.

De första instruktionerna har vi redan gått igenom varför vi dyker direkt till:

USE LAGERREG INDEX LAGERREG som talar om att vi skall använda databasen LAGERREG. Denna är minsann indexerad och indexfilen heter också LAGERREG är det vi närmast kan utläsa.

Detta innebär att vi skall kunna få upp ny blank post att registrera i på skärmen inom 2 sekunder. Databasen kan ju tänkas bli mycket stor (som nämnts max 65 535 artiklar i lager). Praktiskt orkar man nog aldrig uppdatera mer än ca 5 000 - 10 000 artiklar i sitt lager.

STORE "J" TO SVAR lagrar bokstaven J i variabeln SVAR.

DO WHILE !(SVAR) <> "N" startar en loop som inte tar slut förrän bokstaven N för nej matats in från tangentbordet. Integerfunktionen !(SVAR) har här använts som översätter små nej till stora NEJ så det kan användaren glömma.

Nästa nya instruktion vi hittar är:

APPEND BLANK som lägger till en blank post på slutet i databasen LAGERREG eftersom det nu är LAGERREG som används.

Bild 1. * LAGER1.PRG
 set talk off
 set colon off
 do while t
 erase
 SET COLOR TO 96
 use datum
 ? 'IBM PC LAGER 1 Testföretag AB'
 store " LAGERMENY - REGISTRERING " TO RUBRIK
 set color to 100
 E 1,65 get ddatum
 set color to 104
 E 8,19 get rubrik

SUBMENY - LAGER

- 1 Registrering'
 2 Sök artikel'
 3 Ändra artikel'
 4 Borttag av artikel'
 5 Lista på skärmen'
 0 Avsluta'

Välj funktion (0 - 5)'

wait to action
 if action = '0'
 return
 endif
 if action = '1'
 do lager11
 endif
 if action = '2'
 do lager12
 endif
 if action = '3'
 do lager13
 endif
 if action = '4'
 do lager14
 endif
 if action = '5'
 do lager15
 endif
 enddo

Bild 3. * LAGERIN.PRG
 set colon off
 set color to 96

FORMULÄR FÖR LAGERREGISTRERING

E 2,1 SAY "-----"
 E 2,56 SAY "-----"
 E 3,1 SAY "Artikelnr"
 E 4,1 SAY "Benämning"
 E 5,1 SAY "Varugrupp"
 E 6,1 SAY "Fack/placering"
 E 7,1 SAY "Rörelsedatum"
 E 8,1 SAY "Leverantörsnr"
 E 9,1 SAY "Vikt"
 E 10,1 SAY "Enhet"
 E 11,1 SAY "Förp. storlek"
 E 13,1 SAY "Försäljn pris"
 E 14,1 SAY "Inköpspris"
 E 15,1 SAY "Invent. pris"
 E 16,1 SAY "Ack TB"
 E 17,1 SAY "Rest hos lev"
 E 18,1 SAY "Ankomstdatum"
 E 4,53 SAY "Moms kod"
 E 5,53 SAY "Kuranskod"
 E 6,53 SAY "Kontokod"
 E 8,53 SAY "Minsta orderantal"
 E 9,53 SAY "Mängdrabatt antal"
 E 10,53 SAY "Mängdrabatt %"
 E 12,53 SAY "I lager"
 E 13,53 SAY "I order"
 E 14,53 SAY "Restnoterade"
 E 15,53 SAY "Beställningspunkt"
 E 16,53 SAY "Inköpskvantitet"
 E 17,53 SAY "Inlevererat"
 E 18,53 SAY "Utlevererat"
 E 19,1 SAY "-----"
 E 19,56 SAY "-----"

E 3,17 GET artnr
 E 4,17 GET benamning
 E 5,17 GET varugrupp
 E 6,17 GET fack
 E 7,17 GET rörelsdato
 E 8,17 GET levnr
 E 9,17 GET vikt
 E 10,17 GET enhet
 E 11,17 GET förpstor
 E 13,17 GET fpris
 E 14,17 GET inpris
 E 15,17 GET invpris
 E 16,17 GET acktb
 E 17,17 GET restlev
 E 18,17 GET ankdat
 E 4,71 GET moms
 E 5,71 GET kurans
 E 6,71 GET kontokod
 E 8,71 GET morder
 E 9,71 GET mrabatt
 E 10,71 GET rabattpr
 E 12,71 GET lager
 E 13,71 GET order
 E 14,71 GET rest
 E 15,71 GET bestp
 E 16,71 GET inkop
 E 17,71 GET inlev
 E 18,71 GET utlev
 return

Bild 2. * LAGER11.PRG
 erase

HUVUDROUTIN LAGERREGISTRERING

set talk off
 select secondary
 use datum
 select primary
 use lagerreg index lagerreg
 store "J" to svar
 do while !(svar) <> "N"
 erase
 set color to 96
 ? "IBM PC Registrering Testföretag AB"
 E 1,71 say ddatum
 ? "-----"
 E 2,68 say "-----"
 append blank
 do lagerin
 read
 E 20,35 say "Fler (J/N) ?" get svar
 read
 enddo
 release all except action
 return

Här kommer en dump av bildskärmen.

IBM PC Registrering Testföretag AB

Artikelnr	Moms kod
Benämning	Kuranskod
Varugrupp	Kontokod
Fack/placering	Minsta orderantal
Rörelsedatum	Mängdrabatt antal
Leverantörsnr	Mängdrabatt %
Vikt	
Enhet	
Förp. storlek	
Försäljn pris	I lager
Inköpspris	I order
Invent. pris	Restnoterade
Ack TB	Beställningspunkt
Rest hos lev	Inlevererat
Ankomstdatum	Utlevererat

datum

Detta talade vi om med USE.

DOLAGERIN kör subprogrammet LAGERIN som är själva formuläret för att mata in i databasens fält. I programmet LAGERIN skriver SAY ut texterna på skärmen och GET tar emot innehåll i databasens fält. RETURN gör att vi rasslar tillbaka till huvudrutinen där READ läser av alla fält på en gång och lagrar i databasen.

Se bild 3.

Innan uppgifterna lagras i databasen har markören snabbt och prydligt stannat i varje fält och möjliggjort inmatning. Användaren kan backa i fälten eller köra vidare till framförliggande fält samt flytta markören stegvis inom fälten till höger eller vänster. Detta är funktioner som är inbyggda i READ-instruktionen själv. Fälten har visats med gul botten på vilken användaren applicerat svart med det som skrevs in i fältet. SET COLOR TO 96 har nämligen senast selctats i formuläret.

Programkoden till formuläret har tillkommit med automatik. Layouten har ritats

med ZIP-rutinen som automatiskt producerat programkoden (i detta fall har programmet SED Screen Editor använts eftersom det är fråga om dBASE på en 16-bitarsdator).

Databasen har i förväg skapats med CREATE där fältdefinitionerna lagts in. I detta fall, när det endast är fråga om inmatning till en databas hade hela den resterande delen av programmet kunnat göras av programmet QUICKCODE som är en programgenerator, men QUICKCODE fungerar inte när uppgifter behöver lagras i flera databaser på en gång.

E 20,35 SAY "Fler (J/N) ? " GET SVAR skriver ut texten inom citat och visar att defaultvärdet är J för JA som svar på frågan. Defaultvärdet visas med svart text på gul botten. Användaren behöver nu endast trycka <RETURN> för att fortsätta registreringen.

Nästa READ-sats läser av om det står JA eller NEJ i variabeln SVAR. Står det N så utförs instruktionen ENDDO som avslutar loopen annars snurrar vi ett varv till och fortsätter registreringen.

RELEASE ALL EXCEPT ACTION tömmer

alla minnesvariabler utom variabeln ACTION som skall användas när vi kommer tillbaka till menyn. Om även variabeln ACTION tömms får vi annars felfunktioner på menyn så att programmet börjar utföra valalternativen 2 till 5 i tur och ordning. Detta kan visserligen i vissa fall vara en avsedd effekt, men här vill vi låta användaren själv styra, alldeles särskilt som vi spärrat bort honom genom att ESCAPE-tangenten inte längre fungerar.

RETURN skickar oss tillbaks till menyn.

Vad som återstår för att snabba upp programmet sedan det är testkört och klart är att flytta in formuläret LAGERIN i huvudrutinen eftersom det annars i onödan tar någon sekund för datorn att läsa in detta program från disketten varje gång vi passerar instruktionen

DO LAGERIN

Se bild 4.

DO Med vänlig hälsning
Odd Rolander

Den där mystiska rad IO i TV-MAIN.

Har Du någon gång gått omkring med ett sånt där irriterande sandkorn i skon någon gång? Då vet Du precis hur jag känner för den där mystiska raden i TV-MAIN, den som ger mig tillbaka programmet tillbaka med variabelvärden och allt när jag skriver "LIST". Gunnar Tidner har berättat litet grand om vad som händer vid exekvering resp listning (ABC-bladet 1,1982 sid 7)

Vid körning är det enkelt. Hela raden hoppas över genom att ABC80 luras att tro att den träffat på en IF-sats, där villkoret inte är uppfyllt. Men vad är det som händer vid listning?

Jag hade nästan glömt mitt lilla sandkorn, då det plötsligt dök upp igen. Det var ett s k kommersiellt program som inte bar sig åt som jag ville. Att komma åt att ändra det visade sig ganska besvärligt men det gick.

Men då dök den upp igen! Den där raden med koden 135 i början. Den här gången hade raden oanade konsekvenser. "Dyk, dyk!", skrev ABC80 uppmuntrande över hela skärmen och sedan gjorde den det. Jag tjuvkikade i minnet och där låg den gamla bekantingen. Inte riktigt likadan, men ändå. Avklädd och naken inför mitt granskande öga såg den ganska oskyldig ut, men vilken bedräglighet.

Det är samma sak med programmet ASSTRANG på ABC-kassett nr 8 Det innehåller också sådana där "skip"-satser. Det är finurligt gjort det där programmet. För er som inte har använt det, kan jag berätta att det gör om maskinkod i minnet till ett sällsynt kompakt BASIC-program som kan lagras på band eller diskett. Det programmet kan sedan sin tur köras som vilket annat BASIC-program som helst, och vips har man maskinkoden tillbaka i maskinen. Det vanliga sättet är kanske annars att använda POKE-satser.

Hör och häpna! Det program, som kommer ut som resultat av ASSTRANG är i sin tur fullt av sådana där knepiga "skip"-satser.

Om jag får göra en vild och spekulativ gissning tror jag att det är så här. Varje rad, utom den första, som är speciell, består av två delar. Den sista delen är maskinkoden, byte för byte. Den första delen av raden består av en liten del maskinkods-

snutt, som flyttar innehållet i slutet av raden till rätt plats i minnet där det skall vara.

Den första raden är själva styrprogrammet. Den "öppnar vägen" för resten av programmet, och den kallar in de där små snuttarna i de andra raderna, en efter en. Till slut hoppar den, om jag vill det till den nyss inlagda maskinkoden. Är det inte finurligt??

Nu har jag en undran. Hur funkar det där som kommer efter skip-koden? Jag har sett att det alltid kommer en PRINT- eller LET-sats och så en konstig sträng, ofta följt av en tom sträng. Men vad är det som händer och hur händer det? Hela skon verkar vara full av grus.

Om jag någonsin får se ett hemma-hos-reportage i ABC-bladet, så varför inte hos skaparen av programmet-ASSTRANG eller kanske hos Lars-Eric Sörenson, "Diska Rent" Magnus "Nyfiken" Lundberg, eller kanske Bernt Figaro med sin "Annorlunda sträng-hantering". Passa då på att fråga dem om hur farao det gick till när de där programmen kom till, var kom iden ifrån, hur bar de sig åt och var fanns stötestenarna och hur övervann de dem?

När jag ser sådana där klurigheter blir jag alltid fylld av häpnad. Hur i hela fridens dagar bar de sig åt för att komma på det där.

Det är en artikel jag skulle vilja se i ABC-bladet: Så här bar jag mig åt.

Lars Frej <2260>

CAD på ABC80.

Det är egentligen förvånansvärt att ABC80 kan tjänstgöra som "värd" för så många tillbehör och kompletteringar. När man gjort ett antal påbyggnader med 80 tecken, CP/M, RAM-disk, Smartaid etc, kan man naturligtvis diskutera om det fortfarande är en ABC80, men utan tvivel har grundkonceptet bevisat sig vara framsynt och expansionsmöjligt.

På ABC-Stockholms informationsträff onsdagen den 22 februari demonstrerades ytter-

ligare en tillsats, nämligen det CAD-system som lanserades för ett par år sedan som hjälpmedel för mönsterkortsritning. Systemet har sedan dess förbättrats på ett antal punkter och kan nu användas också för olika slags mekaniska ritningar, för VVS, husbyggnad och kretsscheman för att bara nämna några områden.

Systemets uppbyggnad

CAD står för Computer Aided Design och termen kommer givetvis från det förkortningsglada USA. I systemet ingår ABC80 som en intelligent terminal till vilken kopplas den egentliga CAD-enheten innehållande sin egen processor, högupplösnings-grafik och erforderligt minne för lagring av ritningsdata.

Det mesta av ritningsarbetet görs med hjälp av markören som styrs av en spak på CAD-enheten. Med markören väljer man önskad funktion och pekar ut den positioner där man vill placera symboler, streck etc. De olika symbolerna kan flyttas, roteras, ändras i storlek etc och anslutningsledningarna följer hela tiden med. Symbolerna hämtas från ett bibliotek som finns som standard för olika tillämpningar och som kan kompletteras med egna symboler. Text av typen komponentbenämningar etc skrivs in på tangentbordet och behandlas på skärmen på samma sätt som komponenten. Roterar man denna följer alltså texten med.

Systemet arbetar normalt med dubbel-sidiga kort, och det är mycket enkelt att t ex flytta ledningar mellan sidorna. Fler-lagerkort kan också ritas. Den färdiga ritningen kan kontrolleras i olika avseenden. Det går t ex att beräkna minsta avståndet mellan ledningar och löddor.

Den färdiga ritningen kan skrivas ut på printer eller skickas till fotoplotter via 300 bauds modem om man inte föredrar att skicka flexskivan direkt.

Demonstrationen visade på ett övertygande sätt att programmet är lättarbetat och att det innehåller alla praktiska funktioner som verkligen underlättar ritarbetet. Konstruktörerna är också före detta kretskortstejpere som fann att CAD-systemen på markanden inte var särskilt praktiska och därför beslöt att själva skapa det verktyg de ville ha. Det verkar faktiskt än så länge vara enda sättet att framställa användarvänliga program. Och konstruktörerna är inte ensamma om sin bedömning. Det visas av att ca 200 system hittills sålts.

Rune Sagnell <1602>

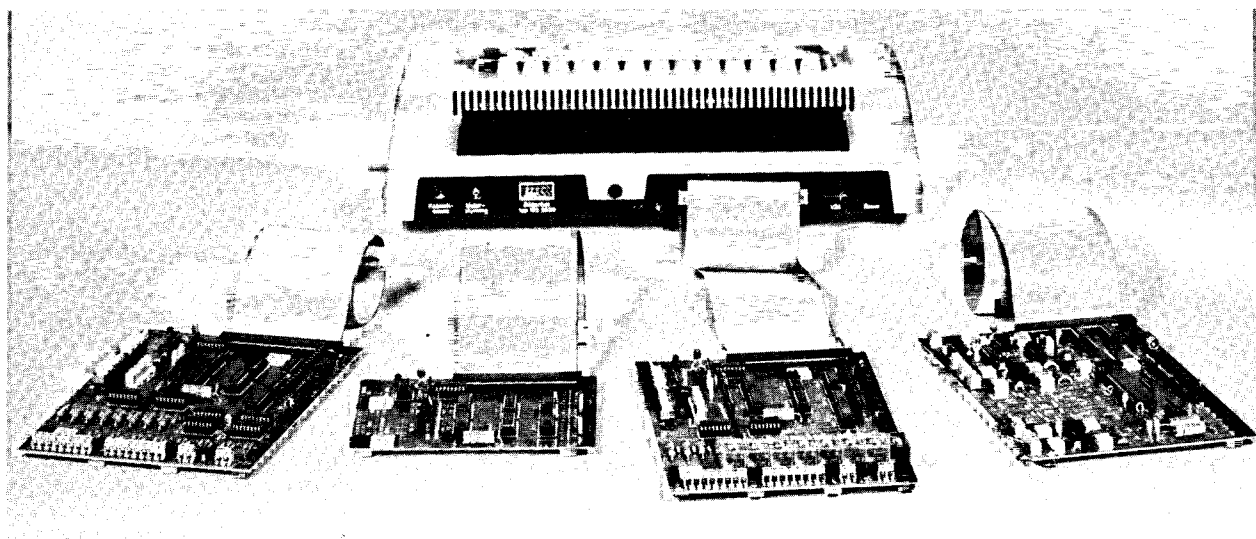
MÄT OCH STYR MED IN-UT-KORT FRÅN OLSSON ETRONIC FÖR UTBILDNING OCH SJÄLVSTUDIER (Mikronikkorten)

ABC80 och ABC800 (via förlängningskort) kan tillsammans med korten användas för

- grundläggande mikrodatorutbildning
- styr- och reglertekniska uppgifter
- simulering av styrtekniska problem
- studium av digitala och analoga in-utenheter.

Analogkortet har 2 analoga utgångar och 2 analoga ingångar i grundutförandet. Utbyggbart till 8 ingångar. Upplösning 8 bitar.

Digitalet har 2×8 bitar ut till lysdioder och 2×8 bitar in från switchar. Varianter med 8 optoisolerade ingångar och 8 transistorutgångar eller 8 reläutgångar finns.

ÖVRIGA ÖVNINGSKORT

STEGMOTORKORT I UNIPOLÄR DRIVNING är avsett för två 4-fas stegmotorer och en transistorutgång. Exempel på tillämpning är enkel plockrobot.

STEGMOTORKORT 2 BIPOLÄR DRIVNING är avsett för två 4-fas stegmotorer och två transistorutgångar. Strömmen är chopperstabiliserad. Exempel på tillämpning är XY-bord. Hybridstegmotorer om 350 mNm kan drivas.

LÄROMEDEL

Bok: Datortillämpningar i eltekniska ämnen, av Tage Olsson. Studentlitteratur.
Boken behandlar bland annat övningar med ovanstående kort.

VÄRMEKORT med

TEMPERATURMÄTNING för 6 kanaler med PTC-givare i kisel.

EFFEKTUTGÅNGAR

3 olika utgångar finns för effektstyrning i ugn (låda).

1. TILL-FRÅN-styrning med transistor. 24V likspänning.
2. TILL-FRÅN-styrning av TRIAC. 24V växelspänning från skyddstransformator.
3. Fasstyrning av TRIAC. Via D/A-omvandlare på kortet styrs tändvinkeln.

Ring eller skriv efter broschyrer och prislista från

Olsson Etronic AB

Kullagergatan 21
852 40 Sundsvall

Tel. 060/12 40 30 säkrast måndag kl. 8–9 och torsdag kl. 15–16.

Vilken rubrik skall jag välja.

1. Vad rymmer raden 10 i TV-MAIN?
2. Hur arbeta bakom kompilatorn.
3. Inledning till hur använder man två program i parallell.
4. Att puffa för Disassembler.
5. Introduktion till continue.radnr.

Efter att ha studerat TV-MAIN en hel del, har även jag modifierat den i avsikt att spara programutrymme, således mer för texten. Jag uppmärksamade förslaget att beroende av checksumma använda någon av två något olika rader 10.

Det är möjligt att förändra TVMAIN:s rad 10 så att den kan ge samma verkan oavsett vilken checksumma ABC-80:n har, som programmet för tillfället användes på. Det viktiga är, att man känner dess uppbyggnad och funktion.

Här är ett förslag.

```
a b c d e f g h i j
36 10 0 135 31 133 203 64 22 58 42 254

167 32 3 195 85 13 58 99 13 254 14 202

x y z å ä ö
97 13 195 95 13 0 0 203 64 0 187 13 .1
```

- a = längdbyte för raden (inklusive a självt och t.o.m. ä)
- b = ental för radnummer.
- c = 256-tal för radnummer.
- d = satskod för skip.
- e = antalet byte att överhoppa i RUN-mod. (f.o.m. f - t.o.m. ä)
- f = Internkod, listas ; ASCII 59
- g = kod för uttryck(sträng).
- h = enl. Arne Stockman strängdelimitter (avgränsare).
- i = antalet byte i teckenraden (exklusive bytet i)
- j = teckenraden (maskinkoden) här innalles 22 byte.
- x = som g (uttryck)
- y = som h strängavgränsare.
- z = som i (här = 0 endast uttryckets förekomst har betydelse)
- å = satskodavslutning
- ä = radslut.

4 st längdbyte ingår i raden. z är längden av andra uttrycket vilket lämpligen alltid är 0. De 3 övriga är beroende av antalet byte i maskinkoden. i är lika med byteantalet i koden, e (byte att skipa) är 9 talenheter större än i, a (radlängdbytet) är ytterligare 5 enheter större än e.

Basicens listrutin utförs, för varje rad, i 2 steg. Först tas radnummer, satskoder mm. ut, och omvandlas till ASCII-tecken, vilka mellanlagras på radbufferten = (65088-65207). Därefter görs återhopp, vilket i normalfallet innebär att dessa ASCII-tecken skrivs ut till fil eller skärmen.

När ett uttryck ska föras till radbufferten håller registret DE adressen in på raden. DE läggs, (PUSH:as) på stacken. Så sker även i icke normalfallet (vid andra uttrycket). När uttryck:-en har förts till radbufferten, höjs stacken med POP en gång (2 steg) och därefter sker återhoppet.

Om en rad som denna innehåller 2 uttryck kommer återhoppet att ske till den adress dit där DE höll då första uttrycket skulle föras till radbufferten.

Återhoppet sker till den adress, som

avgränsaren h= ASCII 64 står på. 40H är instruktionen LD B,B vilken är harmlös, nästa är icke längdbytet i (22 i raden), därför att listrutinen, av naturliga skäl, inte för det till radbufferten, (man vill ju, på skärmen kunna läsa vad som står i strängen, inte hur många tecken den består av). Nästa blir då j 58 42 254 = LD A(254:42), från adr. 65066 som är höga delen av variabelroten, det följande innehållet i raden ger hopp till bestämda platser i Basic-tolken.

Denna rad, (10 i TV-MAIN) måste, som jag ser det, eftersom den inte går att lista, och därför inte går att editera, vara konstruerad så, att kompilatorn inte har fått tillfälle att granska den.

Var radens andliga fader är att söka vet jag ej, kanske hos Microsoft eller grabbarna 3 x Anders på LiTH i Linköping.

Ett stor tack vill jag passa på att framföra till Gunnar Tidner för att ABC-klubben har fått tillgång till detta utmärkta hjälpmedel, som TV-editorn utgör.

Hur tillverkar man så en rad som denna?

Jag hade maskinkoden = j i raden ovan, jag har ingen floppy och kan således ej råka ut för att skada disk, min ABC-80 har endast 16K arbetsminne (grundutförande).

Return, som vanligen skrivs <cr> förkortar jag till cr. Med 2 tomma 'Ljudbrev' går jag till verket.

Inom parentes sagt har bandkvaliteten betydelse endast i avseende drop outs, och sådana åstadkommer man mestadels själv genom att göra veck på tejen därför att man kör mot band/slut/början med snabbspolning, eller att man utför bandlägesjustering med avspelnings tangenten nedtryckt. Denna fara, att åstadkomma drop outs, (bandveck = err 37,35) ökas till viss del med tilltagande speltid på kassetten.

Jag gör reset och skriver in följande

```
10 REM 123456789012345678901234567890cr
tar ED10cr kollar och tar åter cr.
```

Tar sedan ;peek(49152)cr och kontrollerar om svaret=36, som är basic-radens längd. Matar in SAVE REMRAD, antecknar REMRAD.36 på kassetten och lägger in den för inspelning och tar cr. Återspolar och tar MERGEAS:cr därmed har jag en Basic REM-rad 36 byte lång. Jag ger följande kommandon POKE 65053,193cr, och NEWcr, nu pekar BOFA till 49408.

I delomgångar åstadkommer jag följande rad

```
20 FOR I = 49150 TO 49190 STEP 10 : ; I
: FOR J = 0 TO 9 : ; PEEK(I+J) : ; NEXT
J : ; : NEXT I
```

och ger följande kommando ; PEEK-(49408)cr och avläser radlängden till 114 byte, antecknar LISTRAD.114 på kassetten nr.2, och sparar under samma namn, spolar tillbaka och tar MERGEAS:cr och kollar ånyo radlängden å 49408. Därmed är det klart så långt.

Adr. 49408 håller således värdet 114, men det gör också EOFA låg = Adr. 65054 därför att jag endast har just denna rad inlagd, EOFA är således 193:114.

Jag tar RUNcr och kan nu studera vilka byte som kompilatorn har lagt i REM-rad 10, ser då att de 2 första byten är 255, alltså inte ram där. Därefter står 36= längd basicrad, sedan radnummer 10*1+256 *0 =

10 och satskoden 134, som behöver tillägget 132 för REM.

I Radens 6:te byte adr. 49157 börjar texten med 49 = ascii för 1 och slutar i adr. 49186 med 48 för 0.

Nu vidtar arbetet med att härifrån BOFA 49408, i omgångar, förändra REM-raden på 49152. Med BOFA på 49152 'SAVE:as' raden, och med MERGEAS:cr kollar jag att raden är läsbar, därefter hoppar jag tillbaka hit, och med endast RUNcr avläser hur raden nu ser ut.

Jag gör detta i omgångar för att belysa hur man kan ha ett körklart program i ABC80:n på ett ställe under det att man förändrar och spar undan ett annat program på annan plats i ABC-80:n.

Inledningen på LISTRUNraden ska enligt beskrivningen vara 36 135 31 133 203 64 22. Jag räknar fram att teckenantalet 22 ska stå på adr. 49160, och att maskinkoden börjar på 49161, jag ger kommandot POKE 49161,58,42 o.s.v. t.o.m. första NOPinstruktionen, utan att hoppa över något byte eller något kommatecken och slutar inte med kommatecken när cr tas.

Med RUNcr kollar att det blev riktigt så långt, och pokar så in radslutet, bevakar att sista 13 förblir på exakt samma plats som förut.

Så är det tid att lägga, den halvfärdiga raden på kassetten. Jag ger kommandot POKE 65053,192cr tar inte NEW, då skulle 36 på 49152 ändras till 1 och 114,193 i EOFA på 65054,55 ersättas med 0,192. Avsikten är att endast använda kommandona SAVE och MERGEAS, vilka ej fordrar att EOFA är rätt ställd, den ökas inte, då denna rad är kortare än LISTRAD.

Gör man något misstag finns ju LISTRAD att tillgå. Kassetten med REMRAD spolar jag till slut, vänder den om och ställer bandspelaren på inspelning, ger kommandot SAVE UTRAD10.lcr. Jag backar bandet och ställer på avspelnning samt tar MERGEAS:cr (inte LOAD, påverkar EOFA). Om allt gick enligt beräkning antecknar jag på kassetten UTRAD10.l, tar POKE 65053,193cr (ej heller nu NEW), tar sedan RUNcr, och radens byte skrivs ut. Nu är det tid att prova maskinspråkrutinen, jag tar alltså ;CALL(49161)cr, den står ju där eller hur?

LISTRAD står på BOFA=49408 och det är ju den som ska komma i RUN-mod och därigenom återigen visa UTRAD10.l.

Går det till pepparodlingarna så återstår endast att ta reset, med loadcas:cr inhämta UTRAD10.l med POKE65053,193cr och NEW cr flytta BOFA, samt att med RUNCAS:cr ta in och köra LISTRAD.

Oberoende om det slutade väl eller ej när man arbetar med maskinkod bör man ha tillgång till någon form av disassembler, själv använder jag CODLIZ80 kostar 60kr. + porto, kassett och inspelning =15:-. Sa. 75:- till postgiro 447 58 42-3 S.Johansson, ange avs.-adr.

Byter man ut LISTRAD genom att skriva RUNCAS:cr och därvid har CODLIZ80 i bandspelaren, samt i formuläret för in startvärdet 49167, slutvärdet 49190, tiden ca 20 sek. och startorder, kan man i lugn och ro studera den disassemblerade maskinkoden.

Tillbaka till raden igen, den saknar ju ännu byten för skip mm. Radens inledande byte 36 10 0 står där ju redan. BOFA har jag på 49408 och ånyo är LISTRAD körklar för att visa nuvarande UTRAD 10.l-s ingående byte. Med POKE-kommandon passar jag in byten 135 31 133 203 64 22. Jag flyttar BOFA att peka på 49152 men utan att göra NEW och spar så med SAVE UTRAD10cr (utan .l). Därefter kontrollerar jag kassetten med MERGEAS:cr. Nu tar jag NEWcr och LOADCAS:cr, därmed har jag min UTRAD10 klar.

Genom att ta MERGEAS:cr och därvid ha LISTRAD i bandspelaren får jag ett

ABC STOCKHOLM

Så har åter varit årsmöte i ABC-Stockholm och så här ser den nya styrelsen ut:

Ordförande: Bo Hjulström < 557>
Sekreterare: Kalle Lindström < 837>
Kassör: Kjell Järbin < 700>
Materieförvaltare: Gunnar Forsell < 1631>
Mötesansvarig: Joe Johnsson < 1489>
Övr. ledamot: Kurt Minnberg < 1522>
Övr. ledamot: Christer Lerin < 797>
Suppleant: Lars-Göran Göransson < 495>
Suppleant: Stig Löfgren < 872>

Naturligtvis kommer vi att fortsätta med öppet hus på Tisdagskvällarna som vanligt, Tid 18.30 - ca. 22.00, Plats klubbkålen Vidängsvägen 1 Alvik. Här finns möjlighet att träffa andra medlemmar, diskutera problem, köpa ABC-Klubbens publikationer, kassetband och i mån av tillgång disketter

Inför hösten har vi planerat 3 st informationsmöten (i september, oktober och november) men vi måste ha tips om vad vi skall ta upp på dessa möten. Har du några ideer eller känner du någon annan med sådana, så ta kontakt med någon av oss i styrelsen antingen per telefon eller brev eller i KOM till mötet ABC-STOCKHOLM FORUM.

Om du inte redan är medlem i ABC-Stockholm så blir du det enklast genom att sätta in 40 kronor på postgiro 15 33 36 - 3 och glöm inte att ange namn, medlemsnummer och att avgiften gäller ABC-Stockholm

Med Vänlig Hälsning
Styrelsen i ABC-Stockholm

program bestående av 2 rader, rad-numren 10 och 20.

Jag kollar med ;PEEK(65053)cr att talet där är summan av 36 + 114 och tar då RUNcr, vilket ger samma som tidigare. I rad 10 skip-as 31 byte d.v.s. till rad 10:s slut, men rad 20 utförs. Nu tar jag LISTcr, som resulterar i att programmet stöter på maskinkoden i rad 10 och överförs till RUN-mod, och skeendet blir detsamma som i föregående mening.

Jag editerar rad 20 (listraden) så att den pekar in i radbufferten 65085-65125 för att konstatera hur där ser ut.

Med en kommenterad disassemblerlista är sedan steget inte långt för att kunna tillverka en bandstump, som i radluckorna läser in maskinkod, så att man genom att, i kommando-mod, ta ;CALL(31864,-RADNR.) cr och får en verklig CONTINUE.

UTRAD10:s kod är nu disassemblerad och granskad, dess funktion vid LIST-och RUN-mod är nu kontrollerad, så det bör ej vara något hinder att sammanslå den med TV-MAIN. Med programmet TV-MAIN inlagt i minnet, och UTRAD10 i bandspelaren kan rad 10 bytas ut genom att ta MERGE-CAS:cr.

Därmed skulle denna beskrivning vara genomgången, för detaljerat och virrigt om en struntsak, anser de flesta. För svårt tycker någon. Har jag inte alltför fel i sak, kan det kanske för några leda till nya ideer.

Sigvard Johansson <3466>
Lindeborgsgatan 47
214 81 Malmö

ATN og ASIN.

När man använder ATN(x)-funktionsen må man huske på at den bare gjelder mellom 0 og 90 grader. Forsøk:

TAN(45*PI/180)=1 og TAN(225*PI/180)=1, d v s at ATN(1)*180/PI=45 eller 225 grader!

I bl a amatörradio blir ATN anvendt ved beregning av satellitbaner etc., og det kompliserer at man har den nevnte begrensningen.

M Min løsning på problemet er åomgjøre argumentet x til x/y, hvor x og y er fordelt slikt:

Nord-Öst=0-90 :+x, +y
Öst-Syd=90-180 :+x, -y
Syd-Vest=180-270 :-x, -y
Vest-Nord=270-360 :-x, +y

Medet lite program som vises her, beregnes vilken som helst vinkel. For sikkerhet skyld er lagt inn noen IF-rader (192,193,242) for det fall at x og/eller y blir null.

Man får ofte også bruk for ASIN (og ACOS), men de finnes ikke bland ABC-80s funksjoner. Normalt beregnes ASIN=ATN(x/SQR(-x*x+1)) men det blir komplisert å erstatte x med x/y her. Problemet er løst med en enkel iterasjonsrutine, som er vist her. Det er også lagt inn 'sikring' for 0-verdier av x og y.

Iterasjonen består i at man først gjetter på at vinkeln (v) er null (200). Så regner man med den (220) og ser hvor stor feil man får (differens=D), korrigerer (250) og regner om igjen med korrigert verdi (220-260). Når differensen er mindre enn 0.00001 er man nøyd og 'hopper ut'. Vinkeln (i radianer) blir omgjort til grader (270), men dette er ikke nødvendig dersom raderne brukes som subrutine.

Tilsvarende metode anvendes også for ACOS o s v, men se til at SGN-funktionsen blir rett anvendt.

Halvard Torgersen <3342>

Ref.:

ABC-bl. 1980-no2-s15

ABC-bl. 1983-no3-s9

```
100 REM .      NORD A+Y 0 grader
110 REM .      I
120 REM .      -X      I      +X
130 REM .      VEST<----->ÖST
140 REM .      270      I      90
150 REM .      I-Y
160 REM .      SYD V 180
170 REM *** ATN *** H.T. *****
180 ; "x="; : INPUT X : S=SGN(X)
190 ; "y="; : INPUT Y : T=SGN(Y)
192 IF X=0 AND Y=0 THEN ; "UDEFIN."
   : GOTO 180
193 IF Y=0 THEN 242
200 V=ATN(X/Y)*180/PI
210 ON T+2 GOTO 220,230,230
220 V=180+V : GOTO 250
230 ON S+2 GOTO 240,250,250
240 V=360+V : GOTO 250
242 IF X>0 THEN V=0 ELSE V=270
250 ; "Vinkel="V : GOTO 180
```

```
100 REM *** ASIN *** h.t. ***
110 REM SIN(v)=x/r, v=ASIN(x/r)
120 REM R=SQR(x*x+y*y)
130 REM
140 ; "x="; : INPUT X : S=SGN(X)
150 ; "y="; : INPUT Y : T=SGN(Y)
160 IF X=0 AND Y=0 THEN ; "UDEFIN."
   : GOTO 140
170 IF X=0 OR Y=0 THEN 320
180 R=SQR(X*X+Y*Y)
190 Z=X/R
200 V=0
210 P=SGN(Z-V)
220 W=SIN(V)
230 D=W-Z : Q=SGN(D)
240 IF ABS(D)<.00001 THEN 270
250 V=V+(P*Q*D)
260 GOTO 220
270 V=V*180/PI
280 ON T+2 GOTO 290,300,300
290 V=180-V : GOTO 310
300 IF S=-1 THEN V=360+V
310 ; "Vinkel="V : GOTO 140
320 REM --- x eller y = 0
330 IF S=0 THEN 360
340 IF S=1 THEN V=90 ELSE V=270
350 GOTO 310
360 IF T=1 THEN V=0 ELSE V=180
370 GOTO 310
```

Radannonser.

KÖPES

Flexskivemine FD2 eller liknande passande till ABC80.

Erik Mårtensson <936>

Banjovägen 6

961 46 BODEN

Tel: 0921-656 50

SÄLJES

8K extra minne för ABC80. Passar Data-board diskstation. Märke K8848/E4680/A55 Conny Ohlsson <1010> Sundsvall

Tel: 060-202 00

PROGRAM BYTES

Jag vill byta program med jämnårig.

Stefan Varga <2482>

Hallongatan 4

267 00 BJUV

Födelseår: 1968

SÄLJES

ABC-80 32K RAM. Kassetminne och bildskärm. Originalförpackning. Böcker ABC om Basic och

Avancerad programmering på ABC-80.

Massor av program bl a ALLA ABC-kassetter totalt över 20 kassetter.

Hela klabbet inkl frakt 6500.-

Ring Janne Pettersson <1090>

Tel: 0278-512 18

EXTRAPRIS TILL ABC-KLUBBEN

CP/M Plus (3.0) till ABC 80

Under en kort period säljer vi ut minnestillsatsen UNI-80 med CP/M Plus speciellt till ABC-bladets läsare.

- Du får:
- Operativsystemet CP/M Plus (3.0) på diskett
 - Minnestillsatsen UNI-80
64 Kbyte RAM
 - CPMUG Programförteckning från CP/M User Group

Normalpriset är 3.875 kronor exkl. moms.

SPECIALPRIS 1.995:– + moms

Till

MYAB Mikrokonsult AB
Box 7100, 172 07 Sundbyberg, 08-733 94 60
Jag köper MYABs CP/M paket mot postförskott

Jag har diskettstation typbeteckning:

Namn

Företag

Adress

MYAB MIKROKONSULT AB
Box 7100
172 07 Sundbyberg
08-733 94 60

För Er ABC 800 (80 tkn) erbjuder vi:

☐ **ORDBEHANDLING TEXT 800**

finns med bl.a.

- Markörstyrd editor
- Avstavning
- Kopiera/flytta (kolumn)
- Sök och byt
- Inlänkning
- Rak högermarginal
- Aritmetik
- Tabulator
- Bläddra
- In/ersätt
- Kolumnsummering
- Olika utskriftsformat

PRIS (exkl. moms) från 750:–

☐ **REGISTERSYSTEM REGI 800**

- 150 fält/post
- 1500 tkn/post
- Obegränsat antal poster
- "Gömma" fält
- Automatisk insortering
- Listning, ändring, radering
- Snabb- och urvalssökning
- Brevrutin för TEXT 800 finns

PRIS (exkl. moms) från 650:–

- ☐ Vi utför kundanpassningar av systemen och alla slags administrativa system för ABC 800.
- ☐ Detaljerad information får Ni från:

PROMAG DATA

Box 99, 561 22 Huskvarna
Tel. 036-13 77 22, 13 68 97

CasTurbo... för ABC80

CasTurbo... snabbar upp ditt kassetminne 300%.

Med denna nya suveräna kassettrutin kan du nu skriva och läsa med 2400 baud i stället för 700 som standard.

- **CasTurbo...** är snabbare och kraftfullare än rutinen i ABC80 men tar ändå bara ca 1.25 Kbyte. Den är självrelokerande och läggs in under BOFA.
- **CasTurbo...** kan utföra bland annat:
Skrivning och läsning rad eller blockvis, med eller utan bandstopp mellan blocken.
Skrivning med blockmellanrum 0.02–2.15 sek.
Skippa ERR 35. Möjliggör reparation av skadad fil.
- **CasTurbo...** känner automatiskt vilket baudtal en fil är inspelad med och kan alltså även läsa filer från ABC800.
- **CasTurbo...** är efterlängtd och oumbärligt för alla kassetanvändare. Även idealisk när man ska göra backup på band.
- **CasTurbo...** kassettskiva innehåller även flera mycket bra hjälpprogram:
- **CASTURBO.BAC**, för läsning och skrivning i 2400/700 baud på kasset.
- **RUN2400.BAC**, för läsning av fil som är skapad av ABC800 eller CasTurbo.
- **CASLIB.BAS**, skriver ut en lista över kassetens filer.
- **CASCOPY.BAS**, kopierar alla filtyper, från kasset till skiva.
- **CASCAS.BAS**, kopierar från en kasset till en annan.
- **FILECOPY.BAS**, kopierar alla filtyper, från skiva till kasset eller från skiva till skiva.
- **LASPRINT.BAS**, printar ut filer från kasset/skiva.

MODIFIERINGSSATS för bandspelaren ingår i paketet.

- ☐ **Hela paketet, inkl ombyggnadssats: 475 kr inkl moms och porto.**
Rabatt för medlem i ABC-klubben (medlemsnr): 75 kr.
Tillägg för flexskiva: 25 kr.

ÖVRIGT:

KVALITETSKASSETTER SÄLJES:

- ☐ **C60, 10-pack 100 kr inkl moms.**
- ☐ **FLEXSKIVOR AV HÖG KVALITET: 10-pack 250 kr inkl moms.**

Portotillägg 10 kr. Två 10-pack portofritt.

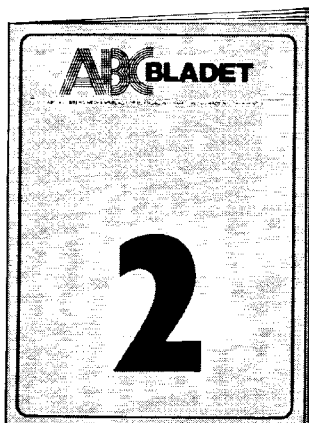
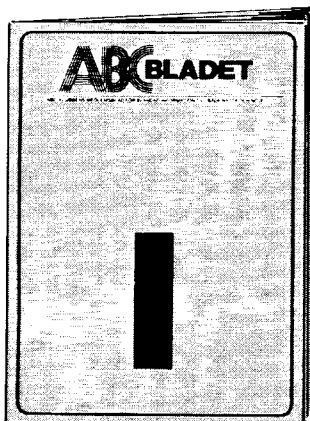
Vid betalning på postgiro 88 25 27-5 inget postförskottstillägg.
Beställes från:

L-system, tel 08-756 18 29. Box 5528, 183 05 Täby.

UTGIVNINGSPLAN

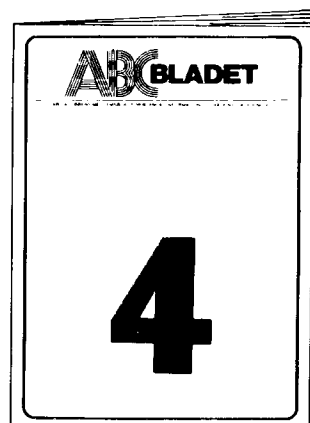
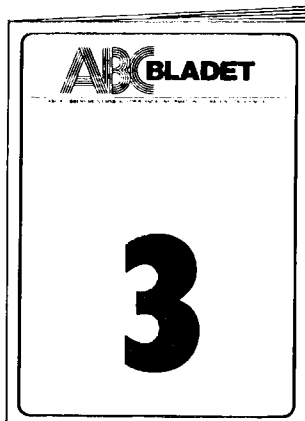
1984

Nr 1,84
Manusstopp 1 februari
Annonsbokning 6 februari
Materialdag 20 februari
Till tryck 1 mars
Medlemmarna 27 mars

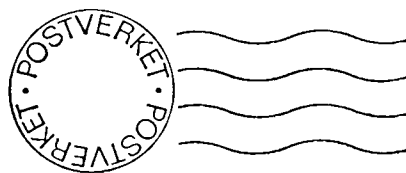

Nr 2,84
Manusstopp 1 maj
Annonsbokning 7 maj
Materialdag 21 maj
Till tryck 1 juni
Medlemmarna 27 juni

Nr 3,84
Manusstopp 15 augusti
Annonsbokning 20 augusti
Materialdag 10 september
Till tryck 17 september
Medlemmarna 11 oktober

Nr 4,84
Manusstopp 26 oktober
Annonsbokning 6 november
Materialdag 20 november
Till tryck 26 november
Medlemmarna före jul

Kom ihåg att anmäla adressändring i tid

LÄR DIG DATA PÅ LEXICON

i avstressad miljö; 10 km från Stockholm, fjärran från betongen och ändå centralt. (T Mörby Centrum). Vacker omgivning vid Edsvikens strand och goda luncher på Kevinge golfklubb befrämjar inläringen.

Ur kursprogrammet:

ABC om smådatorer,

26-27/3, 16-17/4, 17-18/5 och 12-13/6

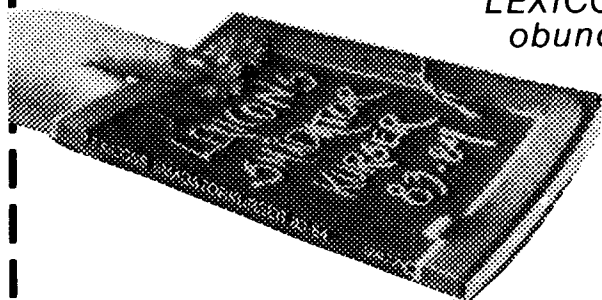
Grundkurs i BASIC,

2-3/4, 7-8/5 och 4-5/6

Ordbehandling,

22-23/3, 18-19/4, 17-18/5 och 12-13/6

och många många andra kurser. Begär kurskatalog! Gratis!

*LEXICON - ett fristående leverantörs-
obundet utbildningsföretag speciali-
serat på smådatorer genomför
över 700 kurser och
konferenser om året.*

**Sänd mig er 132-sidiga
kurskatalog GRATIS.**

Namn _____

Företag _____

Postadress _____

LEXICON
utbildning på smådatorer

LEXICON AB, Box 136
182 12 Danderyd
Tel: 08-753 31 40
Kursadress: Kevinge Strand 21